

İDARE

Dâhiliye Vekâletinin Aylık Mecmuası

Yıl 14

Haziran 1941

Sayı: 159

RESMÎ KISIM

Takdirname alanlar.....	2849
Kanunlar	2851
Kararnameler	2924
Tevhidi içtihat kararı	2933
Mülkiye teşkilât işleri	2939
Tamimler	2941
Mahalli idareler	2945
Diğer vekâletlerin tamimleri	2958
Emekli ve öksüzler	2960

Ek olaraktan İngiltere’de pasif korunma işleri

(Yeni tecrübeler göre) yazılmıştır.

Osmanbey Matbaası

Resmî Kısım

Takdirname Alanlar Takdirname Sureti

İhsan Üstündağ

Müküs Nahiyesi müdürü

Şahsî gayretinizle nahiye merkezinde bir ilk mektep binasına başladığınızdan ve inşaata devam edildiğinden dolayı sizi takdir ediyorum.

Keyfiyet sicillinize işaret edilmek üzere yüksek vekâlete arz olunmuştur.

Mektebin bitirilmesi hususundaki gayretinizi de beklerim.

Takdirname Sureti

Reşat Güner

Harhur nahiyesi Müd.

Şahsî gayretinizle nahiye merkezinde bir ilk mektep binasına başladığınızdan ve inşaata devam edildiğinden dolayı sizi takdir ediyorum.

Keyfiyet sicilinize işaret edilmek üzere yüksek vekâlete arz olunmuştur.

Mektebin bitirilmesi hususunuzdaki gayretinizi de beklerim.

Takdirname Sureti

Bahri Şaylı

Metehan nahiyesi müdürü

Şahsî gayretinizle nahiye merkezinde bir ilk mektep binasına başladığınızdan ve inşaata devam edildiğinden dolayı sizi takdir ediyorum.

Keyfiyet sicillinize işaret edilmek üzere yüksek vekâlete arz olunmuştur.

Mektebin bitirilmesi hususundaki gayretinizi de beklerim.

Ortaköy nahiyesi müdürü 3677 si numaralı Ahmet Arslan

Nahiyez mıntıkasına gönderilen inhisarlar takip memur ile teşriki mesai ederek yapılan takip neticesinde bir1 adet havanla 1950 kilo gibi ehemmiyetli bir miktarda kıyılmış ve yaprak tütün elde edip hazineye menfaat temin eylediğinizden dolayı faaliyetiniz şayanı takdir görülerek işbu takdirname yedinize verildi.

Tekirdağ Mektupçusu Ömer Şevki Aksoyoğlu'na

Mektupçuluk ve Seferberlik muamelâtının dikkat, sürat ve intizamla tedvirinde gösterdiği sayılı gayretten dolayı Vilâyetçe takdirname verilmiştir.

6/6/941

Saray Kaymakamı Hakkı Öney'e

Hususî İdare gelir tahsilat nispetinin diğer kazaların fevkine çıkarılması ve yol işlerinin başarılmasındaki farkı mesai ve gayretinden dolayı Tekirdağ Vilâyetince takdirname verilmiştir.

12/6/941

Tekirdağ Vilâyeti seferberlik Kâtibi Ümit Mutlu'ya

Gerek aslî vazifesini ve gerekse mühimme muhaberatını başarmakta göstermekte olduğu feragatkâr mesai ve ikdamından dolayı Tekirdağ Vilâyetince takdirname verilmiştir.

6/6/941

Gümüşhane eski Valisi Niyazi Merğen'e

Vilâyeti dâhilindeki Okulların inşaat ve tamiratında yakından gösterdiği alâka ve gayretinden dolayı Maarif Vekilliğince takdirname verilmiştir.

16 6'941

Özalp Kaymakamı Niyazi Toker'e

30 yıla yakın bir zamandan beri harap ve metruk bir halde bulunan Kurcan suyunun barajını ve 10 kilometre uzunluğundaki kanalını yeni baştan tesis ve tanzimiyle kaza merkezinde iki bin dekara yakın araziye sulamağa muvaffakiyetinden dolayı Van Vilâyetince takdirname verilmiştir.

13/6/941

Kanunlar

1940 malî yılı Muvazene-i Umumiye Kanununa bağlı bazı daireler bütçelerinde. Değişiklik yapılmasına dair kanun

Kanun No: 4038

Kabul tarihi: 29 5 1941

Madde 1 — 1940 malî yılı Muvazene-i Umumiye Kanununa dâhil bazı daire bütçelerinin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (220 447 liralık münakale yapılmıştır.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü İcraza Maliye Vekili memurdur.

29/5/1941

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması hakkında kanun

Kanun N: 4039

Kabul tarihi: 29/5/1941

Madde 1 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 malî yılı bütçesinin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında (101 000) liralık münakale yapılmış ve verilen (150 000) liralık munzam tahsisat aysa tertiplere ilâve edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

29/5/1941

Fevkalâde vaziyet dolayısı ile bazı vergi ve resimlere zam icrasına dair olan 3828 numaralı kamına ek kanun

Kanun No: 4040

Kabul tarihi: 28/5/1941

Madde 1 — 20/1/1936 tarihli ve 2897 numaralı kanunun 3343 numaralı kanunla tadil edilmiş olan bilinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Türkiye Cumhuriyeti hududu içinde bulunan koyun, kıl keçî, tiftik keçî, sığır, manda, at (idiş, aygır, kısarak), katır, deve, eşek ve domuzlar bu kanun mucibince vergiye tabidirler.

Vergi mükellefiyeti her yıl kayıt müddetinin girmesi ile ertesi malî yıl için başlar.

Mali yıl girdikten sonra ecnebi memleketlerden Türkiye'ye ithal edilen hayvanlardan o yıl için vergi alınmaz.

Madde 2 — Aynı kanunun ikinci maddesinin 3343 numaralı kanunla tadil edilmiş olan b, e ve e fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

b) Bu kanun mucibince hayvanların kaydına başlandığı tarihte henüz iki yaşını bitirmemiş sığır, manda ve develerle henüz üç yaşını bitirmemiş at (İdiş, aygır, kısrak), katır ve eşekler.

c) Hükümetçe tayin olunacak şartlar dairesinde memleket iç ve dışından tedarik edilip damızlık oldukları resmî vesikalarla teyit olunan aygır, boğa, teke, koç ve eşek aygırlar.

e) Devlete ait hayvanlar ve kanunen binek hakkı olan subaylarla eratın ve kanunları mucibince umumî, mülhak ve hususî bütçelerden hayvan yem bedeli alan memur ve müstahdemlerin binek hayvanları.

Madde 3 — Aynı kanunun 3343 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Vergi, hayvan başına aşağıda hizalarında yazılı miktarda alınır:

Nev'i	Kr.
Merinos koyunu	30
Tiftik keçi	35
Koyun ve kıl keçi	60
Sığır	35
Manda	100
Deve ve domuz	125
At (idiş, aygır, kısrak), katır, eşek	10

Madde 4 — Aynı kanunun 3343 numaralı kanunla tadil edilmiş olan 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

16 ve 20 nci maddelerde yazılı haller müstesna olmak üzere bu kanun mucibince alınacak vergi ve ceza zamları aşağıda yazılı müddetlerde ve iki müsavi taksitte tahsil olunur.

Birinci taksit müddeti: Koyun, kıl keçi, tiftik, merinos, deve ve domuzlar için haziran;

Sığır, inanda, eşek, katır, at (idiş, aygır, kısrak) lar için eylül, aylarının ilk haftasıdır.

İkinci taksit müddeti: Mezkûr aylan takip eden ayların ilk haftasıdır.

Taksit müddetleri içinde vergi ve 'zamlarını ödemeyenler hakkında Tahsili Emval Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Madde 5 — 28 5 1940 tarih ve 3843 numaralı Muamele Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin 12 nci numarasından kepeğin muafiyetine dair olan hüküm kaldırılmış ve bu maddeye aşağıdaki 27 nci numara eklenmiştir:

27 - Tahin helvası

Madde 6 — Aynı kanunun onuncu maddesinin bir numaralı fıkrası kaldırılmış ve 5 numaralı fıkrasına aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Yukarı ki fıkra yazılı şartları haiz bulunan değirmenlerde, undan başka maddeler de imal edildiği takdirde, mezkûr maddelerin teslimi vergiye tâbidir.

Madde 7 — 1718 sayılı kanunun on ikinci maddesinin şekerden dâhilde imal olunan maddelerin muamele vergisinden muaf bulunduğuna dair olan hükmü kaldırılmıştır.

Madde 8 — 28/5 1940 tarih ve 3843 numaralı kanunun 12 nci maddesinin son bendine aşağıdaki (C) fıkrası eklenmiştir:

C) Her türlü itriyat ve tuvalet maddeleri.

Madde 9 — Aynı kanunun 91 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

İthalat muamele vergisinin matrahı ithal olunan maddelerin fob kıymetlerine nakliye ve sigorta ücretlerde ithal priminin ve mal gümrükten çıkıncaya kadar ödenen vergi ve resim vesaire masrafların ilavesiyle hâsıl ol an yekündür. İthal mevkiine kadar yapılmış sıf satışlarda nakliye ve sigorta ücretleri kıymete ilâve edilmez.

Eşyanın kıymetleri, orijinal fatura veya menşe şahadetnameler ile ve ithal primleri, bunları tespit eden mercilerin vesikalarla tevsik olunur. Matrahın tespitine ithal olunan maddenin menşe şahadetnamesine orijinal faturasında yazılı kıymetlerden yüksek olanı nazarı itibaren alınır.

Fatura veya menşe şahadetnamesi ibrazı mutat olmayan gayri ticarî eşyanın kıymetleri, bunların gümrüklendikleri mahallerde cari rayiç

kıymetlerine göre muayene memurlarınca takdir ve hesap olunur. Gümrük Kanunu hükümlerine göre sahipsiz addolunarak satılan eşyanın muamele vergisine bu eşyanın satış bedeli matrah olur.

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti üç ay evvelden Resmî Gazete ile ilân ederek faturaların Türk konsolosluklarınca tasdik edilmiş olmasını isteyebilir.

Orijinal fatura ve menşe şahadetnamelerinde yazılı ecnebi paraları Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince kambiyo borsasının son bir aylık vasatı kambiyo fiyatlarına nazaran Türk parasına göre tutarını göstermek üzere tanzim olunacak cetveldeki fiyatlarla hesap olunur. Bu cetveller tatbikata geçmezden on beş gün evvel ilân edilir. Cetveller bir ay için muteberdir.

Türkiye borsasında fiyatı bulunmayan ecnebi paralarının fi atı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasınca tayin olunur.

Madde 10 — Aynı kanunun 93 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Muamele vergisine tâbi eşyayı ithal edenler, bu eşyaya ait gümrük beyannamelerinde eşyanın sıf kıymetini veya fob kıymeti ile ithal mahalline kadar sigorta, navlun vesaire tahakkuk etmiş olan masrafları ve ithal primlerini beyan etmeğe mecburdurlar. Bu eşyanın muamele vergisi matrahına girmesi lâzım gelen sair unsurla gümrüklerce tayin ve ilâve olunur.

Gümrük resmini tahakkuk ettirenler aynı zamanda muamele yergisini de tahakkuk ettirirler. Beyan edilen unsurlar tetkik neticesinde muvafık görülürse aynen kabul olunur. Noksan görülürse tahakkuk memurları tarafından tespit olunan miktarlara iblâğ edilerek vergiye matrah ittihaz' olunur.

Madde 11 — 27. 5 1935 tarih ve 2731 numaralı kanunun birinci maddeselin beşinci bendinin C ve E fıkralarına aşağıdaki hükümler ilâve edilmiştir:

(C) fıkrasına ilâve edilen: (Ancak bunların memleket içinde imal edilenlerinden beher kilogramından on (beş kuruş vergi alınır).

(E) fıkrasına ilâve edilen: (449 numaraya giren lâstik ökçelerin memleket içinde imal edilenlerinden, beher kilogramından on beş kuruş vergi alınır).

Madde 12 — Aynı kanunun ikinci maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

5 - İthal veya dâhilde imal ve istihsal sırasında vergiye tâbi; tutulmuş olan maddeler esas iptidaî maddeyi teşkil etmek üzere memleket içinde imal olunan eşya (birinci maddenin 5 inci bendinin B. ve C. fıkralarında yazılı eşya ile lâstik ötekeler bu istisnadan hariçtir).

Madde 13— 23 5 1928 tarih ve 1324 sayılı Damga Resmi Kanununun yedinci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yabancı memleketlerde tanzim ve Türkiye Cumhuriyeti dâhiline irsal olunan evrak ve senetler resmî dairelere ibraz olunduğu veya üzerine müselünileyhleri veya hâmilleri tarafından devir veya ciro muamelesi yürütüldüğü veyahut her hangi bir suretle Türkiye’de hükmünden istifade edildiği takdirde damga resmine tâbidir. Mezkûr resim, müselünileyhleri veya hâmilleri veyahut hükmünden istifade edenler tarafından ifa olunur.

Madde 14 — Aynı kanunun on birinci maddesinin 24 üncü numarası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye 96 ve 97 inci numaralar eklenmiştir:

24 — Çekler, bankalar veya ticarethaneler arasındaki münakale, tediye, irsal, teslim ve tahsil emirleri 5 kuruş.

96— Alelûmum havalenameler, havale mektupları 5 kuruş

97— Posta ve telgraf havalenameleri:

Muhteviyatı yirmi liraya kadar olanlar 2 kuruş

Muhteviyatı yirmi liradan fazla olanlar 5 kuruş

Madde 15 — Aynı kanunun 32 inci maddesine 3478 sayılı kanunla eklenen 63 üncü numara kaldırılmıştır.

Madde 16 — Aynı kanunun 34 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Türkiye’de tanzim edilip doğrudan doğruya yabancı memleketlere gönderilen evrak ile çekilen telgrafların damga resimleri, Türkiye’de kalan kolyelerine pul ılsakı sureti ile ifa olunur. Bu kolyelerin tahakkuk müruru zamanı müddetince saklanması mecburidir.

Madde 17 — Aynı kanunun 17 inci maddesine aşağıdaki fıkra, eklenmiştir:

Bu maddede yazılı sigorta ücreti tabiri, prim, idare masrafı ve sair

her ne nam ile olursa olsun sigorta akdi mukabilinde müşteriden alınan paranın yekûnunu ifade eder.

Madde 18 — Aynı kanunun kırk dördüncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Türkiye’de tanzim edilip doğrudan doğruya yabancı memleketlere gönderilen evrak ile çekilen telgrafların kolyelerini tahakkuk müruru zaman müddetince saklamayanlardan iki yüz lira ceza alınır ve tekrürü halinde ceza bir misli artırılır.

Madde 19 — Aynı kanunun kırk altıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Ecnebi memleketlerde tanzim olunup Türkiye’ye ithal edilen evrak ve senetlerin damga resminden dolayı alınması lâzım gelen para cezası damga resimle beraber, bunları ithalden sonra en evvel satan veya kabul veya tediye veya sair suretle istimal eden şahıstan veya mezkûr şahsa müracaat hakları bulunmak üzere müteselsil kefalet kaidesine tevfiқан hâminden, kezalik mezkûr evrak ve senetleri, ithalden sonra, kabul veya ciro veya tediye veya istimal edenlerden veya yedinci maddede tayin olunan mürselünilehylerden veya hükmünden istifade edenlerden veya bunları elinde bulunduran efrad ve müesseselerden istifa edilir.

Efrad tarafından ecnebi elçilik ve konsoloshanelerinde akit ve teati ve mezkûr elçilik ve konsoloshanelerce kabul olunup elçilik ve konsolos haneler haricinde kullanılan evrak ve senetlerin damga resminden dolayı alınması lâzım gelen para cezası ve resmî, yukarı ki fıkra, mucibince istifa olunur.

Madde 20 — Aynı kanunun 3478 sayılı kanunla değiştirilen elli beşinci maddesine aşağıdaki hüküm eklenmiştir:

Âlelûmum ticarî ve sınaî müesseselerle bankalar ve şirketler ve 3659 sayılı kanunun şümulüne giren müesseseler tarafından tanzim edilen ve on birinci maddenin 38 inci numarasında yazılı neviden olan evrak, pulsuz veya pulu noksan bulunduğu takdirde ifa edilmemiş veya noksan ifa edilmiş olan damga resmi, cezası ile birlikte evrakı tanzim edenlerden alınır. Bu ceza, affa tâbî değildir. Bu kabil evrakı kabul den ve üzerine muamele yapanlar hakkındaki hüküm bakidir.

Madde 21 — 17/5/1940 tarih ve 3828 sayılı kanunun ikinci maddesinin A ve B. Fıkraları ile kazanç vergisine yapılmış olan zamlar bir

misli arttırılmış ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun yirmi sekizinci maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına dahil olanların kazanç vergilerine bir misli zam yapılmıştır.

Gerek 3828 sayılı kanunun ikinci maddesi ve gerek işbu madde ile yapılmış olan zamlar 2416 sayılı kanun hükmüne göre tarh olunan buhran vergisi matrahına ithal edilmez ve bu zamlardan belediye hissesi ayrılmaz. Bu zamlar ile aşağıdaki 20 inci maddede yazılı zamlar 2395 sayılı kanunun muaddel 12 ve 13 üncü maddeleri mucibince tanzim olunacak bilânço ve kâr ve zarar hesaplarına zarar veya masraf kayıt olunmaz.

Madde 22 — 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun seksen ikinci maddesinin A. fıkrasında yazılı ruhsat tezkeresi harçlarına bir misil ve B fıkrasında yazılı ruhsat tezkeresi harçlarına beş misil zamm edilmiştir.

Madde 23 — 17/5/1940 tarih ve 3828 sayılı kanunun yedinci maddesi ile kahvenin istihlâk vergisine yapılmış olan zamma yirmi beş kuruş ve çayın istihlâk vergisine yapılmış olan zamma kırk kuruş ilâve edilmiştir.

Madde 24 — Aynı kanunun sekizinci maddesine bağlı cetvelde yazılı gümrük ithalat tarifesinin 129/B, 132/B, ve 135/A, B. C pozisyonlarına giren eşya için tayin edilmiş olan vergiler aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve gümrük ithalat tarifesinin 469/A, B pozisyonlarına giren çimentoya ton başına iki yüz kuruş istihlâk vergisi vazedilmiştir. Çimentodan alınacak istihlâk vergisi de 2731 sayılı kanundaki hüküm ve usullere göre tarh ve tahsil olunur.

	Kilosundan
	K
129/B, 132/B	250
135/A	45
135/B	85
135/C	118

Madde 25 — Aynı kanunun dokuzuncu maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Bu madde mucibince yapılan zamlarla nakliyat resmi vesaire vergi ve resimlerin ilâvesinden sonra nakliye ücretleri yekûnunda husule gelecek kuruş kesirleri, yirmi paradan aşağı ise yirmi paraya ve dahi

yit karı olanlar da bir kurusa iblâğ edilir. Bu farklar nakliyat resminin tâbi olduğu hükümler dairesinde tahsil ve mal sandığına teslim olunur.

Madde 26 — Aynı kanunun on birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1324 sayılı Damga Resmi Kanunu ile ek ve tadilleri mucibince mezkûr kanunun on bilinci maddesinde yazılı tarifeye göre alınmakta olan damga resimleri ile aynı kanunun otuz üçüncü maddesinde yazılı evrakın resmi, yüzde elli nispetinde artırılmıştır. Damga Resmi Kanununun 11 inci maddesine bağlı tarifenin 38, 40, 46, 47, 52, 51, 58, 62 ve "68 inci numaralarında yazılı evrak ile 39 uncu numarasında münderiç ve sulh mahkemelerinde istimal edilecek olan hususî vekâletnameler bu zamma tâbi değildir;

Aynı kanunun on üçüncü maddesinin 2, 4, 5 ve 8 inci numaraları ile on dört, on beş ve on altıncı maddelerinde yazılı evraktan alman nasbı resimlere bir misil ve on ikinci maddesi ile on üçüncü maddesinin I, 3, 7, 9 ve 10 uncu numaralarında ve beşinci ve altıncı fasıllarında yazılı evraktan alman nispi resimlere yüzde on zammedilmiştir.

Bu madde mucibince yapılacak zamlarla damga resminin baliği bir kuruştan aşağı olduğu veya bu yekûndan bir kuruştan aşağı kesir zuhur ettiği takdirde bunlar bir kuruşa iblâğ olunur.

Madde 27 — Tütün ve içkilerden 2460 ve 3828 numaralı kanunlar mucibince alınmakta, olan müdafaa vergilerine aşağıda yazılı miktarlarda zam yapılmış ve tuza kilo basma bir kuruş müdafaa vergisi vazedilmiştir:

1- Tütün mamulâtı:

A) Sigaralar:

Yirmi sigarayı muhtevi paketlerden tarife fiyatı on bir kuruş ve daha yukarı olanların beher paketine bir kuruş ve bu fiyattan aşağı satılanların beher paketine yirmi para,

B) Tütün (Enfiye ve tömbeki dâhil)

Fabrikalar mamulâtından yirmi beş gramlık paketlerde satılanların beher paketine altmış para, diğer bilumum mamulâtın yirmi ve yirmi beş gramlık beher paketine bir kuruş.

2-İçkiler

: A)

Rakı, konyak, konyak ve likörler:

Şişe hacimleri on beş ve yirmi beş santilitre olanların beher şişesine beş kuruş,

Şişe hacimleri otuz beş ve elli santilitre olanların beher şişesine sekiz kuruş,

Şişe hacimleri elli santilitreden fazla olanların beher şişesine on iki kuruş,

R) Şampanya ve viskinin beher şişesine yetmiş beş kuruş,

C) Şarapların beher litresine iki kuruş.

Asker sigaraları yukarı ki zamana tâbi değildir. Bu sigaralardan halen alınmakta olan müdafaa vergisi bu kanunun meriyette kaldığı müddetçe alınmaz. Bir ere bir günde verilecek sigara miktarı İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak talimatname ile tayin olunur. Asker sigarasının erat ve onbaşılarla erbaşlardan gayri kimseler tarafından satın, alınması veya bulundurulması, yasaktır. Erat ve onbaşılarla erbaşlardan gayri kimselerin elinde bulunan asker sigaraları Hükümetçe müsadere olunarak İnhisarlar İdaresine verilir ve bunlardan sigara başına bir kuruş para cezası alınır. Bu ceza yarım liradan az ve iki yüz liradan fazla olamaz.

Tuzdan alınacak müdafaa vergisi, satış Batma zam suretiyle İnhisarlar İdaresince tahsil olunur. İnhisarlar İdaresince doğrudan doğruya ecnebi memleketlere satılan tuzlar müdafaa vergisinden müstesnadır.

Madde 28 — Aynı kanunun on üçüncü maddesi mucibince 1722 sayılı kanuna bağlı mukavelenamede münderiç standart nev'inden inhisar kibritlerinin vasatı elli çöpü muhtevi beher kutusundan alınmakta olan müdafaa vergisi, kutu başına otuz paraya ve çakmak taşlarının beher adedinden alınmakta olan müdafaa vergisi de üç kuruşa çıkarılın ıştır.

Madde 29 — Aynı kanunun on dördüncü maddesi mucibince alınmakta olan müdafaa vergisine yüzde elli zam yapılmıştır. Gerek bu zam, gerekse müdafaa vergisi ve ruhsat tezkeresi harçlar ile zamları, kazanç ve müdafaa vergileri matrahlarının tayininde zarar veya masraf medyalında gösterilemez»

Madde 30 — 797 ve 1836 sayılı kanunlar mucibince alınmakta olan veraset ve intikal vergisine bir misil zam yapılmıştır.

Madde 31 — Binalardan, sahibinin bizzat oturduğu meskenlerde,

1837 sayılı ve 14 7/1931 tarihli kanun ile ek ve tadilleri mucibince alınmakta olan bina vergisinin altıda biri ve diğer binalarda üçte biri nöbetinde müdafaa vergisi alınır.

Bu vergi, 1996 sayılı ve 29 5 1932 tarihli kanundaki hüküm usuller dairesinde vilâyet hususî idarelerince tahakkuk ve tahsil olunarak mal sandıklarına teslim edilir. 1996 sayılı kanun mucibince bina buhran vergisinden muaf olanlar müdafaa vergisinden de muaftırlar.

Vilâyet hususî idareleri bu verginin tahakkuk ve tahsil muamelelerini bina vergisi ile birlikte icra ederler. Hususî idarelerce mükelleflerden tahsil olunan her parada; bina, buhran ve müdafaa vergileri kanunî, nispetleri dâhilinde tahsil edilmiş sayılır.

Hususî idare tahsil şubeleri ve tahsildarları tarafından, tahsilat hususî idare namına bankaya tevdi edildiği gün, o tarihe kadar tahsil edilmiş olan müdafaa vergisi de bankadaki Hazine hesabı carisine, bankada Hazine hesabı carisi yok ise o mahallin mal sandığına yatırılır ve keyfiyetten mahallin en büyük maliye memuru yazı ile haberden edilir. Şu kadar ki bir ay içinde tahsil edilen müdafaa vergisinin Hazine hesabı carisine ve bulunmayan yerlerde mal sandığına yatırılması müddeti hiç bir halde ertesi aynı sonuncu gününü geçmem

Vilâyet hususî idareleri âmiri ita ve muhasipleri, müdafaa vergisi tahsilâtının yukarıda yazılı müddetler içinde yatırılmasını temin ile mükelleftirler. Buna riayet etmeyen âmiri italar ile muhasiplerden yatırımağa mecbur oldukları meblâğ müşterek ve yüzde on zamlı ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

Hususî idare ve belediye teşkilâtı birleştirilmiş olan yerlerde yukarıdaki hükümler bu idareler hakkında da aynen caridir.

Madde 32 — Gümrüklerde kullanılan bazı evrakta 2456 ve 2672 sayılı kanunlar mucibince yapıştırılması lâzım gelen müdafaa pulu miktarlarına birer nispi zam yapılmıştır,

Madde 33 — 6/7/1939 tarih ve 3702 sayılı kanun mucibince tiyatro ve sinemalarla konserlerin bilet bedelleri üzerinden alınan % 10 resme bir misil zammedilmiştir. Bu zamdan belediye ve darülaceze hissesi ayrılmaz.

Madde 34 — 24/5 1934 tarih ve 2442 numaralı elektrik ve havagazı istihlâk resmi kanununun birinci maddesinin A ve B fıkralarında yazdı sarfiyattan alınmakla olan resimlere % 50 zam yapılmıştır.

Madde 35 — Posta mübadeleleri telgraflardan ve telefon abone bedellerde şehirler ve milletlerarası konuşmalardan aşağıda yazılı hükümler dairesinde müdafaa vergisi alınır:

A) Müdafaa vergisine tâbi mevta ile bunlardan alınacak vergi miktarları aşağıda gösterilmiştir:

1- Dâhilî ve haricî adi mektup, adi ve cevaplı kartpostal, kıymetsiz ticaret eşyası örneği ve adli tebligattan 1 kuruş,

2- Dâhilî ve haricî taahhütlü mektuplardan, postrestant mektuplardan 2 kuruş,

3- Dâhilî ve haricî, iadeli taahhütlü mektuplardan 3 kuruş,

4- Dâhilî ve haricî kıymeti mukadderdi mektuplardan, kıymeti üç yüz kuruşa batar olanlardan maktudan 1 kuruş,

Kıymeti üç yüz kuruştan fazla olanlardan posta ücretinin yüzde beşi,

5- Posta abone kutularından, abone ücretinin yüzde beşi,

6- Dâhilî telgraflar,

Telgraf ücreti elli kuruşa kadar olanlardan 5 kuruş,

Telgraf ücreti elli kuruştan yukarı yüz kuruşa kadar olanlardan 10 kuruş,

Telgraf ücreti yüz kuruştan yukarı iki yüz elli kuruşa kadar olanlardan 15 kuruş,

Telgraf ücreti iki yüz elli kuruştan fazla olanlardan 20 kuruş,

7- Haricî telgraflar,

Telgraf ücretinin yüzde beşi.

8 - Telefon abone bedellerde şehirler ve milletlerarası konuşmalardan, abone bedeli veya konuşma ücretinin yüzde onu

Kıymeti mukaddereli mektuplarla posta abone kutularından, haricî telgraflardan, telefon abone bedellerde şehirler ve milletlerarası konuşmalardan alınacak müdafaa vergilerinde bir kuruştan aşağı çıkan kesirler kuruşa iblâğ olunur.

B) Aşağıda yazılı mevad müdafaa vergisinden müstesnadır:

1- Posta ve telgraf ücretinden müstesna bulunan mürasele maddelerde telgraflar ve telefonlar,

2- 2721 numaralı kanunun ikinci, dördüncü ve altıncı maddelerinde yazılı mürasele maddeleri,

3- 2722 sayılı kanunun ikinci maddesinde yazılı telgraflar,

4- Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin kendi muamelelerine müteallik mürasele maddeleri ile telgraf ve telefonları.

C) Posta abone kutuları ile telgrafların, telefon abone bedellerinin, şehirler ve milletlerarası konuşmalarının vergisi Posta, Telgraf ve Telefon İdarelerince makbuz mukabilinde tahsil olunur. Bunların haricinde kalan maddelerin vergisi, bu maddeler üzerine müdafaa pulu yapıştırılmak suretiyle istifa edilir. Müdafaa pulu yapıştırılmamış veya noksan yapıştırılmış olan mevaddın yapıştırılmayan veya noksan yapıştırılan pulları adi mektup ve kartpostallarda iki kat ve diğer mevadda bir kat olarak posta ücretlerinin tahsili hakkındaki hüküm ve usuller dairesinde Posta, Telgraf ve Telefon İdarelerince mürselünileylevden tahsil olunur.

D) Müdafaa vergisinin tahsili, için icap eden pullar Maliye Vekâletince hazırlanarak doğrudan doğruya Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğüne verilir. Pulların icap eden yerlere tevzi ve şevkleri, hesaplarının tutulması, hasılatın toplanması ve Hazineye verilmesi işleri mezkûr Umum Müdürlükçe yapılır. Pulların hasara uğraması, mahiv veya sair suretlerle zayi olması gibi hallerde posta pulları hakkında da hüküm ve usuller aynen müdafaa pulları hakkında da tatbik olunur.

Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi memurları tarafından satılan müdafaa pullarından satanlara hiç bir aidat veya ücret verilmez. İdare, bu pulları kendi bayileri vasıtası ile de sattırabilir. Bayilere yüzde beşi geçmemek üzere Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğüne tayın olunacak miktarda bey 'iye aidatı da verilebilir. Bey'iye aidatı Posta Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğüne Hazine namına tediye olunarak senetleri nakit makamında Hazineye tevdi olunur.

Müdafaa vergisi hasılatının Hazineye ne suretle tediye olunacağı Maliye ve Münakalât Vekâletlerince müştereken kararlaştırılır.

Madde 36 — Yerli veyahut gümrük resmi ödenerek veya muafılık tatbik olunarak Türkiye'ye ithal edilmiş olan eşya hayvan ve maddelerden İcra Vekilleri Heyetince tespit ve ilân olunacaklardan mandası, yabancı memleketlere ihraçları sırasında aşağıda yazılı hükümlere göre ihracat vergisine tâbidir:

A) İhracat vergisinin matrahı eşyanın Türkiye ihraç mevkilerindeki fob satış kıymetidir. Prim alan eşyanın kıymetine bu primler ilâve edilir. Sif satışlarda eşyanın Türkiye'deki ihraç mahallerinden teslim

mahkemelerine kadar olan sigorta ve navlun bu kıymetten indirilir;

Eşyanın kıymeti, ibraz edilecek menşe şahadetnameleri, orijinal faturalar ve primlere ait vesikalarla tevsik olunur. Sif satışlarda tenzil olunacak sigorta ve navlun masrafları da ihracatçı tarafından tevsik edilir. Eşyanın menşe şahadetnamesine orijinal faturasında gösterilen kıymetleri arasında, fark bulunduğu takdirde yüksek olanı nazarı itibara alınır;

Bu maddede yazılı ihraç mevkiinden maksat, malın ihraç beyannamesinin, verildiği gümrüktür. Şu kadar ki İkincisi iskele tarikiyle ihraç edilecek mallar, ikinci iskeleden çıkarılmayıp tekrar memlekete ithal ve bu cihet ikinci iskele gümrük idaresinden alınacak bir vesika ile tevsik olunduğu takdirde bu mallardan ihraç mevkiinde alınmış olan vergi, iade edilir. İhraç mevkiinden ikinci iskeleye nakli sırasında deniz veya karada mücbir bir sebeple vukua gelecek kaza dolayısı ile tamamen mahv ve harap olan ve ihraç edilemeyen sigortasız malların vergileri de bu hallerin tevsik edilmesi şartla geri verilir.

B) İhracat vergisinin nispeti % 3 tür. Ancak İcra Vekilleri Heyeti lüzum gördüğü eşya, hayvan ve maddelerin vergi nispetini tenzile salahiyetlidir.

C) İhracat vergisini gümrüğe ihracat beyannamesi vermiş olanlar ödemekle mükelleflerdir. Bunlar, ihracat beyannamelerinde ihraç edilen malın fob kıymetiyle ihraç primlerini ve sif satışlarda sif kıymetiyle Türkiye'deki ihraç mahallerinden teslim mahallerine kadar olan nakliye ve sigorta ücretlerini ve ihraç primlerini beyana mecburdurlar.

D) İhracat vergisi gümrük muayene memurları tarafından tahakkuk ettirilir.

Muayene memurları beyan edilen unsurları hakikate uygun görmedikleri takdirde tezyit edebilirler.

Mükellefler, kendi beyanlarına göre tahakkuk ettirilen vergiye itiraz edemezler. Beyan ettikleri unsurlar artırılmış ise, muayene memuru tarafından beyanname üzerinde alâkalıdan imza alınarak yapılacak tebliğ tarihinden itibaren yedi gün zarfında Tarife Kanununun 30 uncu maddesinde yazılı eksperler heyetine müracaat edebilirler. Gümrük İdaresince sekiz gün zarfında bu istekler eksperler heyetine sevk olunur. Bu heyet on gün içinde karar verir. Bu kararlar kat'idir.

E) İhracat vergisi gümrük idarelerince gümrük resminin tahsiline

ait hüküm ve usuller dairesinde tahsil olunur. Tahakkuk ettirilen vergiye itiraz edildiği takdirde lüzumu kadar numune alınmak şartla beyana göre taayyün eden matraha ait vergi tahsil ve ihtilaflı matraha ait vergi teminata bağlanarak malın ihracına müsaade olunur. Eksperler heyetince itiraz reddedildiği takdirde ihtilaflı matraha ait vergi tahsil olunur.

F) İhracat vergisine tâbi eşya, hayvan ve maddeleri vergisini vermeden hudut haricine çıkaran veya buna teşebbüs edenlerle bu eşya, hayvan ve maddeleri vergi müstesnaları arasında göstermek üzere hile ve desise istimali suretiyle hakikate aykırı beyanda bulunanlar hakkında altı aydan üç seneye kadar hapis cezası ile birlikte ihracat vergisinin bir katı tutamaca ağır para cezası hükmolunur ve eşya, hayvan ve maddeler müsadere edilir. Müsadereleri kabil olmayan hallerde bunların vergiye matrah olan kıymeti de ağır para cezası olarak hükmedilir.

Yukarı ki fıkra hükümleri 1918 numaralı kanuna göre tatbik olunur.

G) Mal gümrükten çıkarıldıktan sonra maddî hesap hatası veya yanlışlıkla muaflık tatbiki veyahut tahakkuka esas tutulan fatura, menşe şahadetnamesi veya beyannamelerde kıymet veya masrafların yanlış gösterilmesi sebebiyle eksik alındığı veya hiç alınmadığı meydana çıkan ihracat vergileri, gümrük resmi noksanları hakkındaki hükümler dairesinde takip olunur ve aynı müruru zamana tâbi tutulur. Fazla alındığı teftiş ve kontrol neticesinde veya alâkadarın müracaatı üzerine anlaşılan ihracat vergisinin sahiplerine iadesi de gümrük resmi fazlalarının iadesi hakkındaki hükümler dairesinde olur.

İhracat vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsiline müteallik muameleler dolayısı ile ecnebi memleketlere mal ihraç edenlerin tutmakta oldukları kanunî ve ticarî bilumum defter ve vesikalarını Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti müfettişleri muavinleri, gümrük başmüdür, müdür ve muavinlerde muayene memurları teftiş ve kontrol salâhiyeti olup mükellefler de bu defter ve vesikaları ibraz etmeğe mecburdurlar.

Madde 37 — Aşağıda yazılı maddeler ihracat vergisinden müstesnadır:

A) Yolcuların beraberlerinde götürdükleri kullanılmış ve kullanılmamış zat eşya sile nakil vasıtalarının zabitan, mürettebat, şoför, sürücü ve sair müstahdemlerinin yalnız kullanılmış zat eşyası.

Kullanılmış eşya, alâkadar yolcunun beraberinde bulunmadığı tak-

dirde yolcunun gidişinden itibaren iki ay sonra veya bir ay önceye kadre: olan müddet içinde sevk edilmek şartla, bu hükümden istifade eder.

B) Türkiye’de ticaret ve sair maksatlarla yerleşmiş olup da ölen ecnebilere ait bulunan ve ölüm tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılacak olan zat ve ev eşyası,

C) Yerleşmek veya daimî bir vazife ifa veya tahsil etmek üzere yabancı ülkelere gideceklerin veya Türkiye’de yerleşmiş olup da ikametgâhlarını nakledenlerin; Türkiye’deki daimî vazifelerinin veya tahsillerinin hitama ermesinden dolayı ecnebi memleketlere gideceklerin nakli hane suretle ve Türkiye’ye muvakkaten gelmiş olanların Tarife Kanununun dördüncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre geri götürecekleri ev eşyası,

(Bu eşya göç edenin beraberinde bulunmadığı takdirde göç tarihinden itibaren iki ay sonra veya bir ay önceye kadar olan müddet içinde götürülmek şarttır.)

D) Gümrükçe ticarî mahiyeti olmadığı tahakkuk eden numunelik eşya ve modellerle hediyelik eşya Bu eşyanın mahiyet ve miktarı Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince tayin olunur.)

E) Fen, sanat, ilim ebabile amelenin sanatlarını icra için beraberlerinde götürecekleri eşya ve spor takım tahrile tiyatro ve müzik heyetlerinin beraberlerinde götürecekleri alet ve levazım,

P) Türkiye’nin bir noktasından bir ecnebi toprağından geçerek diğer bir noktasına getirilecek eşya (İlk ihraç tarihinden itibaren bir ay içinde getirilmek ve çıkarken vergisi teminata bağlanmak şartlar ile),

G) Gümrük Tarife Kanununun 5 inci maddesinin 7, 9, 10/B ve 13 üncü bentlerinde gösterilen ve Türkiye’den muvakkaten ihraç olunan eşya ve vasıtalar (Bunların tarife kanununda yazılı müddetleri içinde geri getirilmesi ve çıkarken teminata bağlanması şartlar ile),

H) Gümrük Tarife Kanununun 5 inci maddesinin 6, 8, 10/A, 14, 15, 16, 17, 18 inci bentlerde 14 üncü maddesine göre muvakkaten ithal edilip tekrar ihraç olunan eşya ve vasıtalar (tarife kanununda yazılı müddetler içinde ihraç edilmek şartla),

î) Gümrük Tarife Kanunu mucibince efrat tarafından ithali memnu eşyadan Hükümetçe doğrudan doğruya ecnebi bir devlet namına ihraç edilenler.

J) Hudut mıntıkasındaki köyler ve kasabalar ahalisi tarafından

ihraç edilen ve mecmuu rüsumu bir lirayı geçmeyen mahsulât,

K) Mukavelenamelere göre hudut ahalisinin gümrük resminden muaf olarak ihraç etmeleri kabul olunan eşya, ait ve vasıtalar,

L) Yabancı memleketlere sefer eden millî deniz, kara ve hava nakil vasıtalarının kumanya ve mahrukatı ve her türlü teçhizatı,

M) Türkiye Cumhuriyeti nezdindeki ecnebi elçilik ve konsoloshanelerine mahsus damgalı bilumum eşya ve otomobiller ile Gümrük Tarife Kanununun 6 ncı maddesine gümrük resminden muafiyete mazhar kılınmış olan zevatın şahsi binek otomobilleri (Mütekabiliyet şartla),

N) Kurye çantaları, posta muhabere evrakı, doldurulmuş defterler, İtap gazete, risale ve mecmualar, kupon, esham ve tahvilât, Devlete ecnebi memleketlere çıkartan pullar,

O) Na'şî havi tabutlar ve çelenkleri.

Bu maddede yazılı müddetler esbabı mücbire halinde, Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince uzatılabilir.

Madde 38 — Bu kanunun 21. 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33 ye 34 üncü maddeleri mucibince alınacak vergi ve zamların tarh ve tahakkuk ve tahsil muamelelerinde ve kanuna muhal i hareketlerden dolayı alınacak cezalar da, müruru zaman ve sair hususlarda zammın taallük ettiği vergilere ait kanunların hükümleri caridir.

Bu kanunla yapılan zamlardan varidat bütçesinde hususî faslı bulunmayanlar zaman taallük ettiği. Vergilere ad fasıllara ve 29 uncu maddede yazılı zamlar da kazanç vergisi faslına irat kaydolunuz.

Muvakkat Madde 1 — Yerli nebatî mahsullerden istihsal edilen yağlarla şekerden memleket içinde imal olunan maddelerin ve kepeğin:

A.) Alım ve satımı ile iştigal edenler,

B) Bu maddeleri imalâtında iptidai veya talimat ile çalarak kullanılması müesseseler,

Bu Kanunun, neşri tarihinde ticarethane mağaza, fabrika, imalâthane, ambar ve depolarında, şube, acente ve komisyonları nezdinde veya sair yerlerde bulunan stoklarının cins, miktar ve sıklitini ve bulundukları yerleri gösteren bir, beyannamayı aşağıdaki fıkrada yazılı ilânın yapıldığının ertesi gününden itibaren üç gün içinde bağılı oldukları varıla dairesine vermeğe mecburdurlar,

Sinaî müesseseler, kanunun neşri tarihinde imali tekemmül etme-

miş halde bulunan mevad, iptidâi madde halindeki miktar ve sıklıklarına göre, beyannamelerine dercedirler.

Kanunun neşri tarihinde:

I) Yukarı ki A ve B. fıkralarında yazılı şahıs ve müesseselerden yağ, şeker ve kepek mevcudu yüzer kilodan az olanlar,

II) 3843 numaralı Muamele Vergisi Kanununun 12 nci maddesi mucibince muamele vergisinden muaf bulunanlar.

Beyanname vermek mecburiyetine tâbi değildirler.

Maliye daireleri, bu kanunun neşrini müteakip gerek bu maddede, gerek üçüncü, beşinci, altıncı ve yedinci muvakkat maddelerde yazılı beyannamelerin verilmesini, muhallerindeki gündelik gazetelerle, gündelik gazete çıkmayan yerlerde sair mutas vasıtalarla ilân ederler.

Muvakkat Madde 2 — Birinci muvakkat madde mucibince verilen beyannameler, varidat dairelerince mükelleflerin defterleri ve ticarî evrak ile tatbik ve tetkik edilerek doğruluğu anlaşıldıktan sonra, beyan etmekte yazılı mevaddim, borsa olan yerlerde bu kanunun neşri günündeki vasatı borsa fiyatları ve borsa bulunmayan yerlerde mahallî ticaret odalarınca, o da yoksa belediyelerce tespit edilecek aynı günün o mahalde cari toptan satış fiyatları esas tutularak bulunacak kıymetleri üzerinden muamele vergisi tarh olunur.

* Borsa olan yerlerde kanunun neşri günü borsada fiyatı bulunmayan mevaddın o güne takaddüm eden en son vasatı borsa, fiyatı tarhiyata esas tutulur. Bu mahallerde borsaya dâhil olmayan mevaddın fiyatı ticaret odalarınca ve bulunmazsa belediyelerce yukarı ki fıkrada yazılı şekilde tayin edilir.

Birinci ve ikinci fıkralar mucibince tayin olunalı fiyatlara karşı mir kelle ve idarece itiraz, temyiz ve İdarî dava yollarına gidilemez.

Muvakkat Madde 3 — Lâstik ökçe, şoson, kaloş ve çizmelerin, sunî ipek ve 'sürü ipek ipliği, kahve, çay ve çimentonun:

A) Âlim ve satımı ile iştilal edenler,

Bu maddeleri imalatında iptidâi veya madde olarak kullanan sınaî* müesseseler,

Bu kanunun neşri tarihinde birinci muvakkat maddede yazılı muhallerde bulunan stoklarının cins, miktar ve sıklıklarını gösteren bir beyannameyi, mezkûr muvakkat maddedeki hükümler dairesinde bağılı oldukları varidat daire Şife vermeğe mecburdurlar.

Kanunun neşri tarihinde stok mevcudu çimento için (500) kilodan ve diğer mevat için onar kilodan az olanlarla 3843 numaralı Muamele Vergisi Kanununun on birinci ve on ikinci maddeleri mucibince muamele vergisinden muaf bulunanlar beyanname vermek mecburiyetine tâbi değildirler.

Bu madde mucibince verilecek beyannameler mükelleflerin defterleri ve ticarî evrak ile tetkik ve tatbik olunarak doğruluğu anlaşıldıktan sonra beyannamelerde yazılı miktar ve sıklıkları üzerinden bu kanunun on bir, yirmi üç ve yirmi dördüncü maddelerinde yazılı zam ve vergiler tarh olunur.

Muvakkat madde 4 — Birinci ve üçüncü muvakkat maddelerde yazılı beyannameleri müddeti içinde vermeyen veya stoklarını beyannamelerde noksan gösterenler namına, beyannamesi verilmeyen veya noksan gösterilen mevad ve eşyanın, varidat dairesince tespit edilecek miktarları üzerinden tarh olunarak vergilere beş kat zam yapılır. Tarh olunası vergilerle ceza zamları mükelleflere tebliğ edilir.

Mükellefler verdikleri beyannamelerin muhteviyatına ve bu beyannamelere müsteniden tarh olunan vergi ve zamlara itiraz edemezler. Bunun haricinde kalan hususlara 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz ve temyiz talebinde bulunabilirler. İtiraz komisyonu kararlarına karşı idare namına yapılacak temyiz talepleri de aynı hükümlere tâbidir.

Gerek birinci ve üçüncü muvakkat maddeler mucibince verilen beyannamelere müsteniden, gerek bu madde hükmüne göre tarh edilip tahakkuk eden vergilerle ceza zamları, tahakkukunu takip eden aydan itibaren üç ayda ve üç müsavi taksitte tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler % 10 zamlı ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edilir.

Muvakkat madde 5 — Hususî amiller ile tütün ve müskirat bayilerin bu kanunun neşri tarihinde 27 nci madde mucibince vergileri arttırılmış olan mamulâtta, kanunun neşri tarihinde ticarethane, mağaza, fabrika, imalâthane, ambar ve depolarında, şube acente ve komisyoncuları nezdinde vesaire yerlerde bulunanların etiket fiyatlarına göre cins ve nev'ini ve miktarlarını ve bulunduktan yerleri bir beyanname ile birinci muvakkat maddede yazdıkları ilânın yapıldığının ertesi gününden itibaren üç gün içinde ruhsat tezkeresini aldıkları İnhisarlar İdaresine bildirmeğe ve bildirdikleri mamulata bu kanunla yapılan zamları ödemeğe mecburdurlar.

Yukarı ki fıkrada yazılı bayiler, beyannamelerinde aynı zamanda inci madde mucibince müdafaa vergisi artırılmış olan kibritlerle çakmak taşlarından kanunun neşri tarihinde ellerinde bulunanların miktarını da göstermeğe ve bu miktar üzerinden tahakkuk eden müdafaa vergisini de ödemeğe mecburdurlar. Beyannameler muhteviyatının doğru olup olmadığı İnhisarlar İdaresince kontrol edilir.

Yirmi yedinci madde mucibince yapılan zamlar paket ve şişelere konulacak etiketler hazırlanıncaya, kadar İnhisarlar İdaresince satış Batlarına ilâve edilmek suretiyle alınır.

Muvakkat madde 6 — Kibrit İnhisarları İşletme Şirketi acenteleri Kanununun neşri tarihinde ellerinde bulunan kibritlerle çakmak taşlarının miktarını bir beyanname ile birinci muvakkat maddede yazılı ilânın yapıldığının ertesi gününden itibaren üç gün içinde bulundukları mahallin İnhisarlar İdaresine bildirmeğe mecburdurlar. Kibrit İnhisarları İşletme Şirketine ait olup acenteler nezdinde emaneten bulunduğu kayıt ve vesikalarla tevsik edilen kibritler, beyannamelere ithal edilmez. Bu beyannameler'. İnhisarlar İdaresince mükelleflerin defterleri ve ticarî evrak ile tatbik ve tetkik olunarak doğruluğu anlaşıldıktan sonra 28 inci maddede yazı miktarlar üzerinden vergi hesap olunur.

Muvakkat madde T — Tuz alım satımı ile meşgul olan hakikî ve hükmi şahıslardan bu kanunun neşri tarihinde ellerinde iki yüz elli kilodan fazla tuz bulunanlar, birinci muvakkat maddede yazılı ilânın yapıldığının ertesi gününden itibaren üç gün içinde, kanunun neşri tarihinde, mağaza, ambar ve depolarında şube, acente ve komisyoncuları nezdinde vesaire yerlerde bulunan tuzların cins ve miktarını ve bulundukları yerleri bir beyanname ile bulundukları mahallin İnhisarlar İdaresine bildirmeğe ve bu miktar üzerinden tahakkuk edecek müdafaa vergisini ödemeğe mecburdurlar.

Bu beyannamelerin doğruluğu İnhisarlar İdaresince kontrol edilir.

Muvakkat madde 8 — Hususî amillerle tütün ve müskirat bayilerinden veya kibrit inhisarı şirketi acentelerinden veya tuz alım satım ile iştigal edenlerden muvakkat beşinci, altıncı ve yedinci maddeler mucibince verilmesi lâzım gelen beyannameleri müddeti içinde vermeyen veya mevcudunu beyannameye noksan geçirenler namına beyannamesi verilmeyen veya noksan gösterilen maddelerin İnhisarlar İdaresince tespit olunacak

miktarlara üzerinden hesaplanacak vergi veya zamlar beş kat fazlası ile alınır.

Kibrit şirketi acenteleri namına hesaplanacak vergi ve zamları üç ayda ve üç müsavi taksitte tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler % 10 zamlı ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edilir.

Muvakkat madde 9 — 1941 malî yılı hayvanlar vergisi, bu kanunun birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeleriyle yapılan tadilâta göre tahakkuk ettirilir. 1941 malî yılında at (İdiş, aygır, kısarak), katır ve eşeklerden alınacak vergiye mezkûr yıl hayvan kaydı zamanında yazılmış olan hayvan adetleri esas tutulur. Bu hayvanlardan deftere dâhil edilmemiş oldukları anlaşılanlardan yalnız vergi anmakla iktifa olunur.

Bu kanunun meriyete girdiği tarihte birinci taksit zamanı geçmiş olan hayvanlar vergisi ile zamları kanunun meriyeti tarihinden itibaren bir hafta içinde tahsil olunur.

Muvakkat Madde 10 — 2395 numaralı kanunun sekizinci maddesinin birinci fıkrasında yazılı müteahhitlerin bu kanunun neşri tarihinden evvel akdedilmiş olan taahhütlerinden dolayı bu kanunun meriyetinden sonra yapılacak tediyeler 21 inci maddede yazılı tezyide tâbi değildir.

Bu kanunun neşrinden evvel teklif edilmiş olan fiyatlara müsteniden yapılmış olan ihalelerde, ihale muamelesi kanunun neşrinden sonra icra edilmiş olsa dahi, bu taahhütlerin bedelinden 21 inci maddede yazılı zam alınmaz.

Muvakkat Madde 11 — 1941 malî yılı için bu kanunun 21 ve 29 uncu maddelerinde yazılı zamların tarhında, 1940 takvim veya ticarî yılı kazançları esas tutulur. Bu kanunun meriyeti tarihine kadar 1941 malî yılı kazanç ve müdafaa vergileri tarh ve tebliğ edilmiş olan mükelleflere, mezkûr malî yıl için tarh edilecek zamlar ayrıca, tebligata, itiraz ve temyize tâbi değildir.

İşbu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar 1941 malî yılı için ruhsat tezkerelerini almış olan mükellefler kanunun meriyeti tarihinden itibaren 15 gün içinde 22 nci maddede yazılı zamları ödemeğe mecburdurlar. Bu müddet geçtiği halde zamları ödemeyenlerden bu zamlar c/o 10 fazlası ile ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil olunur.

Bu kanunun meriyete girdiği tarihten evvel tahakkuk etmiş olup ta tediyesi bu tarihten sonraya kalmış olan, 2395 numaralı kanunun 28 inci

maddesine dahil istihkaklardan, 21 inci maddede yazılı zam alınmaz.

Muvakkat Madde 12 — 1941 malî yılı için bu kanunun 31 inci maddesi mucibince alınacak müdafaa vergisine 1941 malî yılı bina vergileri esas tutulur. Vilâyet hususi idareleri bu vergiyi en geç bir ay içinde tahakkuk ettirmeğe mecburdurlar.

Muvakkat Madde 13 — Bu kanunun beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci maddeleri mucibince yeniden mükellefiyete girecek hakikî veya hükmî şahıslar kanunun meriyetinden itibaren bir ay içinde 3843 numaralı kanunun 37 nci maddesinde yazılı beyannameyi bağlı oldukları varidat idarelerine vermeğe ve defterlerini tasdik ettirmeğe ve kanunun meriyete girdiği tarihte ederinde mevcut stokların 3843 numaralı kanunun 32 nci maddesinde yazılı şekilde bir envanterini tanzim ederek mevcudu defterlerine geçirmeğe ve envanterin bir suretini beyannameye bağlamağa mecburdurlar.

Müddeti içinde beyanname vermeyenler hakkında 3843 numaralı kanunun 50 nci maddesi hükmü tatbik olunur. Beyanname verdiği halde envanter tanzim veya beyannamesine envanter raptetmeyenlerin mükellefiyete girdikleri tarihten sene sonuna kadar olan zamana ait vergilerine bir kat zam yapılır. Envanter tanzim ettiği halde mevcutlarını defterlerine geçirmeyen veya noksan geçirenlerin deftere geçirmedikleri malumatın vergilerine iki kat zam icra olunur.

Muvakkat Madde 14.— Bu kanun mucibince muamele vergisine tâbi tutulmuş olan sınaî müesseselerden götürü vergi şartlarını haiz olanlar, kanunun neşri tarihinden itibaren bir ay içinde yazı ile talep ettikleri takdirde 1941 malî yılından itibaren götürü vergiye bağlanırlar.

Muvakkat Madde 15 — Bu kanunun 24 üncü maddesiyle gümrük ithalât tarifesinin 135 A, B, C pozisyonlarına giren eşyanın istihlâk vergilerinde yapılan tenzilât 3828 numaralı kanunun muvakkat birinci maddesi mucibince verilen beyannamelerde yazılı olup gümrük tarifesinin sözü geçen pozisyonlarına giren eşyanın vergilerine de şamildir.

Muvakkat Madde 1 — Elektrik ve havagazı müesseseleri bu kanunun 34 üncü maddesiyle zamma tâbi tutulmuş olan elektrik ve havagazı istihkaktın ait sarfiyat miktarlarını kanunun neşri tarihinden itibaren 10 gün içinde, aboneler nezdindeki sayaçlardan tespit etmeğe mecburdurlar. Bu müddet içinde tespit edilmiş olan miktarlardan sonraki sarfiyat bu kanunun 34 üncü maddesindeki zamma tâbidir.

2442 numaralı kanunun birinci maddesinin A fıkrasının son bendi mucibince resme tâbi tutulmuş olanlar da kanunun neşri tarihine kadar istihlâk etmiş oldukları elektriğin miktarın, mezkûr tarihten itibaren üç gün içinde bağlı oldukları varidat dairesine bildirmeye ve o tarihe kadar sarf olunan miktara ait resmi de ödemiyle mecburdurlar. Buna riayet etmeyenlerden ödemedikleri resim % 10 zamla ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edilmekle beraber işbu kanunun 34 üncü maddesi mucibince ılınacak zam da, kanunun neşrinden evvel varidat idaresine bildirilmiş dan en son sarfiyat miktarı mebde tutulmak suretiyle tatbik olunur.

Muvakkat Madde 17 — Bu kanunun 35 inci maddesi mucibince malafan pulu ile tahsili lâzım gelen, müdafaa pulları hazırlanıncaya kadar iare pulu ile tahsil olunur.

Madde 39 — Bu kanunun 21 inci maddesiyle 2395 numaralı kanunun 3 inci maddesinin birinci fıkrasına giren müteahhitlerin kazanç vergisine yapılan zam ile beşinci, altıncı, yedine, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on birinci, on ikinci, yirmi üçüncü, yirmi dördüncü, yirmi yedinci, yirmi sekizinci, otuz ikinci, otuz üçüncü, otuz altıncı, otuz yedinci ve otuz sekizinci maddelerinin hükmü, kanunun neşri tarihinden ve diğer hükümleri L Haziran 1941 tarihinden muteberdir. Şu kadar ki; 1941 malî yılma şamil olan zam ve mükellefiyetlerin tarh ve tahakkuk muameleleri kanununun neşrinden itibaren icra olunur.

Madde 40 — Bu kanun, 3780 sayılı kanunun tatbikimi lüzum kalmadığının Hükümetçe ilân edildiği malî yılın hitamında meriyetten kalkar. 3ti kadar ki bu kanunun mer'i bulunduğu zamanda vaki olan kazanç, istihlâk, muamele, satış, intikal ve nakliyatın vergileri bu tarihten sonra tarh ve tahsil olunsu dahi işbu kanunda yazılı zam ve mükellefiyetlere âkidin.

Madde 41 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 5 1941

**Şeker ve glikozdan alman istihlâk vergisinin
arttırılmasına dair kanun**

Kanun No: 4041

Kabul tarihi: 29, 5 1941

Madde 1 — 3828 numaralı kanunun 5 inci maddesi mucibince şeker —

den alınmakta olan 7 kuruş munzam istihlâk vergisi kilo basma 14 kuruşa çıkarılmış ve 3101 numaralı kanunun 3 üncü maddesiyle glikozdan alınmakta olan 5 kuruş istihlâk vergisi bir misil arttırılmıştır.

Muvakkat Madde 1 — Hükümetçe şeker Hatlarının arttırıldığı 2 4 1941 tarihinden itibaren Türkiye Şeker Fabrikaları Türk Anonim Şirketi tarafından satılmış olan veya mezkûr tarihten evvel satılmış olup ta o tarihte henüz müşterisine teslim edilmemiş bulunan şekerlerden de birinci madde mucibince yapılan zam alınır.

Türkiye şeker fabrikaları Türk Anonim Şirketi yukarı iki fıkrada yazılı şekerlerden alınacak zammı bu kanunun neşredildiği aya ait satışların vergisiyle birlikte öder.

Muvakkat Madde 2 — Şeker alımı ve satırınla iştilgal edenler ile şekerî imalâtında iptidâî veya tali madde olarak kullanan sınaî müesseselerden (3843 sayılı kanunun 5 inci maddesinde tarif olunan sınaî müesseseler kastedilmiştir). Şeker Hatlarının arttırıldığı tarihteki mevcutlarını göstermek üzere Hükümetçe alınmış olan beyannameler ve bunların kontrolü neticesinde meydana çıkarılmış olan beyanname harici şekerlere ait zabıt. Varakaları ile hiç beyanname vermemiş olanlar nezdinde tespit edilmiş olan şekerlere ait zabıt varakaları veya suretleri Maliye dairelerine tevdi olunur. Maliye dairelerince bu beyannamelerde yazılı şeker miktarları üzerinden kilo basma on kuruş vergi tahakkuk ettirilerek mükelleflere tebliğ olunur. Mükellefler vermiş oldukları beyannamelerin muhteviyatına ve bu beyannamelere müsteniden tarh olunan vergiye itiraz edemezler. Bunun haricinde kalan hususlara karşı 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz ve temyiz talebinde bulunabilirler. İtiraz Komisyonu kararlarına karşı idare namına yapılacak temyiz talepleri de aynı hükümler dairesinde cereyan eder.

Tahakkuk eden vergiler tahakkuku takip eden aydan itibaren üç ayda ve üç müsavi taksitte tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler yüzde 10 zamlı Tahsili Emval Kanununa göre tahsil edilir.

Hükümetçe, beyannamelerin kontrolü neticesinde meydana çıkarılmış olan beyanname harici şekerlerle hiç beyanname vermemiş olanlar nezdinde tespit edilmiş bulunan şekerlere ait zabıt varakaları üzerine yapılan takibat neticesinde zabıt varakaları münşeâtı mahkeme kararı ile teyyüt ettiği takdirde bu zabıt varakalarında yazılı şekerler üzerinden

de, alâkadarlara yukarı ki fıkra hükümleri dairesinde vergi tarh ve tahsil olunur.

Muvakkat Madde 3 — Glikozun alım ve satım ile iştilal edenler ve glikozu imalâtında iptidâi veya tali madde olarak kullanan sınaî müesseseler (3843 sayılı kanunun beşinci maddesinde tarif olunan sınaî müesseseler kastedilmiştir) bu kanunun neşredildiği günü takip eden günüm akşamına kadar neşri tarihinde ticarethane, mağaza, depo, ambar, fabrika ve İmalâthanelerinde, şube, acente ve komisyoncuları nezdinde vesaire yerlerde bulunan stokların cins, miktar ve sıkletini ve bulundukları yerleri gösteren bir beyannameyi bağılı oldukları varidat dairesine vermeğe mecburdurlar. Kanunun neşri tarihinde ellerinde yüz kilodan az glikoz mevcut bulunan yukarıda yazılı şahıs ve müesseseler beyanname vermek mecburiyetine tâbi değildirler.

Bu beyannameler varidat dairelerince mükelleflerin evrak ve vesikaları ile tatbik ve tetkik olunarak doğruluğu anlaşıldıktan sonra beyannamelerde yazılı miktarlar üzerinden, mükelleflere birinci maddedeki vergi tarh olunur.

Müddeti içinde beyanname vermeyen veya mevcutlarını beyannamelerinde noksan gösterenler namına beyannamesi verilmeyen veya noksan gösterilen mevaddın varidat dairelerince tespit edilecek miktarları üzerinden tarh olunacak vergilere beş kat zam yapılır. Tarh olunacak vergilerle ceza zamları mükelleflere tebliğ edilir.

Mükellefler verdikleri beyannamelerin muhteviyatına ve bu beyannamelere müsteniden tarh olunan vergilere itiraz edemezler. Bunun haricinde kalan hususlara karşı, 3692 sayılı kanun hükümleri dairesinde itiraz ve temyiz talebinde bulunabilirler. İtiraz komisyonu kararlarına karşı idare namına yapılacak temyiz talepleri de aynı hükümler dairesinde cereyan eder.

Tahakkuk eden vergilerle ceza zamları tahakkuku takip eden aydan itibaren üç ayda ve üç müsavi taksitte tahsil olunur. Zamanında ödenmeyen taksitler yüzde 10 zamlı ve Tahsili Emval Kanuna göre tahsil edilir.

Madde 2 — 17/5/1940 tarih ve 3828 sayılı kanunun 17 nci maddesi hükmü bu kanun hakkında da caridir.

Madde 3 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30/5/1941

**Büyük Millet Meclisinin Orduya itimadının, selâm
ve muhabbetinin iblâğı hakkında**

Karar No: 1243

Türk İstiklâlinin ve Türk Vatanının muhafaza ve müdafaası emrinde Cumhuriyet Ordusunun salâbet ve metanetine, kudret ve kuvvetine Büyük Millet Meclisinin emniyet ve itimadının, selâm ve muhabbetinin iblâğına karar verilmiştir.

29/5/1941

2

Kararname No: 15708

3491 sayılı kanunun 3 üncü maddesine tevfikân, mahlût hububatı da toprak mahsulleri Ofisinin iştigal mevzuları arasına alınmasını teminin hazırlanan ilişik kararın meriyete konulması; Ticaret Vekilliğinin 26/4/1941 tarih ve 1131 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine, icra Vekilleri Heyetince 6/5/1941 tarihinde kabul olunmuştur.

6/5/1941

Karar

Madde 1 —3491 numaralı kanunun üçüncü maddesi hükümlerine tevfikân mahlût hububat Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigal mevzuları arasına alınmıştır.

Madde 2 — Bu karar neşri tarihinden itibaren mer’idir.

2

Kararname No: 15759

30/1/1941 tarih ve 2/15114 sayılı kararnameye ektir:

Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından memleket ihtiyacı için peksimet stokları vücuda getirilmesini teminin hazırlanan ilişik kararın meriye? Konulması; Ticaret Vekilliğinin 5/5/1941 tarih ve 1285 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine, 3491 sayılı kanunun 8 ve 21 inci maddelerine tevfikân, İcra Vekilleri Heyetince 8/5/1941 tarihinde kabul olunmuştur.

8/5/1941

KARAR

2/15114 sayılı kararnameye ektir:

Madde 1 — Toprak Mahsulleri Ofisi, elinde bulunan veya imal edeceği unların bir kısımlar ve Ticaret Vekâleti tarafından tayin edilecek mili.

tarda peksimet yapmağa ve bu peksimetlerden memleket ihtiyatı olarak stoklar vücuda getirmeğe memur edilmiştir.

Madde 2 — Bu peksimetler ihtiyaç halinde resmî daire ve müesseselerle halka Ofise mal olduğu fiyatlarla satılır.

Madde 3 — İşbu karar neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Kanun No: 4042

Kabul tarihi: 29 5 1941

Madde 1 — Devlet bütçesine dâhil dairelerin 1941 malî yılı masrafları için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (309.740.396) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Devlet bütçesine dâhil dairelerin 1941 mali yılı masraflarına karşılık olan varidat bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (309.743 001) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — 1941 malî yılı içinde Osmanlı Bankası ile olan Hazine hesabı carisinden maada kısa vadeli avans ve hesabı cariler akit ve adına ve azamî bir yıl vadeli hazine bonoları ihracına Maliye Vekili mezundur. Ancak hususî kanunların verdiği salâhiyetler hariç olmak üzere tedavülde bulunacak Hazine bonoları (1Ö0.000.Ö00) lirayı tecavüz edemez.

Hazinede mevcut millî esham ve tahvilât karşılık gösterilmek sürede temin olunacak krediler veya taunların satış bedellerinde uzun vadeli Devlet tahvilleri mubayaasına veya bu hedeflerin Hazinenin ortaklığı bulunan şirketlerdeki iştirak hisselerini ödemeğe ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ile bu kabil şirketlere acı hisse senetlerini satın almağa Maliye Vekili mezundur.

Madde 4 — Dairelerin, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 19 uncu maddesine dâhil müteferrik müstahdemleri ile mezkûr kanunun mevzuu haricinde kalan memurları ve nakil vasıtaları, bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Fasıl numaraları ile unvanları bağlı (E) işaretli cetvelde yazılı terliklerden 3656 sayılı kanunun 9 uncu maddesi mucibince idaresi zarurî görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadroları ile 3656 sayılı kanunun 13 üncü maddesi hükümlerine tâbî ihtisas mevkileri İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tespiti ve müteakip yıl bütçesi ile Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertiplerden idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mev

cud diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 5 — Mahremiyeti veya amele yokluğu gibi hususî ve zarurî hallerde tahkimat işlerinde çalıştırılacak erlere (20) kuruşu geçmemek üzere yevmiye verilebilir. Verilecek yevmiyelerden hiç bir suretle tevkifat yapılmaz.

Maliye Vekâletince teşkil edilecek toprak tevzi komisyonlarının reis, aza ve fen memurlarına yol masraflar ile birlikte vazifeden köylerde bulundukları müddete maksuren olmak üzere seyahat yevmiyesi verilir.

Hayvanla ve muayyen tarifeli nakil vasıtalar ile gidilen mahalleri ile mücbir sebebi er müstesna olmak üzere bir komisyonun reis, aza ve fen memurlarının aynı nakil vasıtası ile seyahatleri mecburidir.

15 Mayıs 1335 tarihli Harcırah Kararnamesinin 19 uncu maddesi şümulüne dahil memur ve müstahdemlerden mensup oldukları dairelerince lüzum görülenler, vazife icabı olarak şehirlerde muayyen mıntakalar dahilindeki dolaşmalarından dolayı ihtiyar edecekleri muayyen tarifeli nakil vasıtaları ücreti verilir.

Madde 6 — Muhasebe-i Umumiye Kanununun 29 uncu maddesi mucibince:

1) Varidat nevilerinden her birinin müstenit oldukları hükümleri gösteren (C) cetveli;

2) Hidemat-ı vataniye tertibinden kanunla muhassas maaşların müfredatını havi (Ç) cetveli;

3) Gelecek yıllara geçici mukaveleler ak tine mezuniyet veren kanunları gösteren (G) cetveli;

4) Maliye Bütçesine konulmuş olan ihtiyat tahsisatından nakli caiz tertipleri gösteren (F) cetveli;

5) Gümrük Tarife Kanununun 14 üncü maddesi mucibince kabulü muvakkat usulünden istifade edecek eşyaya ait (İ) cetveli bu kanıma bağlıdır.

Madde 7 — Hah imalinde kullanılmak üzere, Gümrük Tarife Kanununun 14 üncü maddesine tevfiikan muvakkat kabul usulü ile ithal olunacak kaskını ipliklerinin bu usulden istifade müddeti ilk gümrük muamelesi tarihinden itibaren İki senedir.

Madde 8 — Maarif Vekâleti tarafından idare edilecek mektep pansiyonlar hakkındaki 1838 sayılı kanunun bazı maddelerini değiştiren 2005

sayılı kanunun 2 nci maddesi mucibince pansiyoner talebeden alınacak ücretler bağlı (M) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 9 — 1941 - 1942 ders yılı içinde ücret ve masrafları Devlet tarafından verilmek üzere pansiyonu bulunan mekteplerde leyli mecannî okutturulacak talebenin adedi 1.500 olarak tespit olunmuştur. Bu mekteplerde okutturulmak üzere ders yılı zarfında Devlet hesabına ve 915 sayılı kanunun 2 nci maddesi hükümlerine tevfikân alınacak leyli mecannî talebenin Maarif Vekâletince tensip edilecek bir kısmı umumî müsabaka ile bir kısmı da lise olmayan vilâyetlerde imtihana talip olan ve kanunu mahsusunun tayin eylediği şartları haiz bulunan talebelerden müsabaka imtihanında aynı vilâyet talebeleri arasında en çok muvaffak olanlardan tefriki ile bu vilâyetlere de talebe isabet edecek şekilde alınır.

Madde 10 — 2005 sayılı kanunun 3 üncü maddesi mucibince her yıl Muvazene-i Umumiye Kanununa bağlanması lâzım gelen kadrolar ilişik (N) işaretli cetvelde gösterilmiştir

Madde 11 — 2005 sayılı kanun gereğince açılmış olan pansiyonlar gelirlerinden 40.000 lira alınarak varidatı müsait olmayan pansiyonların açığını kapatmaya tahsis olunur.

Madde 12 —Bütçelerde geçen yıl borçları tertibine mevzu tahsisat kifayet etmediği takdirde işbu borçlar taallük ettikleri hizmetlere tekabül etmek üzere cari yıl bütçelerine mevzu tahsisattan mezkûr tertibe Maliye Vekâletinin muvafakat ile naklen tesviye olunur,

Muhtelif dairelerin 1928 - 1939 yıllarına ait olup da Muvazene-i Umumiye Kanununun 93 üncü, maddesi mucibince müruru zamana uğramayan ve karşılıkları taallük ettiği yıl bütçelerinde mevcut borçlar, dairelerin 1941 yılı bütçelerinin masraf tertipleri tasarruflarından borç fasıllarına Maliye Vekâletinin muvafaketime naklen teşviye .olunur.

Madde 1-3 — 1513, 2284, 2354, 2701, 2808 yılı kanunlara tâbi borçlardan tediyesi tahakkuk edecek olanlarla 1938 maliyet nihayetine kadar tahakkuk ettiği halde henüz tahvile bağdanmamış nakden ödenir.

...Madde 14 — 459 sayılı Mahsubu Umumî Kanununa tabipler kabilinde verilecek olan tahlillerin, istihkak, sahihlerine teyitten evvel müruru zamana uğramış kupon belgeleri ile bunlardan (100), liraya kadar olan borçların, tamimiyle 100 liradan, aşağı katanlarının tamamı ve 10 liradan fazla olanlarının 10 liradan aşağı kesirleri ve 3523 sayılı kanuna tabi istihkakların da (10) liradan noksan

Olanlarının tamamı ve 10 liradan fazla olanlarının 10 liradan aşağı kesimleri nakden ödenir.

459 sayılı Mahsubu Umumî Kanununa tevfikân verilen tahviller, Hazinesin 1927 malî yılı nihayetine kadar eşhasî hakikiye zimmetinde tahakkuk eden alacakları ile mahsup edilebilir. Bu mahsulat nâzım varidat ve masraf hesaplarında açılacak maddelerde gösterilir.

Madde 15 — 2518 numaralı kanım hükümleri mahfuz kalmak üzere dairelerin 1936 - 1940 malî yıllarına ait olan ve inşaat, imalât, icar ve her nevi mubayaa taallük eden karşılıksız borçları her dairenin 1941 malî yılı bütçesi umumî tasarruflarından karşılık temini suretiyle o daire bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kaydedilerek ödemeye Maliye Vekili salâhiyetlidir.

Bu madde mucibince yapılacak tediyata ait ita emirleri evvel emirde Divânı Muhasebatın vizesine tâbidir. Divânın vizesine iktiran etmedikçe bu evrakın muhteviyatı muhasipler tarafından tediye olunmaz.

1940 malî yılı Bütçe Kanununun 14 üncü maddesine tevfikân Divânı Muhasebatça mezkûr malî yılsonuna kadar vizesi ikmal edilmiş tahsisatsız borçların tediyesi 1941 malî yılı zarfında dahi yapılabilir.

Madde 16 — Devlet memurları aylıklarına tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunla zeyillerine bağılı cetvellerde yazılı memuriyetlerden işbu kanuna bağılı (L) işaretli cetvelde derece, adet, maaşları gösterilen memuriyetler 1941 malî yılı içinde mevkut tutulmuştur. Kadroları bu suretle mevkuf tutulan memuriyetler hakkında Memurin Kanununun muaddel. 85 inci maddesi; hükmü tatbik olunup

Madde 17 — Gerek Devlet daireleri, gerek kambiyo kararnamelerinin hükümleri dairesinde tahakkuk, edecek ihtiyatkâr için verilecek serbest dövizlere ait olmak üzere takdim itibariyle tanzim olunacak cetveller İcra Vekilleri Heyetini tasvibine arz olunur

Bu cetvellerin fasilla üzerinde talimat ve münakalât icrası yine İcra Şekilleri Heyetinin kararına bağılıdır. Kambiyo teşkilâtının mesaisi ve kambiyo muamelâtı Yedilip yakıp, murakabesi altında, bulunur.

Madde 18 — MillîV6 metruk emlak ve arazi satış taksit bedellerini vaktinde vermeyen Tesiri; bu borçları Tahsili Emv.il Kanunu hükümleri dâhisinde tahsil olunur.

Madde 19 — Ankara Yüksek İktisat Enstitüsünde 2005 sayılı kânunun

2 nci maddesi hükmüne tevfikân yerli ve yabancı pansiyoner talebe dahi alınır.

Madde 20 — 788 sayılı Memurin Kanununun 20, 69 ve 88 inci maddeleri ile 912 sayılı Ordu, Bahriye ve Jandarma zabitan ve memurini hakkındaki kanunun 1 inci maddesinin Memurin Kanununun 88 inci maddesine matuf hükmü ve 2 ve 9 uncu maddeleri ahkâmı 1941 malî yılında tatbik edilmez.

Madde 21 — Gümrük ithalât tarifesinin (328/A) pozisyonuna dâhil matbaa kâğıtlarından gazete ve mecmua tabında kullanılmalı üzere 2465 tonu ile okul ders kitaplarının ve öğretmenler için Maarif Vekilligince neşredilen kitap ve dergilerin basımında kullanılmak üzere (328/A.B) pozisyonlarına dahil her nevi matbaa kâğıtlarından 1.100 tonundan 1941 malî yılı içinde alınacak gümrük resmi, kâğıtlarda 5 er santimetre fasıllı filigran çizgileri bulunmak şartla 100 kiloda 50 ve istihlâk vergisi de 100 kiloda 80 kuruşa indirilmiştir.

Bu suretle memlekete girecek kâğıtlardan Maarif Vekilligine ait olanları filigranlı olmak şartından müstesna olup bunlar bu vekillik emrine verilir. Gazeteler ve mecmualara ait olanların tevzi sureti İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

Madde 22 — Devletin tasarrufu altındaki mukataalı ve icareteynli gayrimenkuller için 2762 sayılı kanunun 27 ve 28 inci maddeleri mucibince icara veya mukataalının 20 misli olarak tahakkuk ettirilecek taviz bedellerini her sene Maliye bütçesinin sonunda açılacak bir fasla tahsisat kaydetmek suretiyle azamî 4 senede ödemeğe Maliye Vekili mezundur.

Bu suretle tahsisat kaydedilip ödenecek miktar hesabı katide ayrıca gösterilmiştir.

Madde 23 — 1980 sayılı Muvazene Vergisi Kanununun 10 uncu maddesinde yazılı müddet 1 Haziran 1941 tarihinden itibaren bir sene daha uzatılmıştır.

Madde 24 — 3525 sayılı karnınla tasdik olunan anlaşma ile temin edilen krediden Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğüne tahsis edilen kısımlara mahsuben mezkûr Umum Müdürlükçe 1941 malî yılında doğrudan doğruya celp olunacak her türlü malzeme ve vesait ve muharrik ve müteharrik alet ve edevatı gümrük resminden ve gümrükte alınan diğer vergi ve resimlerden ve rıhtım resmi ile ardiye ücretinden istisna etmeğe İcra Vekilleri Heyeti salahiyetidir.

Bu suretle gümrüklerden geçirilecek eşyanın bir listesi Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünce Gümrük ve İhisarlar Vekâletine tevdi olunur.

Madde 25 — Devlet alacağına mukabil geçen ve eski senelerde tehevür edilmiş olan emval bedellerinden Hazine alacağına tekabül eden kısımların ait oldukları fasıllara irat ve maliye bütçesi sonunda açılacak hususî bir fasla tahsisat kaydı suretiyle mahsubuna Maliye Vekili mezundur.

Madde 26 — 1055 sayılı kanunun muaddel 9 uncu maddesine tevfikân geçen ve eski senelerde hariçten getirilen iptidâî maddeler gümrük resmi ile muamele vergisinden ödenmemiş olan miktarları nâzım varidat ve masraf fasıllarına kayıt ve mahsup olunur.

Madde 27 — Hali tasfiyede bulunan İstanbul liman şirketinden tasfiye neticesinde tahakkuk edecek Hazine alacaklarını 1941 malî yılı varidat bütçesinde açılacak hususî bir fasla irat kaydetmeğe ve Hazine borçlarını Maliye bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kavdı edilerek ödemeğe Malîye Vekili mezundun.

Bu suretle ödenecek paralar hesabı katide ayrıca gösterilir.

Madde 28 — 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 36 inci maddesi mucibince, millî müdafaa mükellefiyeti yolu ile alınacak hayvanların 1941 malî yılı fiyatı bağı (O) işaretli cetvelde ve 38 inci maddesi mucibince alınacak motorlu vasıtaların fiyatı bağı (P) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 29 — 3295 numaralı kanun ile mülga Denizbank'a ve bilâhare 3633 numaralı kanun ile Devlet Limanları Umum Müdürlüğüne devredilmiş olan fenerlerin 1941 malî yılı hasılatının mezkûr kanunun muvakkat 2 nci maddesi ile mukayyet olmaksızın yarısı Hazine'ye ita olunur. Şu kadar ki bu miktar 150.000 liradan aşağı olamaz.

Madde 30 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 31 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

30/5/1941

Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1941

Mali Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4043

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü 1941 malî yılı

masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (500.000) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — İdarenin 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (500.000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — İdarenin 1941 mali yılı müteferrik müstahdemler kadrosu ile nakil vasıtaları kadrosu bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 4 — İdare taratordan işletilmekte ol an tayıyarelerin hasılatı buna mahsus kanun ve tarifeler dairesinde alınır.

Madde 5 — İdarenin 1940 mali, yılı varidat ve tahsilatı ve Hazine de mevcut alacakları ile mezkûr yıl bütçesinden sarf edilen meblağ arasında hasıl olacak fark ve 3988 sayılı kanunla umum muvazeneden yardım olarak ilâveten verilmesi kabul edilen 30.000 lira tayıyare ve telsiz mubayaatına ve istimlâk bedellerde bina ve hangar inşaatına tahsis olunmuştur.

Bu suretle tahsisli edecek tahsisattan karşılığı mevkuf tutulmak üzere gelecek senelere geçici taahhûde ve sarfiyat icrasına Mûnakalât Vekili mezundur. Bu tahsisat 1941 Mali yılı ve müteakip seneler varidat bütçesinde açılacak hususî bir fasla muhammen at ve masraf bütçesinin bu işlere ait tertiplerine tahsisat kaydolunur.

Madde G — Masraf bütçesindeki fasılların kendi maddeleri arasında mûnakale yapmağa Mûnakalât Vekili mezundur.

Madde 7 — 1941 masraf bütçesinin 1 İlâ 9 uncu fasıllarından hâsıl olacak tasarruflardan mahkeme masraflarının tediyesine ve aylıkları 50 liradan fazla olmamak ve aylık istihkakları yekûnu 1.000 lirayı geçmemek üzere lüzumu kadar memur namzedi ve şakirt ve muayyen işler için maktu bir ücret mukabilinde avukat istihdamına umum müdür mezundur.

Madde 8 — İdarenin pilot, makinist ihtiyacı noksanları lüzumu halinde Genelkurmay Başkanlığının muvafakati üzerine Millî Müdafaa Vekâletince temin olunur. Bu suretle muvakkaten Havayolları İdaresinde çalıştırılacakların maaş ve uçuş zamları Millî Müdafaa bütçesinden ve tahakkuk edecek harcırah, kilometre uçuş paraları ile ikramiyeleri Havayolları bütçesinden tediye olunur.

Madde 9 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Mûnakalât Vekilleri memurdur.

Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğü 1941

malî yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4044

Kabul tarihi: 30 5 1941

Madde 1 — Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (461.754) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Mezkûr Umum Müdürlüğün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olmak üzere (B) işaretli cetvelde yazılı olduğu üzere (462.430) liralık varidat tahmin edilmiştir.

Madde 3 — İlişik (C) işaretli cetvelde müstemilatı gösterilen varidatın 1941 yılında da tahsiline devam olunur.

Madde 4 — Nakil vasıtalarında yapılacak dezenfeksiyon, haşarat ve fare itlâfı ameliyesinin icap ettirdiği masraflar bil hesap kaç kuruşa balığ olursa 1926 senesi Beynelmilel Sıhhiye Mukavelenamesinin 18 inci maddesine tevfikan nakil vasıtaları sahip veya mümessillerinden istifa olunur.

Madde 5 — Umum Müdürlüğün Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı kanunun 19 uncu maddesine dâhil müteferrik müstahdemleri ile mezkûr kanunun mevzuu haricinde kalan memurları ve nakil vasıtaları bağlı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Fasıl numarası ile unvanı bağlı (E) işaretli cetvelde yazılı tertipten idaresi zarurî görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadroları ile 3656 sayılı kanunun 13 üncü maddesi hükümlerine tâbi ihtisas mevkileri İcra Vekilleri Heyeti karar ile tespit ve müteakip yıl bütçesi ile Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertiplerden idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 6 — Hudut ve sahillerde zuhur edecek hastalık salgınları fevkalâde tahaffuz tedbirleri ittihazını istilzam edecek mahiyet arz ettiği takdirde her nevi masrafları ödemek üzere bütçede bir faslı mahsus açılarak Umum Müdürlüğün ihtiyat parasından (50 000) liraya kadar tahsisat kaydı ile sarfiyat icrasına ve bu halin icabetimden olarak muvakkaten istihdam edilecek memur ve müstahdem ücretleri için bütçenin 2 inci faslının 3 üncü muvakkat müstahdemler maddesine mevzu tahsisatın kifayetsizliği halinde de keza ihtiyat parasından' bu maddeye.

(10 000) liraya kadar tahsisat ilavesiyle sarfına Sıhhat ve İċtimaî Muavenet Vekili mezundur.

Madde 7 — Masraf bütçesindeki fasılların maddeleri arasında münakale yapmağa Sıhhat ve İċtimaî Muavenet Vekili mezundur.

Madde 8 — Kabotaj hakkım haiz 50 safi tonilâtoya kadar 50 dâhil olan yelkenli ve motorlu gemiler için 500 sayılı Rüsümü Sıhhiye Kanununun 4 üncü maddesi ile verilen mücellit patenteler yirmi sefere mahsus olmak üzere verilir. Bu gemilerden kanunun 1 inci maddesinde gösterilen tonilâto rüsümü alınmaz.

Madde 9 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya Sıhhat ve İċtimaî Muavenet Vekili memurdur.

31/5/1941

İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1941 malî yılı

Bütçe Kanunu

Kanun No: 4045

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — İnhisarlar İdaresinin 1941 malî yılı masrafları için, ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (8 026 184) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — İnhisarlar İdaresinin 1941 malî yılı varidatı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (65 311 900) lira olarak tahmin edilmiştir.

Madde 3 — İnhisarlar İdaresinin 3656 sayılı kanunun 19 uncu maddesine dâhil, müteferrik müstahdemlerde mezkûr kanunun mevzuu haricinde kalan memurları ve nakil vasıtaları kadroları bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 4 — İmalâtı arttırmak ve satış teşkilâtını genişletmek için ayrıca kullanılması lüzumlu görülecek memur ve müstahdemlerin ücretleri bütçesinin ücret fasıllarındaki tasarrufattan verilir.

Madde 5 — İnhisar altında bulunan oyun kâğıdı, kibrit, çakmak ve çakmak taşı kaçakçılığından dolayı 1918 sayılı kanun ile ekleri hükümlerine göre verilecek ikramiyelerle kaçak takibinde ölen veya sakatlananlara verilecek tazminat ve bu suçlara ait davaların muhakeme vesaire masrafları ve inhisar memurları tarafından yakalanan kaçak gümrük eşyasının nakil masrafları bütçenin taallük ettiği fasıllardan verilir.

Madde 6 — Geçen yıl borçları tertibine konan tahsisat kifayet et-

mediği takdirde işbu borçlar taallük ettikleri hizmetlere tekabül etmek üzere cari yıl bütçesine mevzu tahsisattan Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin muvafakatiyle mezkûr tertibe naklen tesviye olunur.

1936 - 1939 yılları borçları tertibindeki tahsisat kâfi gelmediği takdirde bu paralar 1941 yılı bütçesinin masraf kısmındaki tasarruftan Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinin muvafakatiyle mezkûr tertibe naklen tesviye olunur.

Madde 7 — (Sergilere iştirak ve propaganda masrafı) namı ile bütçeye konulan tahsisatın sarfi suretiyle ve evrakı mümbitesiniz hazırlanması mütedavil sermaye masrafları hakkındaki usullere tabidir.

Madde 8 — Kaçakçılık suçlarından dolayı mahkemelerce ve 3437 sayılı Tütün ve Tütün İnhisarı Kanununun tarihi meriyetinden evvel heyetlerce hükmolunan para cezaları tahsilâtından bu paraları tahsil eden idare muhafaza ve tahsil memurlarına bütçenin mukannen aidat faslından % 5 aidat verilir.

Madde 9 — İnhisarlar İdaresinin 1940 Bütçe Kanununun 9 uncu maddesiyle mütedavil sermayeden sarfına mezuniyet verilen (950 000) liradan kullanılmayan ve kullanılıp da bütçe tasarrufları ile kapatılan kısımların fabrika, tuzla ve imalâthanelerde yapılacak inşaat ve tesisat ile fennî şerait ve tesisatı havi her nevi yaprak tütün ve barut ve patlayıcı maddeler depoları alım ve inşası için 1941 yılında sarfına Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti mezundur. Bu suretle sarf olunacak paralar her yılsonunda bütçenin umumî tasarruflarından kifayeti nispetinde mahsup olunur.

Madde 10 — Karşılığı 1942 malî yılı İnhisarlar bütçesine konulacak tahsisattan temin olunmak üzere müskirat ve şarap fabrikaları inşa ve tesis masrafları için, 1941 malî yılı bütçesine mevzu tahsisat miktarını geçmemek üzere 1942 yılına geçici taahhüde girişmeğe Gümrük ve İnhisarlar Vekili mezundur.

Madde 11 — 2518 numaralı kanun hükümleri mahfuz kalmak üzere 1936 - 1940 malî yıllarına ait olan ve inşaat, imalât, icar ve her nevi mubayaada taallük eden karşılıksız borçları Umum Müdürlük 1941 malî yılı bütçesi umumî tasarruflarından karşılık temini suretiyle o daire bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kaydedilerek ödemeğe Gümrük ve İnhisarlar Vekili salahiyetlidir.

Bu madde mucibince yapılacak tevdiata ait ita emirleri evvel emir-

de Divanı Muhasebatın vizesine tâbidir. Divanın vizesine iktiran etme dikçe bu evrakın muhteviyatı muhasipler tarafından tediye olunamaz.

Madde 12 — İnhisarlar Umum Müdürlüğünün fabrika, tuzla, işleme yerleri gibi iş yerlerinde toplu olarak çalıştırdığı işçilere masarifi mütedavil sermayeden ödenmek üzere çalıştıkları günlerde ve günde bir defa yemek verilebilir.

Madde 13 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 14 Bu kanun hükmüne icraya Gümrük ve İnhisarlar Vekili memurdur. 31/5/1941

Orman Umum Müdürlüğü 1941

Malî Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4046

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — Orman Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 677 275) liralık tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Orman Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı varidatı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (5 677 302) lira tahmin edilmiştir:

Madde 3 — Orman Umum Müdürlüğünün varidatı ilişik (C) cetvelinde yazılı kanun mucibince tahsil olunur.

Madde 4 — Masraf Bütçesindeki fasılların kendi maddeleri arasında münakale yapmağa Ziraat Vekili mezundur.

Madde 5 — Orman Umum Müdürlüğünün müteferrik müstahdemleri kadrosu ile nakil vasıtaları ilişik (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 6 — Fasıllar numaraları ile unvanları bağlı (E) işaretli cetvelde münderiç tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 uncu maddesi mucibinde idaresi zarurî görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadroları İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tespit ve müteakip yıl bütçesiyle birlikte Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertiplerden idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetin-

de bulunmaması şarttır.

Madde 7 — 3818 sayılı Orman Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanununa bağlı 1 numaralı cetvelde yazdı memuriyetlerden işbu kanuna merbut (L) işaretli cetvelde derece, adet ve maaşları gösterilen memuriyetler 1941 malî yılı zarfında mevkuf tutulmuştur,

Madde 8 — 1941 malî yılı içinde kapatılmak üzere 500 000 liraya kadar kısa vadeli avans ve hesabı cariler akit ve küşadına Ziraat Vekili mezundur.

Madde 9 — Orman Kanununun istimplâke ait hükümlerinin temini ve Devlet Orman İşletmesinin faydalı görülecek yerlerde tesis ve tevsi için 1942 malî yılı başından itibaren 5 malî yılı bütçelerine konacak tahsisattan ödenmek üzere 1 000 000 liraya kadar istikraz akdine veya hesabı cari açtırmağa Ziraat Vekili salâhiyetlidir.

Madde 10 — 1941 malî yılı içinde tasarruf edileceği tatbikat neticesinde anlaşılan masraf tertiplerinden İcra Vekilleri Heyeti kararı ile Devlet Orman İşletmesi için mü tedavi sermaye faslına münakale icrası caizdir. Kezalik 1940 malî yılı sonunda tahakkuk edecek varidat fazlasının İcra Vekilleri Heyeti kararı ile 19 ve 20 inci fasıllara ilâvesi caizdir.

Madde 11 — 1508 sayılı kanun mucibince amenajman ve tehcir işlerinde çalışacaklara verilecek gündelik tazminat başmühendisler için (350), başmühendis muavinleri için (300) ve mühendisler için (250) kuruş olarak hesap olunur.

Madde 12— Merkez ve vilâyetler kadrosuna dâhil olan memurlarla müstahdemlerin kendi maaş ve unvanları ile idarenin Merkez ve taşra teşkilâtının her hangi bir kısmında istihdamları halinde kendilerine harcırah veya vekâleten diğer bir işte istihdam edileceklerle vekâlet maaşı verip vermemeğe tayinlerindeki usul ve salâhiyetlere göre Ziraat Vekili ve Orman Umum Müdürü salâhiyetlidir.

Madde 13 — Orman Umum Müdürlüğü orta ve mıntika orman mekteplerine senevi 150 şer lira ücretle leylî talebe alabilir.

Madde 14 — 2518 numaralı kanun hükümleri mahfuz kalmak üzere 1937 - 1940 malî yıllarına ait olan ve inşaat, imalât, icar ve her nevi mubayaada taallûk eden karşılıksız borçlan Umum Müdürlük 1941 malî yılı bütçesi umum-î tasarruflarından karşılık temini suretiyle Umum Müdürlük bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kaydedilerek ödemeğe Ziraat Vekili salâhiyetlidir.

Bu madde mucibince yapılacak tevdiata ait ita emirleri evvel emirde Divanı Muhasebatın vizesine tâbidir. Divanın vizesine iktiran etmedikçe bu evrakın muhteviyatı muhasipler tarafından tediye olunamaz.

Madde 15 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 16 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.

31/5/1941

Beden Terbiyesi Kanununa ek Kanun

Kanun No: 4047

Kabul tarihi: 30 5 1941

Madde 1 — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün merkez teşkilâtına ait maaşlı ve ücretli kadrosu ilişik (1) numaralı cetvelde ve bu kadrodan ihtisas mevkii addedilenler (2) numaralı cetvelde gösterilmiştir. 3530 sayılı kanundaki daire, şube ve memuriyet unvanları (1) numaralı cetveldeki unvanlara göre değiştirilmiştir.

Bu cetvelde gösterilen vazifelerdeki memurlardan her hangi birinin, ifası Umum Müdürlüğe ait bir iş için, almakta olduğu maaş veya ücretle merkez veya taşrada istihdamına Umum Müdürlük salahiyetlidir.

Madde 2 — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü bütçesindeki fasılların kendi maddeleri arasında, merkez istişare heyeti kararına müsteniden, Umum Müdürün teklifi ile münakale yapmağa Başvekil mezundur.

Madde 3 — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünce tertip edilen memleket dâhil ve haricindeki spor temasları dolayısı ile seyahat edecek sporcu ve idarecilerin bu seyahatlerine ait zarurî masrafları İcra Vekilleri Heyetince tespit edilecek esaslar dairesinde ödenir.

Madde 4 — Beden terbiyesi Umum Müdürlüğü Muhasebe Müdürü ve Muavini Maliye Vekâletince tayin olunur.

Madde 5 — Bu kanuna bağlı kadro cetvelinde gösterilen memurların vazife ve salâhiyetleri bir nizamname ile tespit olunur.

Muvakkat birinci madde — 3530 sayılı kanunun 7 inci maddesi mucibince Başvekâlet tarafından adedi tespit olunan federasyon heyetlerine ait vazifeler beş sene müddetle fahri olarak dahi görülebilir. Bu suretle tayin edilenlere aslî, memuriyet ve vazifeleri olsun olmasın zarurî masrafları karşılığı olmak üzere deruhte ettikleri bu vazifelerin (1) numaralı kadro cetvelindeki mümâsilleri için kabul edilen ücretin üçte birini

geçmemek üzere bütçeye konacak tahsisattan maktudan tazminat itasına Umum Müdürlük yetkilidir.

Muvakkat ikinci madde — Bu kanunun birinci maddesine bağlı kadrolar 30 Haziran 1941 tarihinden itibaren tatbik olunur. Haziran 1941 tarihinde 1940 yılı Bütçe Kanununa bağlı (C cetvelindeki kadroların tatbikine devam edilir.

Madde 6 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 7 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

31/5/1941

(1) NUMARALI CETVEL

D. Memuriyetin nevi		Adet Maaş Ücret	
2	Umum Müdür	1	125 260
9	„ „ Muavini	1	90
9	„ „ Müdürlük kalem şefi	1	40
Federasyon Heyetleri			
5	Başkan	5	260
6	„ Muavini	5	210
5	Mühassıs	5	170
	Sekreter	5	140
Teftiş Heyeti			
5	Başmüfettiş	1	80
	Müfettiş	2	60
12	Kâtip	1	25
Muhasebe Müdürlüğü			
0	Muhasebe Müdürü	1	80
7	„ Müdür Muavini	1	60
9	Şef	1	40
10	Birinci Sınıf Mümeyyiz (Mutemetlik de yapar)	1	35
11	Mümeyyiz	1	30
Sağlık Dairesi			
6	Doktor	1	210
9		3	120

Talim ve Terbiye ve Tesisler Dairesi

5	Başkan	1	80	
7	Şube Müdürü	1	60	
8	„ „ Muavini	2	50	
10	Malzeme Kısım Mümeyyizi	1	35	
11	Mümeyyiz	2	30	
11	Dosya Memuru	1	30	
4	Mimar	1		300
6	„	1		210
7	„ Muavini (Mühendis, topograf olabilir.)	1		170
8	Fen Memuru (ressam)	2		140

Neşriyat ve propaganda şubesi

6	Müdür	1	70	
8	„ Muavini	1	50	

D.	Memuriyetin nevi	Adet	Maaş	Ücret
10	Mümeyyiz	1	35	
11	„	1	30	
7	Mütercim	1		173
8	„	1		140
12	Müze ve Kütüphane Memuru	1	25	

Muamelât zat işleri, levazım ve arşiv şubesi

6	Müdür	1	70	
8	Zat İşleri Müdür Muavini	1	50	
9	Muamelât Şefi	1	40	
9	Levazım ve Ayniyat Şefi	1	40	
11	Muamelât Memuru	1	30	
13	Evrak Memuru	1	20	
12	Arşiv Memuru	1	25	
13	„ „	1	20	

Sicil ve lisans şubesi

7	Müdür	1	60	
10	Sicil Mümeyyizi	1	35	
10	Lisans Mümeyyizi	1	35	
12	Memur	1	25	

(2) NUMARALI CETVEL
Federasyon Heyetleri

5 Başkan	5	260
6 „ Muavini	5	210
7 Mütchassıs	5	170

Talim ve Terbiye ve tesisler dairesi

4 Mimar	1	300
6 „	1	210

Posta, Telgraf ve Telefon Umumî Müdürlüğünün 1941

malî yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4048

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — Posta, Telgraf ve Telefon Umumî Müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için bağılı (A) işaretli cetvelde gösterildiğı üzere 14 854 058 lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Posta, Telgraf ve Telefon Umumi Müdürlüğünün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağılı (B) işaretli cetvelde gösterildiğı üzere 14 921 924 lira olarak tahmin edilmiştir.

Madde 3 — 2822 sayılı kanunun 28 inci maddesi mucibince her sene bütçesiyle maaş miktarları tespit edilecek olan hat baş bakıcı, baş müvezzi, hat bakıcı ve müvezzilerin adetlerde maaş ve tahsisatları bağılı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Bunlardan Ankara'da bulunanlara, maaşları barem derecelerinden birine tekabül edenler için 3656 sayılı kanunun 10 uncu maddesiyle aynı maaş derecesinde bulunanlara verilen miktarlarda ve etmeyenler için de ayda onar lira olmak üzere mezkûr madde hükümleri dairesinde muvakkat tazminat verilir.

Madde 4 — 3819 sayılı kanuna bağılı kadro cetveli haricinde kalan müstahdemlerin adet ve ücretlerde nakil vasıtaları bağılı (D) işaretli cetvelde ve 2822 sayılı kanunun 27 inci maddesi mucibince 1941 yılı zarfında mevkuf tutulan memuriyetler de bağılı (L) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Fasıl numaraları ile unvanları bağılı (E) işaretli cetvelde yazılı tertiplerden 3656 sayılı kanunun 9 uncu maddesi mucibince idaresi zarurî görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunların kadroları ile 3656 sayılı kanunun 13 üncü madde

sine tâbi ihtisas mevkileri İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tespit ve müteakip yıl bütçesi ile Büyük Millet Meclisine tevdi olunur. Bu tertipten idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede mevcut diğer bir hizmetin ifasına müteallik kadrolara ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 5 — Telgraf, telefon ve telsiz telgraf tesis, inşa ve tamirine malzeme ve posta pulları ile nakil vasıtaları mubayaamsa veya arsa istimlak ve inşaatına, sarf edilmek üzere üç buçuk milyon liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umumi Müdürlük mezundur.

1940 malî yılı hesabı katisine nazaran hâsıl olacak varidat fazlaları bu taahhütlere karşılık tutulmuştur.

Bu suretle tahakkuk edecek varidat fazlası 1941 malî yılı varidat bütçesinde açılacak husus fasla ırat ve diğer taraftan masraf bütçesinde açılacak hususî fasla tahsisat kayıt ve sarf olunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmayan kısmı için 1941 malî yılı masraf bütçesi tertiplerinden tasarruf edilen miktarı da açılacak hususî fasla nakletmek suretiyle taahhütlere karşılık tutmağa Mûnakalât Vekili mezundur,

1942 ve müteakip yıllara geçici olarak girişilecek taahhütler idarenin aynı yıllar bütçesine konacak tahsisatla karşılanır.

Madde 6 — Hastalıklarına mebni kısa müddetle nöbet vazifelerine gelemeyen posta, telgraf ve telefon memurlarının yerlerinde istihdam olunacaklarla İdarî, lüzum ve zaruretlere binaen mesai saatleri haricinde çalıştırılacak memur, müvezzî ve sair müstahdemlere, gece nöbet vazife sile mükellef olmayıp ta saat 21 den posta münasebatı alıp vermeğe mecbur olanlara ve telgraf merkezlerinin kapalı bulunduğu saatlerde rasat telgrafı alıp yazmakla mükellef tutulan memurlara gece nöbet tutmakla mükellef olan telefon memurlarına, kanunî tatil günlerinde aktif serviste çalıştırılacak Posta, telgraf ve telefon memurlarına umumî idare encümenince tespit edilecek miktarda yevmiye veya ücret verilir.

Madde 7 — Masraf bütçesinin 19 uncu faslının 3 ve 4 üncü ve 21 inci faslın 4 üncü maddelerde 32 ve 35 inci fasıllardan tediye olunacak mebalîğin nispet ve miktarları Mûnakalât Vekâletince tayin olunur.

Madde 8 — 3054 ve 3488 sayılı kanunların 3 ve 4 üncü maddeleri hükümleri 1941 malî yılı için tatbik edilmez.

Madde 9 — Havale muamelâtının tedviri için Millî Bankalarda

(500 000) liraya kadar kısa yedeli kredi ve borçlu hesabı cari açtırmaya Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğü mezundur.

Madde 10 — Bu kanuna bağlı (A) işaretili cetvelin 31 inci faslının

2 inci maddesine mevzu olup Hazineye tevdi edilecek olan (30 000) lira Nafia Vekâleti 1941 yılı bütçesinin Yüksek Mühendis Mektebi kısmında Nafia Vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve ve 1941 yılı hesabı umumisinde irade olunur.

Madde 11 — Bu kanuna bağlı (A) işaretili cetvelin 31 inci faslının

3 üncü maddesine mevzu olup Hazineye tevdi edilecek olan (15 000) lira 1941 malî yılı umumî bütçesinin varidat kısmına irat ve diğer taraftan mezkûr sene Maarif Vekâleti bütçesinde açılacak ayrı bir tertibe tahsisat kayıt ve sarf olunur.

Madde 12 — Merkez ve vilâyet kadrosuna dâhil ve dereceleri 9 dan aşağı olan memur ve müstahdemler kendi unvanlarıyla lüzum görülecek yerlerde umumî hükümlere göre yevmiyeleri verilmek şartla istihdam olunabilir, Bu şekilde istihdam müddeti memurun bulunduğu mahal belediyesi hudutları haricinde üç ayı geçemez.

Madde 13 — Memleketin müdafaası, inzibat ve asayiş, Umumî menfaat ve sıhhatte taallûk eden hizmetlerin ifası için lüzum görülecek mahallerde tesisat masraflar ile şehir dâhili mükâleme ücreti alınmaksızın meccani telefonlar tesisine Münakalât Vekili salahiyetlidir.

Madde 14 — İhtiyaç görülen posta, telgraf ve telefon merkezlerde servislerinde karşılığı maaş ve ücret tertipleri tasarruf atından tediye edilmek üzere Münakalât Vekâletince tensip olunacak miktarda ücretli muvakkat memur, hat bakıcı ve müvezzi İstihdam edilebilir.

Madde 15 — Geçen yıl borçları tertibine mevzu tahsisat kifayet etmediği takdirde işbu borçlar taallûk ettikleri hizmetlere tekabül etmek üzere cari yıl bütçesine mevzu tahsisattan mezkûr tertibe Münakalât Vekâletinin muvafakatiyle naklen tesviye olunur.

1928 - 1939 yıllarına ait olup da Muhasebe-i Umumiye Kanununun 93 üncü maddesi mucibince müruru zamana uğramayan ve karşılıkları taallûk ettiği seneler bütçesinde mevcut bulunan borçlar 1941 malî yılı bütçesinin masraf tertipleri tasarrufatından borç tertiplerine Münakalât Vekâletinin muvafakatiyle naklen tediye olunur.

Madde 16 — 2518 sayılı kanun hükümleri mahfuz olmak üzere 1936 - 1940 malî yıllarına ait olan ve inşaat, İmalât, icar ve her nevi mü-

bayaata taallük eden karşılıksız borçlar 1941 malî yılı bütçesinin umumî tasarrufatından karşılık temini suretiyle Umumî Müdürlük bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kaydederek ödemeğe Münakalât Vekili salahiyetlidir.

Bu madde mucibince yapılacak tevdiata ait ita emirleri evvel emirde Divanı Muhasebatın vizesine tâbidir. Divanın vizesine iktiran etmedikçe bu evrakın muhteviyatı muhasebeciler tarafından tediye olunmaz.

Madde 17 — Hükmedilmiş borçlar tertibindeki tahsisat, hükmedilmiş borcun tediyesine kifayet etmediği takdirde üst tarafı Münakalât Vekâletinin muvafakatiyle 1941 malî yılı bütçesinin sonunda açılacak bir fasla tahsisat kaydedilmek suretiyle ödenir.

Bu suretle tahsisat kaydedilip Ödenecek miktar hesabı katide ayrıca gösterilir.

Madde 18 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 19 — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

31/5/1941

Beden Terbiyesi i İnimi Müdürlüğü 1941

Malî Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4049

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 —Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı sarfiyatı için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (765 501) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat, bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (775 700) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünün 3656 sayılı kanunun 19 uncu maddesine dâhil müteferrik müstahdemlerde mezkûr kanunun mevzuu haricinde kalan memurları ve nakil vasıtaları bu kanuna bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Fasıl numaralar ile unvanları bağı (E) işaretli cetvelde yazılı tertiplerden idaresi zarurî görülen muvakkat mahiyetteki hizmetler için aylık ücretli müstahdemler kullanılabilir. Bunları kadroları İcra Vekilleri Heyeti karar ile tespit ve müteakip yıl bütçesiyle Büyük Millet Meclisine tevdi olunur.

Bu tertiplerden idare olunacak hizmetler kadrolarının bütçede

mevcut bir hizmetin ifasına müteallik kadroları ilâve mahiyetinde bulunmaması şarttır.

Madde 4 — Geçen yıl borçları tertibine mevzu tahsisat kifayet etmediği takdirde işbu borçlar, taallük ettikleri hizmetlere tekabül etmek üzere cari yıl bütçesine mevzu tahsisattan mezkûr tertibe Başvekilin muvafakatiyle naklen tesviye olunur.

Madde 5 — Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesinde okutturulacak talebenin adediyle beheri için ibate, iâse, il bas ve tahsil bedeli olarak verilecek senelik ücret miktarı Maarif Vekâletiyle müştereken tespit edilerek Maarif Vekâleti hesabına Mâliyeye tediye edilir. Bu suretle yatırılan para bir taraftan varidat bütçesine irat ve diğer taraftan 1941 malî yılı Maarif Vekâleti bütçesinde bu enstitü için bulunan tertiplere ilâve olunur.

Madde 6 — Beden Terbiyesi ve spor yapanların spor kabiliyet muayeneleri için tam teşkilatlı hasta hanelerde açılacak olan spor muayene merkezlerinin tesis ve idamesine mukassı para, hasta hanelerin hesap ve bütçe itibariyle bağlı bulunduğu vekâlet veya daire hesabına yatırılır. Bu suretle yatırılan para bir taraftan varidat bütçesine irat ve diğer taraftan sarfını teminen masraf bütçesinin alâkalı tertiplerine tahsisat olarak ilâve olunur.

Madde 7 — Umum Müdürlük Bütçesinin (Spor Federasyonları umumî masrafları ve yardımları) faslına mevzu tahsisattan mubayaa edilen spor malzemesinden Beden Terbiyesi bölgelerde eşhassa maliyet bedeli mukabili yapılacak satışlarla müsabakalardan temin olunabilecek hasılat bir taraftan varidat bütçesindeki hususî fasıllarına irat kaydedilmekle beraber diğer taraftan da senesi içinde aynı maksatlara sarfını teminen masraf bütçesindeki alâkalı tertiplere tahsisat olarak ilâve edilir.

Madde 8 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 9 — Bu kanunun hükümlerini icraya Başvekil ve Maliye Vekili memurdur.

31/5/1941

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum

Müdürlüğü 1941 Malî Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4050

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Mü-

düzlüğünün 1941 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (52 124 000) lira, tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Umum Müdürlüğün 1941 malî yılı masraflarına karşılık olan varidat bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (52 124 000) lira tahmin edilmiştir.

Madde 3 — Umum Müdürlüğün 1941 malî yılı daimî memur ve müstahdemleri ile nakil vasıtaları kadroları bağı (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 4 — Umum Müdürlük tarafından işletilmekte olan Demiryolları ile diğer motorlu vasıtaların, liman, iskele ve maden ocaklarının bütün varidat ve hasılatı bunlara mahsus kanun ve nizamnameler dairesinde tahsil olunur.

Erzurum - Sarıkamış ve şubatı Demiryolları için 1929 bütçesine bağı (C) işaretli tarife ahkâmı 1941 malî, yılında da tatbik olunur. Bu tarifede tadilat icrasına Münakalât Vekili salâhiyettardır.

Madde 5 — (550 000) lirası umumî idare binası inşaatının ikmali ile teçhizat ve demirbaşlarının mubayaamsa, (3 000 000) lirası hattın tahkim, takviye ve tevsi ile muhtelif yerlerdeki (100) kilometrelik hattın ve makasların tecdidine, (3 515 000) lirası muhtelif tamamlayıcı tesisat ve inşaat, (1 435 000) lirası atölyeler ve depolar için tezgâh, takım, kuvvet muharrike ve teçhizata, (1 500 000) lirası muharrik ve müteharrik edevatın tecdid ile kara ve deniz nakil vasıtaları ve bunlara ait malzeme mubayaamsa ait olmak üzere (10 000 000) liraya kadar gelecek senelere geçici taahhüdât ve sarfiyat icrasına Umum Müdürlük mezundur.

1940 malî yılı nihayetine kadar hâsıl olan varidat fazlalarından henüz tahsisat kaydedilmeyen miktarlarla 1941 malî yılı masraf bütçesi tasarrufatı ve muhtemel varidat fazlası mezkûr taahhütlere karşılık tutulmuştur.

Bu karşılıklardan, 1940 malî yılı nihayetine kadar olan varidat fazlası 1941 malî, yılı varidat bütçesinde açılacak hususî fasla ırat kaydedilmek ve masraf bütçesi tasarrufatı da taallûk ettiği tertiplerden tenzil edilmek suretiyle mukabilleri yukarıda yazılı hizmetlerin her biri için masraf bütçesinde açılacak hususî fasillara tahsisat kayıt ve sarf olunur.

Taahhütlerin bu suretle karşılanmayan kısmı idarenin müteakip yıllar bütçesine konacak tahsisat ile karşılanır.

Madde 6 — 1941 malî yılı nakdî muamelâtının tedviri ve (1 000 000) liraya kadar kömür, (1 500 000) liraya kadar malzeme stoku yapmak için Umum Müdürlük (3 000 000) liraya kadar kısa vadeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cari açtırmağa ve Maliye Vekili bu istikraza kefalet etmeğe mezundur.

Madde 7 — Devlet Demiryolları şebekesi üzerinde 1941 malî, yılı zarfında ücretsiz veya tenzilâtli ücretle seyahat etmek salâhiyetini haiz olanlar bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Devlet Demiryolları ve Limanları Umumî İdaresinin teşkilât ve vezâifine dair 1042 sayılı kanunun eşhas nakliyatına ait 24, 28 ve 34 üncü maddelerinin hükümlerde mezkûr kanunu muadil 1483 sayılı kanunun 8 inci maddesinin 2 inci fıkrası hükmü 1941 malî yılında tatbik edilmez.

1042 sayılı kanunun 25 inci maddesini muadil 3282 sayılı kanun ile Posta Kanununun 53 üncü maddesini muadil 3108 sayılı kanun hükmü ve 21 Haziran 1930 tarih ve 9623 sayılı İcra Vekilleri Heyeti kararnamesinin 1 inci Umumî Müfettişe ait hükmü hariç olmak üzere diğer hükümleri bakidir.

Madde 8 — Aşağıdaki fıkralarda yazılı masraflardan her biri için konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediyeye Umum Müdürlük mezundur. Husule gelecek tahsisat farkları hesabı katide ayrıca gösterilir.

- A) Tahmil ve tahliye ücretleri,
- B) Mahkeme harçları,
- C) Semplon ekspresi açığından Türkiye hissesi,
- D) Reddiyat ve bilet satışı aidatı,
- E) İrat getiren emlak resim ve vergileri.

Madde 9 — 1932 malî yılı sonuna kadar sarf olunup da mahsubu yapılmamış bulunan mebalîğin mahsubu, eski seneler bütçelerinde kullanılmayan tahsisatı karşılık tutularak 1941 malî yılı bütçesinde açılacak ayrı bir fasla masraf kaydı suretiyle icra olunur.

Madde 10 — Bu kanuna bağı “A” işaretli cetvelin 3 üncü faslının 3 üncü maddesine mevzu (25 000) lira Nafia Vekâleti 1941 malî yılı bütçesinin Yüksek Mühendis Mektebi ile Teknik Okulu kısımlarında Nafia Vekâletince lüzum gösterilecek tertiplere tahsisat olarak ilâve olunur.

Madde 11 — Bu kanuna bağı “A” işaretli cetvelin 3 üncü faslının 4 üncü maddesine mevzu (10 000) lira Sıhhat ve İctimai Muavenet

Vekâleti 1941 malî yılı bütçesinin Leylî Tıp Talebe Yurdu tertibine tahsisat olarak ilâve olunur..

Madde 12 — 1932 - 1940 malî yılları Bütçe Kanunlarının, hükümleri 1941 malî yılı zarfında dahi devam edecek maddeleri bağı “H” işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 13 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 14 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

31/5/1941

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün

1941 Mali Yılı Bütçe Kâinimi

Kanun No: 4051

Kabul tarihi: 30 5 1941

Madde 1 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için bağı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 8 705 978 lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masraflarına karşılık varidatı bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 8 707 400 lira tahmin edilmiştir

Madde 3 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılma mahsus daimî memur ve müstahdemlerde müteferrik müstahdemleri kadroları, bu idareye ait teşkilât hakkındaki lâihânın kanunîyet kesp etmesine kadar Münakalat Vekâletince yapılır.

Madde 4 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı nakil vasıtaları kadrosu bağı (D) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

Madde 5 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünün iştigal mevzuuna dâhil işlerden tarifelere, usul ve teamüllere müsteniden alınmakta olan resim ve ücretlerin 1941 yılında da cibayetine mezuniyet verilmiştir.

Madde 6 — Nakdi muamelâtın tedviri, kömür ve sair malzeme stoku yapmak için Münakalât Vekâleti bir milyon liraya kadar kısa vadeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde hesabı cariler açtırmağa ve Maliye Vekili de bu istikraz ve hesabı carilere kefalet etmeğe mezundur.

Madde 7 — Her nevi vasıtalar mubayaası, fevkalâde yedek malzeme iddihası ve sermaye tezyidi mahiyetinde diğér tesisat, teçhizat, ıslahat ve inşaat masraflarına karşılık olmak ve senesi bütçesinin taallûk

eylediği fasıl ve maddelerine irat ve masraf kaydedilmek üzere Münakalât Vekâletinin tasvibi ve Maliye Vekâletinin kefaleti ile bir buçuk milyon liraya kadar bono ihracına Umum Müdürlük mezundur.

Madde 8 — Aşağıda yazılı fıkralarda gösterilen hizmetlerden her biri için senesi bütçesine konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum gösterilecek miktarı tediyeye Umum Müdürlük mezundur.

Bu suretle husule gelecek tahsisat farkı, hesabı kati 'de ayrıca gösterilir:

A - Mahkeme harçları,

B - İrat getiren emlak vergi, resim ve mukataaları,

C - Reddiyat,

Madde 9 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğüne ait vasıtalarda meccanen veya tenzilâtli ücretle seyahat edecekler, teşkilât kanunda tayin edilinceye kadar Münakalât Vekâletince tasdik edilecek esaslar dairesinde tespit edilir.

Madde 10 — Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüklerinin teşkilât ve vazifelerine dair olan (3633) numaralı kanunun 4 üncü maddesinin ihrahiye, kömür tahmil ve taliyesin ile su verme inhisar hükümleri 1941 malî yılı içinde Denizyolları Umum Müdürlüğü vasıtaları ihtiyacı için tatbik olunmaz. Bu hizmetler kendi vasıtaları ile yapılır.

Madde 11 — Yeni hatlar ve iskeleler ve acentelikler açılması, sefer ve gemi adedinin artması, iş ve sipariş hacimlerinin genişlemesi, malzeme Batlarının yükselmesi gibi iktisadî ve ticarî sebepler dolayısı ile normal vaziyetlere göre tahmin edilen bütçedeki işletme ve personel tahsisatı kâfi gelmediği ve derhal munzam tahsisat istihsaline de imkân bulunmadığı takdirde işletme faaliyetine hâlel gelmemesi için varidat fazlasından karşılanmak ve ilk içtimada Büyük Millet Meclisinin tasdikine arz edilmek şartı ile İcra Vekilleri Heyetinin tasvibiyle masraf bütçesinin 1 inci ve 7 inci fasıllarına tahsisat ilâvesi caizdir.

Maide 12 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü malzeme, nakil vasıtalar ile bunlara ait makine, alet ve edevat mubayaası hususları için senesi bütçesindeki tahsisatın nısfını geçmemek şartı ile ve Münakalât Vekâletinin izni ile ati senelere sâri mukaveleler akdine mezundur.

Madde 13 — Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü Münakalât Vekâletinin izni ile ve üç seneyi geçmemek üzere gelecek yıllara geçici icar ve isticar mukaveleleri akdedebilir.

Madde 14 — Muayyen tarifeli vesait ile seyahat eden yolculardan alınacak nakliyat resmi hakkındaki 472 numaralı kanuna müzeyyel 2030 numaralı kanunun 1 inci ve biletler üzerinden nakden istifa olunan damga resminin mal sandıklarına teslimi hakkındaki 3478 numaralı kanunun 12 inci maddelerde tayin edilen 45 er günlük müddetler Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü için 75 er güne iblâğ edilmiştir.

Madde 15 — Bu kanun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 16 — Bu Kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

31/5/1941

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün

1941 Malî Yılı Bütçe Kanunu

Kanun No: 4052

Kabul tarihi: 30/5/1941

Madde 1 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı masrafları için ilişik (A) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile (4 217 000) lira tahsisat verilmiştir.

Madde 2 — Mezkûr Umum Müdürlüğün 1941 yılı varidatı bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile (4 217 000) lira olarak tahmil olunmuştur.

Madde 3 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılına mahsus daimî memur ve müstahdemleriyle müteferrik müstahdemleri kadroları bu idareye ait teşkilât hakkındaki lâyihanın kanuniyet kesp etmesine kadar Münakalât Vekâletince yapılır. Bunları ücretleri birinci faslın birinci ve ikinci maddelerinden tesviye edilir.

Madde 4 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün 1941 malî yılı hizmete mahsus nakil vasıtaları kadrosu bağı (D) işareti cetvelde gösterilmiştir.

Madde 5 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün Teşkilât Kanunu mucibince ifası ile mükellef bulunduğu hizmetler için mevcut tarife, usul ve teamüllere müsteniden velayet edilmedik te olan varidatın aynı esaslar dairesinde tahsiline devam olunur.

Madde 6 — Aşağıda yazılı hizmetlerden her biri için senesi bütçesine konulan tahsisat kâfi gelmediği takdirde ilâveten sarfına lüzum görülecek miktarı tediyeye Umum Müdürlük mezundur. Bu suretle husule gelecek tahsisat farkı hesabı katide ayrıca gösterilir:

- A) Mahkeme harçları,
- 3) İrat getiren emlâkin vergi, resim ve mukataaları,
- C) Geçen sene ve eski seneler borçları ve reddiyat,
- D) İskeleler aidatı,
- E) Mütেকait, dul ve yetim maaşları.

Madde 7 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü muhtelif işletme malzemesinden (300 000) liralık stok yapmağa mezundur. Mevcut nakdi işbu stokun teminine kâfi gelmediği takdirde iddihar edilecek malzeme bedelini karşılamak ve Denizbank'tan müdevver borçların ödenmesinde istimal edilmek üzere Münakalât Vekâletinin tasvibiyle (500 000) liraya kadar kısa vadeli istikrazlar akdine ve bankalar nezdinde cari hesaplar açtırmağa ve Maliye Vekili bu istikraza kefalete mezundur.

Madde 8 — İşletme ve atölye masraf ve ücretlerini ihtiva eden 6 ncı fasıldaki ihtiyaçları karşılamak üzere bir taraftan senesi bütçesine varidat ve diğer taraftan 6 ncı fasla tahsisat kaydedilmek üzere Münakalât Kefaletinin tasvibi ve Maliye Vekâletinin kefaletiyle bir milyon liraya kadar bono ihracına Umum Müdürlük mezundur.

Madde 9 — 1 Kânunusani 1935 tarihinden evvel işe alınmış bulunan ve halen vücudundan istifade edilemeyeceği sıhhî muayene neticesinde anlaşılan kara, deniz ve atölye işçilerde vesait mürettebatının tasfiyelerinde hizmeti on seneye kadar olanlara 120 ve on seneden fazla olanlara 150 lira hesabı ile bir defaya mahsus verilecek tazminat olarak (8 000) liraya kadar sarfiyat icrasına Umum Müdürlük mezundur.

Madde 10 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü malzeme, nakil, tahmil ve tahliye vasıtalar ile bunlara ait makine, alet ve edevat mubayaası ve inşaat ve tamirat için senesi bütçesindeki tahsisatın nısfını geçmemek şartla ve Münakalât Vekâletinin izniyle ati senelere sâri mukaveleler akdine mezundur.

Madde 11 — Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Münakalât Vekâletinin izniyle ve üç yılı geçmemek üzere gelecek yıllara geçici icar ve isticar mukaveleleri akdedebilir.

Madde 12 — Bu kanunun 1 Haziran 1941 tarihinden muteberdir.

Madde 13 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur.

31/5/1941

**Sıtma Mücadelesi Kanununa göre tahsil edilen
mebaliğın tahsisat kaydına dair kanun**

Kanun No: 4053

Kabul tarihi: 30/5 1941

Madde 1 — 13 Mayıs 1926 tarih ve 839 sayılı kanuna gire tahsil edilen 1684 lira 72 Kuruşun 17/5/1928 tarih ve 1271 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti 1940 malî yılı bütçesinin 528 inci faslının 4 üncü maddesine munzam tahsisat olarak ilâvesi tasvip olunmuştur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmünü İcra Maliye Vekili memurdur.
31/5/1941

**Millî Müdafaa Vekâleti 1941 malî yılı bütçesine
83 000 000 lira fevkalâde tahsisat verilmesi
hakkında kanun**

Kanun No: 4054

Kabul tarihi: 30/5 1941

Madde 1 — 1941 — malî yılı Millî Müdafaa Vekâleti kara kısmı bütçesinde (muhtelif müdafaa hizmetleri) unvan ile açılacak hususî bir fasla, hizmetlere tevdi ve maddelere tefriki İcra Vekilleri Heyeti kadarı ile yapılmak üzere, (83 000 000) lira fevkalâde tahsisat konulmuştur

Madde 2 — Karşılıkları fevkalâde membalardan temin edilmek suretiyle muhtelif kanunlarla ve bu kanun mucibinde verilmiş olan tahsisattan seneleri içinde sarf olunmayan miktarlar aynı hizmetlerin ifasına tahsis edilmek üzere müteakip seneler bütçelerine devren varidat ve tahsisat kaydolunur.

Madde 3 — Birinci ve ikinci maddeler mevzuuna dâhil tahsisat tertipleri arasında İcra Vekilleri Heyeti karar ile münakale yapılabilir.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

31/5/1941

**Türk Ceza Kanununun bazı maddeleri
değiştiren kanun**

Kanun No: 4053

Kabul tarihi: 2 6 1941

Madde 1 — Türk Ceza Kanununun on maddesi aşağıda yazılı şekilde tadil edilmiş ve hizalarında numaraları gösterilen maddeler yerine ikame edilmiştir:

Madde İS — Sürgün cezası gerek cismin işlendiği ve gerek cürümden zarar gören şahıs ile mahkûmun ikamet ettiği kazalardan en aşağı altmış kilometre uzakta bulunan ve mahkeme ilâmında vazîh olan bir şehir veya bir kasabada mahkûmun ikamete mecbur tutulmasından ibarettir. Bu cezanın müddeti altı aydan beş seneye kadardır.

Ceza mevkiinin tabîî ahvalı mahkûmun, hayatı için katıl bir tehlike teşkil ederse veya emniyet ve asayişe yahut mahkûmun sanat ve meslekinin icrasına taallûk eden mahzur ve mâniler bulunursa Cumhuriyet Müddeiumumisi veya maznunun talebiyle sürgün cezasının infaz olunduğu yerdeki, hükmü veren mahkeme derecesinde bulunan mahkeme karar ile sürgün yeri tebdil olunabilir. Bu derece mahkeme olmayan yerlerde bu kararlar, o kaza dairesinde bulunan aynı derecedeki mahkeme tarafından verilir.

Madde 65 — 1 - Suç işlemeğe teşvik veya suçu irtikâp kararını takviye ederek yahut fiil işlendikten sonra muzaheret ve muavenette bulunacağını vat eyleyerek,

I - Suçun ne suretle işleneceğine müteallik talimat vererek yahut fiilin işlenmesine yarayacak iş veya vasıtaları tedarik ederek,

III - Suç işlenmeden evvel veya işlendiği sırada müzaheret ve muavenetle icrasını kolaylaştırarak, suça iştirak eden şahıs, işlenmiş fiile mahsus olan ceza ölüm cezası veya müebbet ağır haptisten ibaret olduğu takdirde on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır ve sair hallerde kanunen muayyen olan cezanın yarısı indirilir.

Bu maddede yazılı fiillerden birini işleyen kimsenin iştiraki inzıam etmeksizin fiilin irtikâbı mümkün olamayacağı sabit olan hallerde o kimse yukarıda gösterilen tenzîlâtan istifade edemez:

Madde 80 — Bir suç işlemek kararımı icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün bir kaç defa ihlâl edilmesi, muhtelif zamanlarda vaki olsa bile bir suç sayılır. Fakat bundan dolayı terettüp edecek ceza altıda birden yarıya kadar arttırılır.

Madde 95 — I - Kabahat ile mahkûm, olan kimse hüküm tarihinden itibaren bir sene içinde cürümden veya evvelki hükmün verildiği mahaldeki Asliye mahkemesinin kazası dairesinde diğer bir kabahatten dolayı aynı cinsten veya ağır bir cezaya,

II - Cürüm ile mahkûm olan kimse hüküm tarihinden itibaren beş sene içinde işlediği diğer bir cürümden dolayı evvelce verilen ceza cinsinden bir cezaya yahut veya ağır hapis cezasına mahkûm olmazsa, cezası tecil edilmiş olan mahkûmiyeti esasen vaki olmamış sayılır. Aksi takdirde her iki ceza ayrı telifiz olunur.

Madde 268 — Bir kimse kavlen veya fiilen her ne suretle olursa olsun adli, İdarî, siyâsî veya askerî resmî bir heyet buzunda veya bir hâkimin duruşma yaptığı sırada şeref ve haysiyetine veya vakarına tecavüz ve hakarete bulunursa altı aydan üç seneye hapis cezasına mahkûm edilir.

Bu fiil, 266 ncı maddede gösterilenlerle yukarıdaki fıkrada, yazılı olanlara hitap edilmiş telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtası ile işlendiği takdirde de aynı ceza verilir.

Birinci fıkrada yazılı heyetlerden birine karşı işlenen hakaret cürüm hakkında, o heyetin mezuniyeti olmadıkça takibat yapılamaz.

Cürüm muhtelif derece ve sıfattaki zevattan mürekkep bir heyet aleyhine vaki olmuşa mertebe itibariyle en büyük âmirin mezuniyeti olmadıkça takibat icra olunamaz.

Madde 403 — Uyuşturucu maddeleri izinsiz memlekete sokmağa çalışanlarla sokanlar ve memleket içinde izinsiz satanlar veya izinsiz olarak satmak üzere alanlar veya yanında bulunduranlar ve bunların alınıp satılmasına ve her ne suretle olursa olsun tedarikine veya kullanılmasına vasıta olanlar ve izinsiz imal veya ihraç edenler ve mahsus bir yer tedarikiyle veya başka suretle halkı celp ederek bunların kullanılmasını kolaylaştır anlar bir seneden beş seneye kadar hapis cezası ile birlikte ufak kasabalardan birinde infaz edilmek ve iki seneden aşağı olmamak üzere sürgün cezası ve uyuşturucu maddenin her gram veya kusuru için bir lira hesabı ile ağır para cezası ile mahkûm edilirler. Şu kadar ki para

cezası her halde iki yüz liradan aşağı olamaz.

Madde 404 — Uyuşturucu maddeleri kullananlar veya yanında bulunduranlar iki aydan altı aya kadar hapis ve beş yüz liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Mükerrerler hakkında hapis ve para cezasından başka ufak kasabalardan birinde infaz edilmek ve altı aydan aşağı olmamak üzere sürgün cezası da verilir.

Uyuşturucu maddeleri kullanan kimsenin alışkanlığı iptilâ derecesinde ise tıbben salâhi tebeyyün edinceye kadar hasta hanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Hasta hane bulunmayan yerlerde ise bu kabil kimseler hasta hane bulunan yerlere sevk edilir.

Uyuşturucu maddeleri kullanmağı iptilâ derecesine vardiıranlar hakkında, hasta hanede salâh bulduklarından sonra infaz edilmek üzere, altı ay sürgün cezası da hükmolunabilir.

Madde 494 — Hasadı veya bozumu yapılmış veya mahsulü toplanmış olmakla beraber henüz tamamı ile kaldırılmamış olan tarladaki başakları veya bağ kütüklerinde yahut ağarlarda kalmış mahsulleri toplayan kimse sahibinin şikâyeti üzerine bir aya kadar hapis veya elli liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir.

Madde 526 — Salâhiyeti makamlar tarafından adli muameleler dolayısı ile yahut amme emniyeti veya amme intizamı veya umumî hıfzıssıhha mülâhazası ile kanun ve nizamlara aykırı olmayarak verilen bir emre itaat etmeyen veya bu yolda alınmış bir tedbire riayet eylemeyen kimse, fiil ayrı bir suç teşkil etmediğı takdirde, bir aya kadar hafif hapis veya elli liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Şapka iktizası hakkında 671 sayılı kanunla Türk harflerinin kabul ve tatbikine dair 1353 sayılı kanunun koyduğı memnuiyet veya mecburiyetlere muhalif hareket edenler veya Arapça ezan ve kamet okuyanlar üç aya kadar hafif hapis veya on liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Madde 573 — Sarhoşlukta itiyadı iptilâ derecesine varmış olanların salâhi tıbben tebeyyün edinceye kadar bir hasta hanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Mahkûm, hasta hane olmayan yerlerde ise hasta hane bulunan yere gönderilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 3/6/1941

Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunun 61 inci maddesinin

tadiline ve bu kanuna bazı maddeler

ilâvesine dair kanun

Kanun No: 4056

Kabul tarihi: 2/6 1941

Madde 1 — 1683 numaralı kanunun 61 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Mütevalilerle zevç, zevce, ana, baba ve reşit kız çocukları ve yine sek tahsile devam etmeyen reşit erkek çocuklar maaş almak için bizzat müracaat ettikleri ve fotoğraflı maaş ve nüfus hüviyet cüzdanlarını gösterdikleri takdirde yoklama ilmühaberi aranmaksızın maaşları kendilerine verilir.

Aylıklarını bizzat almayan maaş sahiplerde yüksek tahsilde bulunan erkek çocuklar altı ayda bir yoklamaya tâbi tutulurlar.

Yoklamanın zamanı ile aranacak vesikanın nevi Maliye Vekâletince tayin olunur.

Zat maaşı alanlardan son tediye tarihinden itibaren bir sene içinde müracaat etmeyenlerin maaşı kesilir. Kesilme tarihinden itibaren üç sene içinde müracaat edenlerin maaşları iadeden tahsis ve geçmiş zamanlara ait olanlarla birlikte tediye olunur.

Üç sene müracaat olunmadığı takdirde katı bir zaruret neticesi olarak müracaat edemediklerini tevsik etmeyenlere arada geçen müddete ait maaşları verilmez.

Madde 2 — Kazalarda malmüdürleri ve merkez kazalarında muhasebe müdürleri maaşlarını ödeyecekleri mütekait ve yetimlerin nüfus hüviyet cüzdanlarına maaşlarının nevi ve miktarı ile kay itli bulunduğu mal sandığının adını ve kaza maaş defterindeki sıra numarasını kaydetmekle beraber keyfiyeti derhal maaş sahiplerinin nüfus kütüğünde mukayyet bulundukları kaza nüfus idarelerine bildirmeğe ve bu idareler de aldıkları malûmatı alâkahların nüfus sicillerine geçirmeğe mecburdurlar.

Tahvil vukuunda maaşın tahvil edildiği kazanın adı ve maaş sahibinin bu kaza maaş defterinde aldığı kayıt sıra numarası nüfus hüviyet cüzdanına alâkada. İlk müracaatında maaşın tediyesinden evvel kaydolunur.

Madde 3 — Zat maaşı aldıkları nüfus hüviyet cüzdanlarında yazılı olanları evlendiren memur veya muhtarlar bu hâdiseleri alâkalı mal sandıklarına ve bu nevi istihkak sahiplerinden ölenler hakkında defin ruhsatnamesi veren memurlar ile muhtarlar bu vakaları nüfus memurlarına ve nüfus memurları da bu hususta edindikleri malûmatı keza alâkalı mal sandıklarına on beş gün içinde bildirmekle mükelleftirler.

Madde 4 — Umumî, mülhak ve hususî, bütçeli daire ve müesseselerle belediyelerde ve sermayesinin en az yarısı Devlete ait olan ve memuriyet derece ve aylıkları kanunla tespit edilmiş bulunan bilumum müesseselerde maaş, ücret ve tahsisat mukabilinde bir vazife tayin olunan zat maaşı sahipleri, maaşlarının nevi ve miktarı ile kayıtlı bulunduğu mal sandığını ve kaza maaş defteri sıra numarasını tayin olundukları daire ve müesseseye bir beyanname ile bildirmeğe ve bu daire ve müesseselerin alâkalı müdür ve memurları da yeni alınan memurların maaş vaziyetini tetkik etmeğe ve zat maaşı alanlara müesseseye verilen maaş, ücret ve tahsisat miktarlarını, tayin tarihinden itibaren bir ay içinde maaşın kayıtlı bulunduğu mal sandığına yazı ile bildirmeğe mecburdurlar.

Bu daire ve müesseseler, bu gibilerin maaş, ücret ve tahsisatlarına yapılan zamlardan da, zammın vukuu tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili mal sandıklarını yazı ile haberdar ederler.

Madde 5 — Kanunî sebeplerle maaşları sakıt olan ve haklarında 1746 numaralı kanunla 3656 numaralı kanunun 24 üncü maddesi hükmünün tatbiki icap eden mütekaît ve yetimlerden bu vaziyetleri saklamak suretiyle Hazineден haksız olarak para alanlar Türk Ceza Kanununun 343 üncü maddesinin birinci fıkrası mucibince cezalandırılmakla beraber kendilerinden ayrıca bu suretle aldıkları paranın iki misli para cezası da alınır.

Madde 6 — Bu kanunda yazılı vazifeleri yapmayan mal ve muhasebe müdürleri ve belediye ve evlendirme ve nüfus memurları, muhtarlarla maaş tahakkuk daireleri âmir ve memurları ve zayiinden verdikleri nüfus hüviyet cüzdanlarında kızlarla dullara ait evlenme vukuatını göstermeyen nüfus memurları hakkında Türk Ceza Kanununun 230 uncu maddesi tatbik olunur.

Madde 7 — Bu kanun mucibince tanzim olunacak her nevi beyan ve ihbar varakaları damga resmine tâbi değildir.

Madde 8 — Vatani hizmet mukabili aylık alanlar hakkında da bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Muvakkat Madde 1 — Maaş almakta bulunan veya yeni maaş bağlanmış olan bilumum zat maaş sahipleri ikinci maddede yazılı malûmatı, kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay içinde maaşlarının kayıtlı olduğu mal sandığına müracaatla hüviyet cüzdanlarına kaydettirmeye mecburdurlar. Bu müddet zarfında müracaat etmeyenlere, kayıt muamelesini yaptırmaya kadar, maaşları verilmez. Bilahare müracaat ederek kaydını yaptıranlar, arada geçen müddete ait maaşlarını alırlar.

Muvakkat Madde 2 — Bu kanunun neşri tarihinde 4 üncü maddede yazılı daire ve müesseselerde müstahdem bulunan zat maaşı sahipleri kanunun neşrinden itibaren en çok bir ay içinde maaşlarının nevi ve miktarı ile kayıtlı bulunduğu mal sandığını ve kaza maaş defteri sıra numarasını gösterir bir beyanname vermeğe mecburdurlar.

Bu kanunun neşrinden itibaren üç ay içinde evlenen kızlarla dullardan zat maaşı sahibi olanlar nüfus hüviyet varakası yerine zayıinden çıkarılmış ikinci nüsha nüfus kâğıdı ibraz ettikleri takdirde evlenme akdini yapan memurlara yukarıdaki fıkrada malûmatı bir beyanname ile bildireceklerdir. Bu beyannameler alâkalı daire ve müesseseler^ belediye memurları tarafından derhal maaşın kayıtlı bulunduğu mal sandığına gönderilir.

Beyanname vermeyen zat maaşı sahipleri, haksız para almamış olsalar dahi, Türk Ceza Kanununun 528 inci ve eğer beyannamelerine hakikat hilâfına bir şey derç etmişlerse mezkûr kanunun 343 üncü maddesi hükmüne tevfikân cezalandırılırlar.

Madde 9 — Bu kanunun birinci ve üçüncü maddeleri hükmü neşrinden üç ay sonra ve diğer maddeleri hükmü neşri tarihinden mer'idir.

Madde 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

3/6/1941

**Diyarbakır ve Elâzığ istasyonlarından Irak ve İran
hudutlarına kadar yapılacak demiryollarının inşası
için istikraz akdine dair kanun**

Kanun No: 4057

Kabul tarihi: 2/6/1941

Madde 1 — Hâsılı Diyarbakır ve Elâzığ istasyonlarından Irak ve

İran hudutlarına kadar uzatılacak demiryollarının inşasına tahsis edilmek ve senelik faiz ve ikramiye tutarı yüzde yedi olmak ve itibari kıymeti her sene on beş milyon lirayı geçmemek ve yirmişer senede itfa metti her sene on beş milyon lirayı geçmemek ve yirmişer senede itfa edilmek şartla otuz beş milyon liralık hamiline muharrer tahvil ihracı suretiyle istikraz akdine Maliye Vekili mezundur.

İşbu istikraz tahvillerini halin icabına göre yalnız faizli olarak ve azamî senelik faiz nispeti % 7 olmak üzere ihraç hususunda Maliye Vekili salahiyetlidir.

Madde 2 — Bu istikraz tahvillerinin itibarî kıymetlerde ihraç fiyatları arasındaki fark ve ihraç muamelesi için yapılacak her türlü masraflar yekûnu istikrazın itibarî miktarı baliğinin c/c 8 ini geçemez.

Madde 3 — Bu istikrazın ihraç # şartları, ödeme servisleri, ikramiye ve itfa plânları Maliye Vekâletiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında yapılacak bir mukavele ile tayin ve tespit olunur.

Madde 4 — İtfa plânı mucibince bu istikraz tahvilleri kura ile baş başa itfa ve ikramiyeleri de kura ile tayin ve tevzi edilir.

Kura neticeleri Maliye Vekâleti ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilân olunur.

Madde 5 — Bu kanuna göre çıkarılacak tahviller ihraç tarihinden itibaren ancak on sene geçtikten sonra itibarî kıymetleri başa başa tediye edilmek şartla tedavülden kaldırılabilir.

Madde 6 — Bu istikrazın ihracına müteallik her nevi ilânlar, muvakkat ve kat'î tahviller ve bunların kuponları ile tediyeelerine müteallik evrak ve senetler, faiz ve ikramiyeler ve diğer muameleler bu istikrazın tamamen itfasına, kadar her türlü vergi ve resimden muaftır.

Madde 7 — Bu istikraz tahvilleri umumî ve mülhak bütçelerle idare olunan daire ve müesseselerce, vilâyet hususî idareleri ve belediyelerce yapılacak müzayede, münakaşa ve mukavelelerde teminat olarak itibarî kıymetleri üzerinden baş başa kabul edilir.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden evvel bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vadesi hulul eden faiz kupon bedelleri tahvil sahihlerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin imha bedeli varsa yalnız o miktar, tahvili teminat olarak alan idare ve müesseselere ait olur.

Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan millî emlak bedellerinin ödenmesinde dahi başa baş kabul olunur.

Madde 8 — Bu istikrazın senelik faiz, ikramiye ve itfa akçesi karşılıkları her sene umumî, bütçede açılacak ayrı bir fasla tahsisat olarak konulur.

Madde 9 — Bu istikraz hâsılı her sene varidat bütçesinde açılacak ayrı bir fasla irat ve yapılan masrafları karşılayan miktarı umumî bütçede açılacak bir fasla ve geri kalanı birinci maddede yazılı hatların inşa masraflarına ve bundan artan kısmı da demiryolları inşaatından doğan diğer ihtiyaçlara karşılık olarak Nafia bütçesinin demiryolları ve limanlar inşaatı kısmında icap eden terfihlere tahsisat olarak kaydedilir. Tahsisatın artan kısmı ertesi seneye devrolunur.

İstikrazın ilk masraflarını temin için yukarı ki fıkrada umumî bütçeye kaydedileceği yazılı tahsisatla mahsup edilmek üzere her tertipten yirmi bin liraya kadar muvakkat sarfiyata Maliye Vekili mezundur.

Madde 10 — Faiz kupon bedelleri ve ikramiyeler, tediyesi iktiza eden tarihten itibaren beş senelik ve tahvil bedelleri, tediyesi lâzım olan Tarihten on senelik müddet geçtikten sonra Hazine lehine müruru zamana uğrar.

Madde 11 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 12 — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.
3/6/1941

Tasarruf bonoları ihracına dair kanun

Kanun No: 4058

Kabul tarihi: 2/6/1941

Madde 1 — 14/6/1935 tarih ve 2794 sayılı kanun ile kurulmuş olan Amortisman sandığı, tedavüldeki miktarı 25 milyon lirayı geçmemek üzere, Hazine kefaleti ile hamiline muharrer, kısa vadeli “Tasarruf bonoları, ihracına mezundur.

Madde 2 — Birinci madde mucibince çıkarılacak tasarruf bonolarının ihraç ve tediyesine ve piyasasının tanzimine müteallik muameleler, vade ve faizleri, Hazinesin tasvibi ile Amortisman sandığıınca ifa ve tespit olunur.

Maliye Vekili, tasarruf bonolarının plâse edilmesine, tediyesine, faizlerinin ödenmesine ve piyasasının tanzimine müteallik muamelelerde Mal sandıklarını tavsiye mezundur

Madde 3 — Tasarruf bonoları, faizleri ve bu bonoların ihracına, tediyesine ve faizlerinin ödenmesine müteallik evrak ile bu hususta yapılacak her nevi ilânlar her türlü vergi ve rüsumdan muaftır.

Madde 4 — Tasarruf bonoları vadelerinin hulûl ettiği ve faizleri de tediyelerinin meşrut bulunduğu tarihten beş sene sonra Hazine lehine mürur zamana uğrar.

Madde 5 — Tasarruf bonolarının hasılatı Amortisman Sandığına Hazineye devredilir. Bu hasılat Hazinece Millî Müdafaa hizmetlerine müteallik fevkalâde tahsisata karşılık olmak üzere irat kaydolunur.

Madde 6 — Tasarruf bonolarına müteallik muameleler Amortisman sandığına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası memurlarına gördürülebilir.

Madde 7 — Tasarruf bonolarının faizleri, ihraç ve tediyeye masrafları ile bu bonolar için ihtiyar olunan diğer bilumum masraf ve ücretlerle tedavülden kaldırılması icap eden bono bedelleri umumî bütçeye k onulacak tahsisattan ödenir.

Maliye Vekili, bu madde mucibince yapılacak masrafları karşılamak ve bilahare tahsisatı ile mahsubu yapılmak üzere Amortisman sanığına 100 000 liraya kadar avans verebilir.

Madde 8 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 9 — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe Maliye Vekili memurdur.
3/6/1941

Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1.940

malî yılı bütçesinde değişiklik yapılması

hakkında kanun

Kanun No: 4059

Kabul tarihi: 2 6/1941

Madde 1 — 7/6/1939 tarih ve 3633 sayılı kanunun 20 inci maddesine İstinaden İcra Vekilleri Heyeti karar ile Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğü 1940 malî yılı bütçesinin yedinci faslının ikinci (Haliç fabrika ve havuzlar ve İstinye dok ve fabrikası ile atölyelerin 'bilumum ücret, işçilik ve malzeme bedelleri ve sair bilumum işletme masrafları) maddesinden yapılan 275 000 liralık fazla sarfiyat munzam tahsisat olarak kabul edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükmüne icraya Maliye ve Münakalât Vekilleri memurdur. 3/6/1941

Yüzde beş faizli Hazine tahvilleri ihracına

dair kanunu

Kanun No: 4060

Kabul tarihi: 2/6/1941

Madde 1 — Banka ve şirketlerin 2999 numaralı kanunun 26,31 ve 45 inci maddeleri mucibince ayırmağa mecbur oldukları karşılık ve ihtiyatlar mukabilinde verilmek üzere Maliye Vekâletince % 5 faizli ve altışar aylık faiz kuponlarını muhtevi Hazine tahvilleri ihraç edilir.

Madde 2 — Umumî veya mülhak bütçe ile idare edilen dairelere, hususî idare ve belediyelere ve sermayesi bunlar tarafından temin olunan mütedavil sermayeli teşekküllere ve 3659 numaralı kanuna tabi müesseselere ve imtiyazlı şirketlere ait tekaüt sandıkları veya tekaüt ve yardım sandıkları ödeyecekleri tekaüt aylığı veya tazminatına ve yapmağa mecbur oldukları yardımlara ve normal idare masraflarına kâfi miktardan fazla paralarını yukarı ki maddede yazılı tahvillere yatırmağa mecburdurlar.

Mezkûr sandıklar işbu tahvilleri terhin edemeyecekleri gibi mahiyet ve şekli her ne olursa olsun hiç bir muamelede kullanamazlar.

Madde 3 — Bu tahvillerin ihraç haddi birinci ve ikinci maddede yazılı mebalığın istilzam ettiği miktar ile mukayyettir.

Madde 4 — Birinci ve ikinci maddeler mucibince bu tahvillere yatırılacak meblağ kânunuevvel ve haziran aylarına ait hesap hülâsalarının irade ettiği miktarlar üzerinden hesaplanır ve tahviller 1 Nisan ve 1 teşrinievvel tarihlerinde verilir. Tahvillerin iadesini icap ettiren ahvalde bedelleri altı aylık devre sonlarında tediye olunur.

Fevkalâde hallerde nakde tahvili icap eden tahvillerin bedel altı aylık devrenin hitamı beklenmeksizin işleyen faiziyle birlikte ödenir. Bu suretle istirdat olunan tahviller Hazine mevcudundan ödenerek müteakip talepleri karşılamak üzere muvakkaten Hazine portföyünde ala konur.

Madde 5 — Bu kanun mucibince ihraç olunacak tahviller ile faizleri ve bu faizlerin tediyesine müteallik evrak ve senetler her türlü vergi ve resimden muaftır.

Madde 6 — Bu tahvillerin ihraç masraflar ile faizleri ve itfa bedelleri her yıl umumî bütçeye konacak tahsisattan ödenir.

Madde 7 — Bu tahvillerin bedelleri tediye edilmek lâzım geldiği tarihten itibaren on sene ve faizleri ödenmesi iktiza ettiği tarihten itibaren beş sene sonra müruru zamana uğrar.

Madde 8 — 1999 numaralı Bankalar Kanunu ile işbu kanunun ikinci maddesinde gösterilen tekaüt sandıklarının teşkili hakkındaki kanunların bu kanuna muhalif hükümleri kaldırılmıştır.

Madde 9 — Bu kanunun 2 nci maddesinde yazılı sandıklar mezkûr madde hükümlerine riayet etmedikleri veya dördüncü maddede zikri geçen hesap hülâsalarını taallük ettikleri devrenin hitamından itibaren üç ay içinde vermedikleri veyahut Maliye Vekâletince bu kanun hükümlerine göre istenecek malûmatı bildirmedikleri takdirde idare heyeti reis azasından, müdür, muhasip ve memurlardan cezayı müstelzim fiili işlemiş veya buna iştirak etmiş veyahut bu hususta emir vermiş olanlar hakkında 1999 numaralı Bankalar Kanununun 46 ncı maddesi hükmü tatbik olunur.

Muvakkat Madde 1 — Banka ve şirketlerin 1999 numaralı kanun mucibince ayırdıkları karşılıklar ve ihtiyat akçeleri mukabilinde ellerinde bulunan Hazine bonoları ve diğer menkul kıymetler işbu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay içinde bu kanun mucibince ihraç edilecek tahvillerle tebdil olunur.

Muvakkat Madde 2— İkinci maddede yazılı sandıkların mevcudundan:

A) Bankalardaki mevduat vadesiz ise bu kanunun neşri tarihinden ve vadeli olanlar vadelerinin hitamından itibaren altışar aylık altı müsavi taksitte,

B) İkraz edilmiş meblâğlar tahsil edildiklerinde, bu kanun hükümleri dairesinde tahvile yatırılır.

Mezkûr sandıklar 31 kânunuevvel 1940 tarihinde ellerinde bulunmuş olan esham ve tahvilâtı paraya kaybedinceye kadar muhafaza edebilirler.

Muvakkat Maddesi 3— Bu kanun mucibince ihraç olunacak tahvillerin tabına kadar bu tahviller yerine yüzde beş faizli Hazine bonusu verilir.

Madde 10 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 11 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 3/6/1941

**Pasaport Kanununun 10 uncu maddesinin
tadiline dair kanun**

Kanun No: 1061

Kabul tarihi: 4 6 1941

Madde 1 — 3519 numaralı Pasaport Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde tadil olunmuştur:

Madde 10 — Diplomatik pasaportlar:

A) Büyük Millet Meclisi Reisine. Başvekile, İcra Vekilleri Heyeti Az asma, Büyük Millet Meclisi Azasına, Genel Kurmay Başkanına, Temyiz Mahkemesi Reisine, Cumhuriyet Başmüdüğü müraisine, Devlet Şûrası Reisine, Divanı Muhasebat Reisine, Orgenerallere, Riyaseti cumhur Umumi Kâtibine, elçi ve siyasi mümessillere, Hariciye Vekâleti meslek memurlarına, Riyaseti Cumhur Dairesi erkânından resmi ve siyasi, bir vazife ile gidenlere, kara, hava, deniz, ticaret, matbuat, maliye ve maarif ataşeleri ile muavinlerine, ecnebi memleketlere ve beynelmilel siyasi müesseselere muahede ve mukaveleler müzakeresi ile akdi için gönderilenlere, beynelmilel siyasi içtimalara ve kongrelere ve konferanslara iştirak için gönderilenlere, beynelmilel, içtimalara Hükümeti temsilen murahhas olarak gönderilenlere, ecnebi bir devlet veya beynelmilel siyasi teşekküller nezdine daimi veya muvakkat bir vazife ifa etmek üzere gönderilenlere, siyasi kuryelere verilir.

B) Diplomatik pasaport alan kimselerin sıfat veya vazifesi devam ettiği müddetçe kamplarına, yanlarında yaşayıp evli bulunmayan ve iş sahibi olmayan kız çocuklarına ve yanlarında yaşayıp reşit bulunmayan erkek çocuklarına dahi diplomatik pasaport verilmesi veya bunların asıl vazife sahibinin pasaportunun refakat hanesine kaydedilmesi caizdir.

Muvakkat Madde — Hükümetçe görülecek mübrem ihtiyaçlara münhasır olmak üzere Hükümet daireleri ve Devlet müesseseler Mun tesirlerine de İcra Vekilleri Heyeti kararı ile diplomatik pasaport verilebilir. Bu madde hükmü 1943 senesi mayıs ayı sonuna kadar caridir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3—Bu kanunun hükümlerine icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10/6/1941

**İskân Kanununun 39 umu maddesinin tadili
hakkında kanun**

Kanun No: 4062

Kabul tarihi: 9/6 1941

Madde 1 — 14 6, 1934 tarih ve 2510 sayılı İskân Kanununun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

1 - 2510 ve 2848 sayılı kanunlar hükümlerine göre veya bu kanunlardan evvel 1 ve 2 numaralı mıntıkalarda Hükümetçe iskân edilmiş veya edilecek muhacirlerle mültecilere, göçebelere verilmiş veya verilecek olan iaşe, ibate, mütedavil sermaye, sanat ve ziraat alet ve edevatı ve hayvanlar, koşum ve araba takımları ve tohumluklar ile tedavi ve diğer bilumum iskân yardımları ve iskân, haddi dâhilindeki yapı ve topraklar ve tevzi cetvelinin 3 üncü bendinde gösterilen bağ ve meyvelik yerleri parasızdır.

2 - Hükümetçe nakledilenlerle kendi isteklerde Hükümetten izin alarak göç edenlerin muhtaç olanlarına iskân haddi dâhilinde yapılmış ve yapılacak olan ve yukarıdaki 1 numaralı fıkra da vaizdi bilcümle iskân yardımları ve gayrimenkuller de mecazendir.

Yalnız bunlardan 2510 numaralı kanunun 26 ve 27 nci maddeleri mucibince istihkak mazbatası verilenler hakkında aynı kanunun 28 inci maddesi hükümleri tatbik olunur. Şu kadar ki istihkak mazbatası muhteviyatı iskân haddi dâhilinde yapılan menkul ve gayrimenkul yardımlara kifayet etmediği takdirde bakiyesi affedilir.

3 - Hükümetçe iskân edilmiş muhacir, mülteci, göçebelere ve nakledilenlere evvelce borçlanma suretiyle verilmiş olan yapı ve topraklardan iskân, haddine tekabül eden borçların ödetmeyen taksitleri tahsil olunmaz ye tahsil olunanlar da geri verilmez,.

Verilmiş olan yapı ve toprakların iskân haddinden fazla olan kısımdan le 2510 numaralı kanunun 15 inci maddesinin üçüncü bendi mucibine verilen ev yeri ve topraklar borçlanmağa tâbidir.

Borçlanma muameleleri, 71G sayılı kanunun hükümlerine göre Sıhhat ve İc̣timâî Muavenet; tahsîlât da Maliye Vekâletince yapılır. İlk taksit 8 inci senenin eylülünde baslar ve 20 senede ve 40 taksitte alınır.

Vadesinden evvel tediye edilen borçlar senelik yüzde altı iskontoğa tâbi tutulur.

4 — 2510 sayılı kanunun 29 uncu maddesinde yazılı müddet içinde bilâ mezuniyet iskân yerine terk veya gaybubet ederek iki sene sonunda mürettep yerlerine avdetle yerleşmemiş veya aynı yerlere iadeleri mümkün görülmemiş olanlarla iskân olunduğu yerden Hükümetçe naklen başka yere iskân olunanlara, evvelce iskân edilmiş iken bilâhare serbest iskâna tâbi tutulanlara, eski yerlerinde verilen gayrimenkuller tapuda namlarına tescil edilmiş olsa bile Sıhhat ve İc̣timâî Muavenet Vekâletinin işarı üzerine vali ve kaymakamlar tarafından tapuları iptal ve verilen gayrimenkuller istirdat olunur.

Bunlardan bilâ mezuniyet iskân yerini terk veya gaybubet eda illerin iskân hakları sakıt olur.

Madde 2 — Bu kanun neşri talihinden itibaren meridir.

Madde 3 — Bu kanun hükümlerini İcrağa İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10 6 1941

Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1938

malî yılı Hesabı Kati Kanunu

Kanun No: 4063

Kabul tarihi: 9 6 1941

Madde 1 — Posta, Telgraf ve Telefon Umum Müdürlüğünün 1938 malî yılı sarfıyatı bitişik (A) cetvelinde gösterildiği üzere (8 934 523) lira (87) kuruştur.

Madde 2 — Adı geçen umum müdürlüğün aynı yıl tahsîlâtı ilişik (B) cetvelinde gösterildiği üzere (10 769 265) lira (21) kuruştur.

, Madde 3 — Muhassasattan 1938 malî yılı içinde sarf olunmaya ve bağı (A) cetvelinde ayrı bir sütunda gösterilen (1 232 677) lira (41) kuruş tahsisat bakiyesi iptal olunmuştur.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5 — Bu kanunu icrağa Münakalât Vekili Memurdur.

10/6/1941

**Bazı Türk matlarının Almanya'ya ihracı ve Millî
bankalarca iskonto edilmiş bazı bonoların kontenjanlar
fazlası olarak yapılacak tütün ve fındık mubayaasına
tahsisi hususunda, teati olunan notaların
tasdikma dair kanun**

Kanun No: 4064

Kabul Tarihi: 9 6 1941

Madde 1 — Merbut (1) numaralı listede cins ve miktarları gösterilen Türk mallarının Almanya'ya ihracı sur etile kliring (A) hesabındaki Alman matlubatından 7 233 660 liranın tenzili ve (25 Temmuz 1940 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere mütedair hususî Anlaşma) ya bağlı (Al), (B 1) ve (C 1) listelerinde yazılı ceman 13 169 491 Alman mallarından 50 nispetinde malın Türkiye'ye bilfiil ithalini müteakip ceman 1 558 500 lira kıymetinde olmak üzere keza merbut (2) numaralı listedeki Türk mallarının yazılı miktarlar dâhilinde Almanya'ya ihracı, 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşma Protokollerinden (2) numaralı protokol mucibince iade olunacak bonolardan mahdud bulunmayan ve Türk Millî bankalarınca iskonto edilmiş olan Hazine bonoları tutarından 6 milyon liraya kadar bir meblâğın Hususî Anlaşma ve 17 ilk kânun 1940 tarihli mektupla tespit edilen kontenjanlar fazlası olarak yapılan tütün ve fındık mubayaasına tahsisi hususunda Almanya Hükümeti ile teati edilen notalar kabul ve tasdik olunmuştur.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10/6/1941

A. 5867/40

Ankara, 17 İlk kânun 1940

Bay Büyük Elçi,

25 Temmuz. 1940 tarihinde imzalanan Almanya ile Türkiye arasında ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşmaya merbut olup hükümleri meriyette berdevam bulunan Kliring A hesabı bakiye matlubu hakkındaki mektubun muhteviyatını tatbikin Rayh Hükümetinin aşağıdaki hususlarda mutabakatım bildirmekle şeref kesbeylerim:

1 - Hali tasfiyede bulunan A hesabının şimdilik takribi bir bakiye matlubu addolunan 7.233.660 Türk Liralık bir meblâğ merbut 1 numaralı

listede gösterilen Türk mallarının mubayaası ve Almanya'ya ihracına tahsis olunacaktır.

II - 2 numaralı listede gösterilen mallar 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmaya bağlı A 1, B 1, C 1. listelerinde yazılı Alman mallarının Türkiye'ye ithali, mezkûr listeler umumî kıymetinin % 50 sine baliğ olunca, Almanya'ya ihraç olunacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, icra veya iptal olunacak mukaveleler hususunda, 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşma ile bu günkü tarihli Anlaşmada derpiş edilmiş bulunan müddetler zarfında anlaşılacaktır.

III - İşbu mektubun hükümleri derhal mevkii mer'i yete girecektir.

İhtiramatı farikanın lütfu kabulünü rica ederim Bay Büyük Elçi.

F. Von Papen

Ekselâns

Bay Numan Menemencioğlu

Büyük Elçi

Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi

Şehir

Ankara, 17 İlk kânun 1940

Bay Büyük Elçi,

25 Temmuz 1940 tarihinde imzalanan Almanya ile Türkiye arasında ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşmaya merbut olup hükümleri meriyette berdevam bulunan Kliring A hesabı bakiye matlubu hakkındaki mektubun muhteviyatını tatbikin Cumhuriyet Hükümetinin aşağıdaki hususlarda mutabakatını bildirmekle şeref kesbeylerim:

I - Hali tasfiyede bulunan A. hesabının şimdilik takribi bir bakiye matlubu addolunan 7233.660 Türk liralık bir meblâğ merbut 1 numaralı listede gösterilen Türk mallarının mubayaası ve Almanya'ya ihracına tahsis olunacaktır.

II - 2 numaralı listede gösterilen mallar, 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmaya bağlı A. 1, B 1, C 1 listelerinde yazılı Alman mallarının Türkiye'ye ithali, mezkûr listeler umumî, kıymetinin % 50 sine baliğ olunca, Almanya'ya ihraç olunacaktır.

Şurası mukarrerdir ki icra veya iptal olunacak mukaveleler hususunda, 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşma ile bu günkü tarihli Anlaşmada derpiş edilmiş bulunan müddetler zarfında anlaşılacaktır.

III - İşbu mektubun hükümleri derhal mevkii mer'i yete girecektir.

İhtiramatı farikanın Lutfi kabulünü rica ederim Bay Büyük Elçi.

Ekselans

N. Menemencioğlu

Bay F. Von Papen

Almanya Büyük Elçisi

Ankara

Liste: 1

	T. L.		T. L.
Darı	150 000		
Yağlı tohumlar	350 000	Palamut hülasası	125 000
Zeytinyağı	250 000	Tütün	4 088 500
Prine yağı	50 000	Taze ve Konserve Balık	70 000
Tiftik	200 000	Bakla ve nohut	100 000
Sair keçi kılı	10 000	Kuru Yemiş	100 000
Afyon	75 000	Kepek ve küspe	100 000
Keten	10 000	Ceviz ve fındık	600 000
Deri	218 500	Hurda ve incir	486 660
Palamut	150 000	Bağırsak	100 000
		Liste2	7 233 660

T. L.

	T. L.		T. L.
Darı	150 000	Afyon	75 000
Yağlı tohumlar	350 000	Keten	10 000
Zeytinyağı	250 000	Deri	218 500
Prine yağı	50 000	Palamut	150 000
Tiftik	200 000;	Palamut hülasası	125 000
Gsair keçi kılı	10 000		1 588 500

Büyük Elçisi

Ankara, 17 ilk Kanunu 1940

25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmada ve bu günkü tarihle imzalanan mektupta derpiş edilmiş olan kontenjanlar fazlası olarak Türk piyasasında yapılacak tütün ve fındık mubayaatının tediyesini kolaylaştırmak maksadı ile Cumhuriyet Hükümetinin 25 temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmaya merbut 2 numaralı Protokol mucibince iade olunacak bonolardan mahdud bulunmayan ve Türk Millîl bankalarınca iskonto edilmiş olan Hazine bonoları tutarının altı milyon Türk liraya kadar tü-

tün, ve fındık mubayaasına tahsis olunmasına muvafakat ve bu maddelerin Almanya'ya ihracına müsaade eylemeyi taahhüt ettiğini beyan ile şeref kesbeylerim.

Rayh Hükümetinin bu husustaki mutabakatını teyit buyurmanızı dilerim Bay Büyük Elçi.

İhtiramatı faikamın lütfu kabulünü rica ederim Bay Büyük Elçi.

N. Menemencioğlu

Ekselans
Bay F. Von Papen
Almanya Büyük Elçisi
Ankara

Ankara, 17 ilk kanun 1941

A 583 40

Bay Büyük Elçi,

Meali aşağıya nakl olunan bu günkü tarihli mektuplarını aldığım: Ekselansınıza arz üç şeref kesbeylerim:

“25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmada ve bu günkü tarihle imzalanan mektupta derpiş edilmiş olan kontenjanlar fazlası olarak Türk piyasasında yapılacak tütün ve fındık mubayaatının tediyasını kolaylaştırmak maksadı ile Cumhuriyet Hükümetinin 25 Temmuz 1940 tarihli Hususî Anlaşmaya merbut 2 numaralı Protokol mucibince iade olunacak bonolardan mahdut bulunmayan ve Türk Mülki bankalarınca ıskonto edilmiş olan Hazine bonoları tutarının altı milyon Türk liraya kadar tütün ve fındık mubayaasına tahsis olunmasına muvafakat ve bu maddelerin Almanya'ya ihracına müsaade eylemeyi taahhüt ettiğini beyan ile şeref kesbeylerim).

Bu mektubun mealine Hükümetimin mutabakatım Ekselansınıza teyide müsaraat eder ve ihtiramatı faikamın lütfu kabulünü rica eylerim Bay Büyük Elçi.,

F. Von Papen

Ekselâns
Bay Numan Menemencioğlu
Büyük Elçi
Hariciye Vekâleti Umumî Kâtibi

Şehir

**Türkiye ile İtalya arasında mevru 29 ilk kânun
1936 tarihli Ticaret ve Seyri sefan Muahedesinin
temdidine ait notaların tasdiki
hakkında kânun**

Kanun No: 4065

Kabul tarihi: 9 6 1941

Madde 1 — Türkiye ile İtalya arasında mevcut 29 ilk kânun 1936 tarihli Ticaret ve Seyrüseferin Muahedesinin in kıza tarihi olan 1 ikinci kânun 1941 tarihinden itibaren bir sene müddetle temdidi hakkında Türkiye ve İtalya Hükümetleri arasında teati edilen 31 ilkkânun 1940 tarihli notalar kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10/6/1941

**Türkiye Cumhuriyeti
Koma Büyük Elçiliği
1940**

Roma, 31 ilk kânun

Bay Nazır,

15 ilkteşrin 1938 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşması ile 24 Şubat 1940 tarihinde Komada imzalanan Türk-İtalyan Hükümet Komitesi Birinci İçtima Devresi Protokollerinin in kızası üzerine 31 ilkkânun 1940 tarihinde hükmü biten, 29 ilkkânun 1936 tarihinde Komada imzalanmış bulunan Ticaret ve Seyrüseferin muahedesini mezkûr tarihten itibaren bir sene müddetle uzatmak hususunda Hükümetimin mutabık bulunduğunu ıttılınıza arzla şerefyabım,

İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim Ekselâns.

Baydur

Ekselâns

Kont Galeazzo Ciano

Hariciye Nazırı

Roma

Hariciye Nezareti

Rorna, 31 ilk kâmın 1940

Bay Büyük Elçi,

Bu günkü tarihli nota ile bana atideki hususu tebliğ buyurmuşunuz:

“15 ilkteşrin 1938 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşması ile 24 Şubat 1940 tarihinde Roma’da imzalanan Türk - İtalyan Hükümet Komitesi Birinci İçtima Devresi Protokollarının in kızası üzerine 31 ilkkânun 1940 tarihin

de hükmü biten, 29 ilk kânun 1936 tarihinde Roma'da imzalanmış bu kınan Ticaret ve Seyrüseferin Muahedesini mezkûr tarihten itibaren busene müddetle uzatmak hususunda Hükümetimin mutabık bulunduğunu ıttılınıza arzla şerefyabım.

İtalya Hükümetinin yukarıdaki husus üzerinde mutabık bulunduğunu Ekselansların ıttılaina arzla şerefyabım.

İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim Bay Büyük Elçi.

G.Ciano

Ekselans

Bay Hüseyin Ragıp Baydur

Türkiye Büyük Elçisi

Roma

**Romanya'ya ısmarlanmış olan kâğıtlar Romanya'ya
ihraç edilecek palamut ve balık yağı ile takası
hakkında teati olunan notaların tasdiki
hakkında kanun**

Kanun No: 4066

Kabul tarihi: 9 6 1941

Madde 1 — Maarif Vekâleti tarafından Romanya'ya sipariş edilmiş olan 590 ton matbaa kâğıt ve kartonu bedelinin memleketimizden Romanya'ya ihraç edilecek aynı kıymette palamut, palamut hülâsası ve balık yağı bedellerde ödenmesi hakkında Romanya Hükümeti ile aramızda teati olunan 14 ve 19 Şubat 1941 tarihli notalar kabul ve tasdik edilmiştir. Madde 2 — Bu kanun nesri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

10/6/1941

**Askerî ve Mülkî Tekaüt Kanununun 4 üncü
maddesinde yazılı cetvelin değiştirilmesine
dair kanun**

Kanun No: 4067

Kabul tarihi: 18 6 1 941

Madde 1 — 1683 sayılı Askerî ve Mülkî Tekaüt Kanununun 4 üncü maddesinde yazılı cetvel aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

	Maaş				Tekaüt
fece	asılları		Tutarı	maaşı	
1	126	- 150	600	154	
2	101	- 125	500	135	
3	91	- 100	400	116	
4	sı	- 90	300	100	
5	71	- 80	260	88	
6	61	- 70	210	80	
7	51	- 60	170	67	
S	41	- 50	140	55	
9	36	- 40	120	50	
10	31	- 35	100	46	
11	26	- 30	85	40	
12	23	- 25	75	36	
13	21	- 22	66	35	
14	18	- 20	60	33	
15	17	- 17,5	56	30	
16	15	- 16	50	27	
17	13	- 14	49	24	
18	11	- 12	45	20	
19	9	- 10	40	17	
20	7	- 8	35	14	
21	5	- 6	24	12	
22	1	. 4	22	11	

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

Madde 3 — Bu kanun hükmünün yürütülmesine İcra Vekilleri He ' eti memurdur.

20/6/1941

Kararnameler

2

Kararname No 15888

Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigel mevzuları arasında bulunan buğday, çavdar, arpa ve yulaf mubayaa yerlerde fiyat ve şartlarına ait 2/14711 ve buğdayla çavdarın tanzim satışlarına ait 2 14712 sayılı kararnamelerin ilgası ve bunların yerine mezkûr Ofisin iştigel mevzuları arasına sonradan ithal edilen mısır ve mahlûtu da ihtiva etmek üzere bu hububatın mubayaa mahal, fiyat ve şartlarını ve yine bu hububatın tanzim satışlar ile 2 14710 sayılı kararnamenin ikinci maddesinin C. fıkrasına göre yapılacak satışları tespit etmek üzere yeniden hazırlanan ilişik iki kıta kararın mer'i yete konulması; Ticaret Vekilliğinin 24 5 1941 tarih ve 2189 sayılı tezkeresiyle yapılan teklifi üzerine, 3491 sayılı kanunun 2 inci maddesinin A ve B fıkralarına tevfiikan, İcra Vekilleri Heyetince 28 5 1941 tarihinde kabul olunmuştur.

28/5/1941

KARAR

Madde 1 — Toprak Mahsulleri Ofisinin iştigel mevzuları arasında bulunan buğday, çavdar, arpa, yulaf, mahlût ve mısırlar, merbut I, II, III, IV, V ve VI numaralı cetvellerde yazılı vilâyetler dâhilinde, Ofisin göstereceğİ lüzum üzerine Ticaret Vekâletince tayin edilecek mahallerde, bu kararnamenin 2 nci ve 3 üncü maddelerindeki hükümlere tevfiikan mubayaa olunur.

Madde 2 — Bir liman veya istasyondan üç kilometreden fazla uzak olan mubayaa yerlerinin ve ekip mahallerinin cetvellerde gösterilen satın alma Hatlarından Toprak Mahsulleri Ofisince aşağıda (a) ve (b) fıkralarında yazılı esaslar dairesinde nakliye ücretleri düşölür:

a) Evvelden müesses alım yerleri için, kararnamenin neşri tarihinde bu yerlerden liman veya istasyonlara nakil için Ofisçe fiilen ihtiyar edilmekte olan nakliye ücretleri.

b) Kararnamenin neşrinden sonra açılacak alım yerleri için, işe başladıkları tarihte Ofisçe tespit olunacak nakliye ücretleri.

Bu suretle tespit olunan nakliye ücretleri, üç aylık bir devre için

muteberdir. Müteakip devrelerde bir evvelki devrede fiilen ihtiyar olunan nakil ücretleri vasatısı tahakkuka esas ittihaz olunur.

Madde 3 — Vasıfları I, II, III, IV, V ve VI numaralı cetvellerde yazılı evsafın dununda olan buğday, çavdar, arpa, yulaf, mahlût ve mısırların fiyatlarından, 3491 sayılı kanunun 2 nci maddesinin (A) fıkrasının son bendi mucibince, Ofişçe kabul edilecek esaslar dairesinde tenzilât yapılır.

Madde 4 — 28 11 1940 tarih ve 2 14711 numaralı kararname mülğadır.

Madde 5 — İşbu karar neşri tarihinden itibaren mer'idir.

I. NUMARALI CETVEL

A) Toprak Mahsulleri Ofisinin Buğday satın alabileceği yerler ve alım fiyatları:

	Alım fiyatları
	Kilosu kuruş.
Seyhan, İçel, Antalya, Hatay, Gaziantep, Urfa, Mardin	
Vilâyetlerinde.....	7,75
Yukarıda yazılı yedi vilâyet haricinde kalan diğer	
vilâyetlerde.....	8.50

B) Buğdayın vasıfları:

Satın alma bilme şartlarını haiz olup c/r 3 den fazla çavdarı, (7C 3 den fazla ecnebi maddesi bulunmayan ve hektolitire vezni 76 kilogramdan aşağı olmayan buğdaylardır.

II. NUMARALI CEDVEL

A) Toprak Mahsulleri Ofisinin Çavdar satın alabileceği yerler ve alım fiyatları:

	Alım fiyatları
	Kilosu kuruş.
Bilumum vilâyetlerde	6.00

B) Çavdarın vasıfları:

Satın alma bilme şartlarını haiz olup ecnebi maddesinden buğdaydan gayri unlu maddesi % 5 den fazla olmayan ve hektolitire vezni 70 kilogram ve daha yukarı olan çavdarlardır.

111. NUMARALI CEDVEL		
Mahsulleri Ofisinin Arpa satın alabileceği yerler ve		
alım fiyatları :	(a)	Alım fiyatları (b)
	Beyaz	Siyah ve çakır
	Kilosu kuruş	Kilosu kuruş
Seyhan, İçel, Antalya, Hatay	5.T5	5.50
Vilâyetlerinde		
Yukarıda yazılı dört vilâyet haricinde kalan diğer vilâyetlerde.	6.25	6.00
B) Arpa ne Yeterinin vasıfları:		
A) Beyaz arpalar.		

Satın alabilme şartlarına haiz olup ecnebi maddesi % 3 den, unlu maddesi % 5 den fazla olmayan ve hektolitre vezni 61 kilogramından aşağı olmayan beyaz arpalardır.

b) Siyah ve çakar arpalar.

Satın alabilme şartlarını haiz olup, ecnebi maddesi % 3 den ve unlu maddesi % 5 den fazla olmayan ve hektolitre vezni 61 kilogramdan aşağı olmayan siyah ve çakır arpalardır.

IV. NUMARALI CEDVEL

A) Toprak Mahsulleri Ofisinin Yulaf satan alabileceği yerler ve alım fiyatları:

	Alım fiyatları
	Kilosu kuruş.
Bilumum Vilâyetlerde	6,50

B) Yulafın vasıfları:

Satın alabilme şartlarını haiz olup ecnebi maddesi % 3 den ve unlu maddesi % 5 den fazla olmayan ve hektolitre vezni 48 kilogram ve daha yukarı olan yulaflardır.

V. NUMARALI CEDVEİ.

A) Toprak Mahsulleri Ofisinin Yulaf satın alabileceği yerler ve alım fiyatları:

Kilosu kuruş.

Seyhan, İçel, Antalya, Hatay, Gaziantep, Urfa, Mardin Vilâyetinde 6,25
 Yukarıda yazılı yedi vilâyet haricinde kalan diğer vilâyetlerde..... 6,75

B) Mahlutun vasıfları:

Satın alınabilme şartlarını haiz olup ecnebi maddesi % 3 den fazla olmayan ve hektolitre vezni 70 kilogram ve daha yukarı bulunan ve içerisinde O 40 dan % 60 a kadar sair hububat bulunan buğdaylardır.

VI. NUMARALI CEDVEİ,

A) Toprak Mahsulleri Ofisinin mısır satın alabileceği yerler ve alım fiyatları:

Alım fiyatları

Kilosu, kuruş.

Samsun Vilâyetinde..... 7.25
 Bolu, Kocaeli, Balıkesir, Çanakkale, Tekirdağ'ı, Kırklareli,
 Edirne Vilâyetlerinde. 7.00

B) Mısırın vasıfları:

Satın alma bilme şartlarını haiz olup ecnebi maddesi
 1 den fazla bulunmayan mısırlardır.

TANZİM SATIŞI KARARI

Madde 1 — Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından 3491 sayılı kanunun 2 nci maddesinin (B) fıkrası hükümlerine tevfikân ve 28/11/1940 tarihli ve 2/14710 sayılı kararnamenin 2 ncı maddesinin (C) fıkrası mucibince yapılacak buğday, çavdar, mahlût mısır, arpa ve yulaf satışları aşağıdaki maddelerde yazılı esaslar dairesinde elde edilecek fiyatlarla icra olunur,

Madde 2 — Birinci maddede sözü geçen maddelerden ekmeklik ihtiyacı için yapılacak mısırdan gayri hububat satışlarının fiyatları:

a.) Ofisin alım teşkilâtı bulunan ve atiyken vücuda getirilecek olan yerlerde mahallî mubayaa fiyatlarına (0.50) kuruş ilâvesi suretiyle;

b) Samsun Vilâyeti dâhilindeki Ofis teşkilâtında Orta Anadolu fiyatlarına (1.25) kuruş ilâvesi suretiyle;

c) İstanbul, İzmir, Aydın, Bursa ve Kocaeli Vilâyetlerindeki Ofis teşkilâtında Orta Anadolu mubayaa fiyatlarına (1.75) kuruş ilâvesi suretiyle; elde edilecek fiyatlardır

Madde 3 — Ekmek ihtiyacı için yapılacak mısır satış Katları Ofisin, mısır mubayaası için alım teşkilâtı bulunan ve âtiyen vücuda getirilecek olan yerlerde mahallî mubayaa fiyatlarına (0.50) kuruş ilâvesi suretiyle bulunacak Katlardır.

Madde 4 — 2 nci ve 3 üncü maddelerde yazılı Katlar, Ofis teşkilâtının bulunduğu yerlerde vuku bulacak satışlara ait olup buralardan gayri mahallerin ihtiyaçlarını karşılamak maksadı ile yapılacak satışlarda satış fiyatı, mevcudu en müsait ofis merkezinde teslim edilmek kaydı ile bu merkezin satış Katıdır.

Ofis, ihtiyaç muhallerince talep edilen maddeleri mahallerine bizzat naklettği takdirde, satışı yapan merkezin Katma nakliye ücretini de ilâve eder.

Madde 5 — 3491 numaralı kanunun 21 inci maddesi mucibince yapılacak satışlar, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddeler mucibince bulunacak Katlara malın teslim edileceği aya ait Ofisin umumî masraf hissesinin ilâvesi suretiyle elde edilecek Katlarla, yapılır.

Madde 6 — Ekmeklikten gayri ihtiyaçları karşılamak üzere yapılacak buğday, çavdar, arpa, mahlût ve mısır ile yulaf satışları, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddeler mucibince bulunacak Katlara malın teslim edileceği aya ait Ofisin umumî masraf hissesinin ilâvesi suretiyle elde edilecek Katlarla yapılır.

Madde 7 — Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından yapılacak un satışları, bu unlan imal için kullanılacak harmana verilecek hububatın bu karar hükümlerine göre tayin olunacak satış Katlarına, imal için yapılacak masrafın ilâvesi suretiyle balığ olacak fi atla icra olunur.

Madde 8 — 2 T4712 ve 2/14919 numaralı kararnamelerin hükümleri mülğadır.

Madde 9 — İşbu karar neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Kararname No: 15923

439 numaralı Orta Tedrisat Öğretmenleri Kanununun 7 nci maddesi mucibince imtihanla öğretmen olmak isteyenler hakkında hazırlanarak Maarif Vekilliğinin 31/5/1941 tarih ve 2/998 sayılı tezkeresi ile tevdi olunan ilişik talimatnamenin meri 'yete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 9 6 1941 tarihinde kabul olunmuştur.

9/6 1941

**439 numaralı Orta Tedrisat Öğretmenleri Kanununun
7 nci maddesi mucibince imtihanla öğretmen olmak
isteyenler hakkında Talimatname**

Madde 1 — 439 numaralı Orta Tedrisat Öğretmenleri Kanununun 7 nci maddesi mucibince imtihanla orta tedrisat öğretmenliği mesleğine dâhil olmak isteyenler, işbu talimatnamede yazılı şartlar dâhilinde imtihana tâbi tutulurlar.

Madde 2 — Bu suretle orta tedrisat öğretmeni olmak isteyenlerin:

- A) Türk olmaları,
- B) Yaşlarının 20 den aşağı ve 45 den yukarı olmaması,
- C) İyi ahlâklı olmaları, haysiyet ve namusu ihlâl eden bir suçla ve aleltilak ağır hapis veya o derecede cezayı müstelzim bir fiil ile mahkûm olmamaları,
- D) Tam sıhhatli olmaları ve öğretmenlik etmeye mâni uzvî ve ruhî arızalarla malûl bulunmamaları,
- E) Tam devreli liseden mezun olmaları, olgunluk imtihanı ihdas edildiği tarihten sonra mezun olanların ayrıca olgunluk imtihanını vermiş bulunmaları veya yedi senelik idadi yahut dört veya beş veyahut altı senelik öğretmen okulu diplomasını haiz bulunmaları lâzımdır, öğretmen okulu mezunlarının en az iki sene ilkokullarda öğretmenlik etmiş bulunmaları da şarttır.

Madde 3 — Bu suretle öğretmenliğe talip olanlar, imtihan açıldığı Vekillikçe ilân edildiği zaman bir istida ile doğrudan doğruya Maarif Vekilliğine müracaat ederler. Bu istidaya sağlam bir zarf içinde aşağıda yazılı vesikaların asıl veya musaddak suretlerinin raptı lâzımdır.

- A) Nüfus hüviyet cüzdanı, (musaddak sureti gönderilecektir.)

B) Öğretmenlik için sıhhi bir mânii olmadığına dair Maarif idarelerinde mevcut numunesine uygun, hasta hane heyeti sıhhiyesinden alınmış bir sıhhat raporu, (aslı gönderilecektir.)

C) Geçmişte hiç bir suçla mahkûm olmadıklarına dair idare heyetinden alınmış bir hüsnühal mazbatası, (resmî bir vazifede bulunanlar için mensup oldukları dairenin âmiri tarafından verilmiş hüsnühal vesikası kâfidir. Öğretmenler için bu vesikaya lüzum yoktur.)

D) Haiz olduğu okul diploması, (aslı gönderilecektir).

E) üç adet 4X6 boyunda kartonsuz fotoğrafı,

Madde 4 — Üçüncü madde mucibince orta tedrisat öğretmenliği için müracaat eden talibin evrakı Vekillikçe tetkik olunarak imtihana kabulü muvafık görüldüğü takdirde kendisine, bulunduğu mahallin en büyük maarif memuru vasıtası ile keyfiyet bildirilir. Kabulü muvafık görülmeyenlerin evrakı esbabı izah olunarak aynı vasıta ile iade olunur İstidasına üçüncü maddede yazılı evrak ve vesikaları tamamen raptetmeyen talibin müracaatı nazarı itibara alınmayarak evrakı keza bulunduğu mahal maarif müdür veya memurluğu vasıtası ile kendilerine iade olunur ve müracaat zamanı nihayet bulduktan sonra vaki olan İkinci müracaat o devre kabul edilmez.

Madde 5 — İmtihanlar aşağıdaki ders zümrelerinden yapılır:

- A) Türkçe
- B) Tarih-Coğrafya, Yurt Bilgisi,
- C) Matematik
- D) Tabiiye (Fizik, Kimya dâhil).
- E) Musiki
- F) Resim
- G) Almanca, Fransızca, İngilizce

Maarif Vekilliği her yıl lüzum gördüğü ders zümrelerinde imtihan açar, keyfiyet imtihanlardan iki ay evvel gazetelerle ilân edilir.

Madde 6 — İmtihanlar İstanbul'da, Yüksek Öğretmen Okulunda, Ankara'da, Gazi Terbiye Enstitüsünde bu müessese müdürlerinin idari nezareti altında yapılır. (Resim ve musiki derslerinin imtihanı, yalnız Gazi Terbiye Enstitüsünde yapılır).

İmtihan komisyonları, Talim ve Terbiye Heyeti azalarından veya. Maarif Vekilliği Müfettişlerinden (birinin Reisliği altında Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Profesör ve Doçentlerde Gazi Terbiye

Enstitüsü Öğretmenleri, İstanbul'da Üniversite - Profesör ve Doçentleri ile Yabancı Dil Öğretmenliği Kursu Profesör ve Lektörleri arasından, Vekillikçe seçilecek dörder zattan teşekkül eder. Maarif Vekilliği göreceği lüzum üzerine İstanbul ve Ankara'da aynı zamanda veya bu mahallerden yalnız birinde ve ihtiyaç gördüğü dersler için imtihan açabilir.

Madde 7 — İmtihan sualleri Gazi Terbiye Enstitüsünde okutulan derslerin müfredat programından seçilir. Lisan şubelerinin imtihanlarında, İstanbul Üniversitesi Yabancı Dil Öğretmenliği Kursu programları esas olarak kabul edilir. İmtihana girenler, talip oldukları ders zümrelerinden yazılı ve sözlü birer imtihana tâbi tutulur. (Musiki ve resim dersleri için bu imtihan amelî ve nazarî olarak yapılır).

Bütün talihler ayrıca pedagoji ve tedris usulünden yazılı bir imtihana tâbi tutulurlar. Bu imtihan evrakı tetkik olunurken namzede ifade ve imlâ bakımından da ayrı bir Türkçe notu takdir olunur. Yalnız Türkçe öğretmenliği imtihanına girenler için bu notun ayrıca takdirine lüzum yoktur.

Madde 8 — İmtihanlar her yıl haziran ve eylül ayları içinde Vekillikçe tayin edilen günlerde yapılır. İmtihan tarihleri gazete ile ilân olunur. Talipler imtihana girebilmek için imtihana girebileceklerine dair fotoğraflı bir vesika almak mecburiyetindedirler.

Madde 9 — İmtihanlar programda tespit edilmiş olan saatte başlar ve yazılı imtihan sualleri talihlere yazdırılır. Cevapların imtihan komisyonları huzurunda tevzi olunmuş mühürlü kâğıtlara yazılması lâzımdır.

Her yazılı imtihan en çok dört saat sürebilir. Talihlerin imtihan esnasında herhangi bir suretle harice çıkmaları, imtihan olanlarla veya edenlerle konuşmaları caiz değildir.

Madde 10 — İmtihanlarda takdir edilecek azamî not 10 dur. Muvaffak olmuş sayılmak için talibin geçirdiği her imtihanda en az 5 numara alması şarttır.

Madde 11 — İmtihana giren taliplerin aldıkları notları gösterir umumî bir cetvel ile muvaffak olanlar için ayrı, ayrı birer mazbata tanzim edilerek altları alâkalı komisyon azalan tarafından imza ve imtihanın yapıldığı müessese müdürlüklerince tasdik edildikten sonra imtihanları müteakip en çok bir hafta içinde Vekillîğe gönderilir.

Madde 12 — İmtihanlar neticesi, Maarif Vekilliği tarafından talihlerin bulundukları Maarif müdürleri vasıtası ile derhal kendilerine tebliğ olunur.

Muvaffak olanlar 439 numaralı Orta Tedrisat Kanununun 7 nci maddesi mucibince öğretmen muavinliği sıfatını ihraz ederler. Bu talimatnamede yazılı şartlara göre imtihan geçirip öğretmen muavinliğine tayin edilecekler maaş ve terfileri bakımından 3656 numaralı kanun ile bu kanunun ek ve tadillerine ve meslekî hususlarda ise 1702 numaralı kanun ile bu kanunun ek ve tadillerine tâbidirler.

Madde 13 — Bu suretle öğretmen muavinliği sıfatına ihraz etmiş olan talip tayin olduğu okulda 439 numaralı Orta Tedrisat Kanununun dördüncü maddesi mucibince bir sene stajyer olarak hizmetle mükelleftir. En az iki sene ilkokul öğretmenliği yapmış bulunanlar bu staja tâbi tutulmaksızın doğrudan doğruya öğretmen tayin edilirler.

Madde 14 — 439 numaralı kanunun 9 uncu maddesindeki salâhiyete müsteniden hazırlanmış olan işbu Talimatname, 1 Haziran 1941 tarihinden itibaren meriyete girecektir.

Tevhidi İctihat Kararı

Temyiz Mahkemesi Tevhidi icthihat Heyeti Umumiyesini

2 Nisan 1941 tarih ve 19 E. 12 K, numaralı karar

Özü:

Hukuk Mahkemelerinde tekevvün eden yalan yere yemin suçunun, ceza mahkemelerindeki duruşmalarında, ceza hâkimlerinin yazılı delil aramaları hakkında:

Hukuk mahkemelerinde vuku bulan yalan yere yemin suçundan dolayı ceza mahkemesinde yapılan duruşmalarda bu suçun mahiyeti hususiye si nazara alınmayarak ceza muhakemeleri usullerindeki umumî hükümlere göre ve sübut sebepleri tehdit ve takyit edilmeksizin ceza hâkimlerinin her türlü delilleri takdir hakkında haiz oldukları salâhiyeti mutlak aya istinaden şahit istimnâma cevaz verilmekte ve dairenin icthihadı da şimdiye kadar bu merkezde bulunmakta iken bu kere mümasil bir işin müzakeresinde, yalan yemin suçunun mahiyeti mahsusasın mebni bu suçun şahadetle ispatının kabulünden bazı mahzurların tevellüt edeceği derpiş edilerek yalnız beyine tahririye ile ispatı caiz olabileceğine dair rey çokluğu tahassül eylemiş ve bu suretle dairenin mukarrer bir icthihadı hilâfına yeni bir icthihat tebellür etmiş olduğundan bahisle keyfiyetin tevhidi icthihat yolu ile halli Temyiz Dördüncü Ceza Dairesi Reisliğinin 1612 sayılı müzekkeresiyle istenilmesine mebni toplanan Tevhidi icthihat Heyeti Umumiyesinde meselenin mahiyeti müzakere edilerek:

Neticede;

Hukuk davalarında müddei veya müddeialehy sıfatını haiz olduğu halde yalan yere yemin eden kimsenin Türk Ceza Kanununun (287) nci maddesine tevfikân cezalandırılması için ceza mahkemesinde yapılacak duruşmasında ceza hâkiminin bir nevi beyine ile takayyüt edilip

etmeyeceği hakkında hususî ve sarîh bir kayıt yoktur.

Gerçi Ceza Muhakeme Usulü Kanununun (254) üçüncü maddesinde (mahkeme irat ve ikame edilen delillerin duruşmadan ve tahkikattan edineceği kanaate göre takdir eder.) Denilmiş ise de; Bu ıtlak diğer suçlardan bariz' hususiyetle farklı bulunan yalan yere yemin suçuna da şamil olmaması iktiza eder. Çünkü hukuk davaları Usulü Muhakemeleri Kanununun (287) nci maddesinde sırf intizamı amme mülhazasıyla (kanunun bir delil ile ispatını emreylediği hususların başka suretle ispat olunamayacağı) katiyetle ifade edilmiş ve yüne hukuk usulünün (445) inci maddesinin (6) ncı bendinde (Mahkûmun aleyhin yalan yere yemin ettiği ikrarı veya beyine tahririye ile sabit olmuş olması) deyi yazılı bulunması dia yalan yere yemin suçunun ancak ikrar veya beyine tahririye ile ispat edilmesi lüzumuna işaret mahiyetinde bulunmuştur. Ceza Muhakemeleri usulünün sakit bulunduğu hususlarda daha umumî bir usulü kanunî olan hukuk muhakemeleri usulünün hükümlerine müracaat olunmak mutat bulunmasına göre Ceza Usulü Muhakemesi Kanunun zikri geçen (254) üçüncü maddesinin ıtlak ibaresi yalan yere yemin suçunun sübut sebeplerinde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerde ceza hâkiminin takayyüt etmesini kabulde ehemmiyetli bir mahzur tasavvur olunamaz. Aksini iltizamda ise Hukuk Mahkemesinde Kanunun emreylediği yazılı beyineyi hukukî münasebetin teessüsünde ihmal eden bir tarafın hasmına yemin verdirdikten sonra, ceza mahkemesine müracaatla şahit ikame etmek ve bin netice tazminat adı altında isteyeceği hakkı şahsî ile hasmını mahkûm ettirerek iade muhakeme yolunu fiilen ref ettirmek ve cezaya da çarptırmak iktidarı ve bu suretle nizamı amme için konulan bir müeyyideyi kıymetsiz bir hale koymak fırsat ve salâhiyeti bahşedilmiş, diğer taraftan da kanunî tahdidata riayet etmeyenlerin elinde yalan yere yemin suçunun bir tehdit vasıtası olarak kullanılmasına revaç verilmiş olur. Bundan başka iki mahkemenin kararları arasında taraflara müessir bir takım tezatlar ve kanunların hükümleri arasında bazı ahenksizliklerin husulüne sebebiyet verilmiş olur. Hukuk Mahkemesinde tekevvün eden ve diğer suçlara nazaran bir hususiyet arz eden bu suçun, maznunun ceza mahkemesindeki duruşmasında ceza hâkiminin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda yazılı tahdidata tâbi tutulmamasından doğacak mahzurlar daha mühim olduğundan bu hususta ceza hâkiminin

Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun vaz' eylediği tahdidatıyla mukayyet olmasını kabul ile derpiş edilen mahzurlara meydan bırakmamak icap eder.

Binaenaleyh tahrirî vesaikle ispatı lâzım gelen meselede hukuk mahkemelerinde yalan yere yemin etmekle maznunu aleyh olan kimselerin ceza mahkemelerindeki duruşmalarında ceza hâkimlerinin Hukuk Davaları usulü muhakemeleri Kanunun 287, 288, 289 ve 290 ncı maddeleri hükümleriyle mukayyet olarak yazılı delil arayıp ona göre hüküm vermeleri lâzım geleceğine ekseriyeti sülûs an ile karar verildi.

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Heyeti Umumiyesini

E. 45 K. 1 numaralı kararı

Özü:

Altın iddialarında değer kıymetinin nazarı dikkate olunması H.

Temyiz Mahkemesi Üçüncü Hukuk Dairesi Reisliği tarafından Birinci Reisliğe verilen 826 numaralı yazıda evrakı nakdiye ihracı hakkındaki 30 Mart 331 tarihli kanun ile 26 Mart 332 tarihli Tevhidi Meskûkât Kanununun meriyetinden son zamanlara kadar evrakı nakdiye ile meşkûk altın para kıymetleri arasında mahkemelerce re 'sen fark aranılmayarak (2500) kuruşa kadar altın davalarının temyiz kabiliyeti olmadığı ve (300) liraya kadar olanlar için de sulh mahkemelerinin vazife dar olduğu kabul edilegelmiş ve şimdiye kadar işbu kanunların ilga edildiğine dair de bir kamun tebliğ edilmemiş iken ahiren altın meskûkâtı bir emtia mahiyetinde alınıp satıldığı ve nakit makamında tedavül etmediği cihetle her altının takdir olunacak kıymeti üzerinden müddeabihin kıymetinin tayin edilmesi lâzım geleceğine dair yeni bir ekseriyetin teşekkül ettiği ve bu suretle içtihadım tevhidine lüzum hâsıl olduğu bildirilmiş olmakla bu ihtilâfın halli için toplanan Tevhidi İçtihat Heyeti Umumiyesinde keyfiyet müzakere edilerek:

Neticede

Evrakı nakdiyeye ait kanunlarda bunların nakit gibi tedavülü ve kabulü mecburiyetinden bahsedilmekte olup bu kanunların mevzuubahis

ihtilâfın halline tesir ve şümulü görülmemiştir.

Tevhidi Meskûkât Kanun (Devletin usulü sikkesinde mikyası kıymet altındır. Vahidi kıyasi kuruluşur) diye yazılı birinci maddesiyle (Altın vahidi kıyasi makamına kaım olan kuruluşluk sikke nikel olarak madrup olup kırk para itibar olunur. Kuruşun yirmi, on ve beş paralık eczası nikel ve iki ve beş ve on ve yirmi kuruluşluk ez'afı gümüş ve 25, 50, 100, 250, 500 kuruluşluk ez'afı altındır) ibaresini ihtiva edem ikinci ve bunların enva ve ecnas vezin ve ayarlarını tayin eyleyen üçüncü ve gümüş ve nikel meskûkâtın haddi kabulünü gösteren dördüncü ve muhtelif akçe rayiçlerini ilga ve muhtelif akçe kıymeti kanuni yeleri beynin de fark husulünü müstelzim muameleyi meneden ve hilâfına hareket eyleyenler hakkındaki cezayı gösteren beşinci ve altıncı maddeleri hükümlerinin elyevm mer'î olup olmadığının tespiti lâzım gelmiştir.

411 ve 1207, 2257, 2461, 2648 numaralı kanunlarla Tevhidi Meskûkât Kanununun nikel ve gümüş meskûkâta ve bunların vezin ve ayar ve kıymetlerine ve yine bunların haddi kabullerine taallûk eden ahkâmı ilga edilmiş olduğu gibi bu kanunlarla mevkii tedavüle çıkarılan paraların itibarî, kıymetleri haricinde bir fiyatla veya tedavülden kaldırılmış olan eski madenî paraların her hangi bir fiyatla mübadele vasıtası olarak kullanılması men ve bu bap ta yeni cezalar tayin edilmiştir.

Mezkûr kanunun birinci maddesi mucibince (altının) elyevm devletin sikke usulünde mikyası kıymet olup olmadığına gelince: Bir şeyin mikyas olabilmesi onun mikyas itibar edilen hususta değişmemesi ile, sabit ve müstakar kalması ile meşruttur. Bu değişmemezlik Tevhidi Meskûkât Kanununun üçüncü maddesinde vezin ve ayarı gösterilen bir altın liranın (100) kuruş kıymetinde telâkki edilmesi gibi ya kanun hükmü olarak icabı ve itibaridir. Veyahut diğer bazı mikyaslarda olduğu gibi mahiyeti iktizası ve hakikidir. Altının mikyası kıymet ittihaz edilmesi muhtelif eşya kıymetlerinin buna nispet edilmek suretiyle tayin ve tespit edilmesi demektir. Hâlbuki 30 Haziran 1930 tarih ve 1715 numaralı Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanununun (12) nci maddesinde (Türk lirasının altın tutarını istikrar kanunu tayin edecektir) ve 35 inci maddesinde (Banka sikke veya külçe halinde altın olup satmak ve altın mukabilinde avans veya altın sertifikası vermek salâhiyetini haizdir)

ve 37 nci maddesinde (İstikrar kanunu mer'î yete vaz oluncaya kadar 35 ve 36 nci maddelerde mezkûr altın ve döviz fiyatları zaman zaman banka tarafından tespit edilir) diye yazılı hükümlerine göre bu gün altın lira, zaman zaman bankaca tespit edilecek fiyatla alınıp satılan bir mal haline girmiş ve binaenaleyh Tevhidi Meskûkât Kanununun altının mikyası kıymet olduğu ve rayicinin de (100) kuruştan ibaret bulunduğu hakkındaki hükmü de ortadan kalkmış bulunmaktadır, Tevhidi Meskûkât Kanununun kast ettiği (100) kuruşluk bir altına bugün (100) nikel kuruş veya gümüş bir lira kıymetindedir. Yahut bir altın bir liralık varaka nakdiye muadildir demeğe maddeten ve kanunen imkân yoktur. Nitekim bu aşikâr olan hakikat Büyük Millet Meclisi huzurunda en büyük Ve en salâhiyetli devlet recûlî tarafından millî paramızın kıymetini yükseltmek için ittihaz olunan tedbirler arasında izah edilmiştir. Hulâsa bu sarîh kanunî hükümlerle bugün bir altın liranın kıymeti henüz istikrar kanunu mer'î yete vaz olunmadığından merkez bankasıncâ. zaman zaman tespit edilmektedir ki maddî ve kanunî hakikat da budur.

Mahkemelerin vazifesini ve davanın temyiz kabiliyetini tayinde ve şahitle ispat olunup olunmayacağı hususunda müddeabihin miktarına ve tediye cihetinde de kıymetine itibar edilmesine dair ileri sürülen fikir ve mütalâaya gelince: Bu fikre göre müddeabih altın lira hakkında H. U. M. Kanun 2, 8, 288 ve 427 nci maddelerindeki miktara bakarak muamele olunmasını ve bu itibarla (25) altın liralık davanın temyiz kabiliyeti olmadığını ve (300) altın liralık davanın sulh mahkemesinde görüleceğini ve (50) altın liralık müddeabihin de şahitle ispat olunacağını kabul etmek lâzım gelmektedir. Halbuki Hukuk M. Kanun (Müddeabih para ise mahkemenin vazifesini tayinde miktarı esas ittihaz olunur.) ve ...tesis ve iflâs davalarından başka değer ve miktarı (300) lirayı geçmeyen ayın ve deyn . . .) ve (.... Zamanın vukuundaki miktar veya kıymeti (5000) kuruşu tecavüz ettiği takdirde senetle ispat olunmak lâzımdır) ve (Asliye mahkemelerinden verilen nihai kararlarla (2500) kuruşa kadar olan alacak.) hükümlerini ihtiva eden 2, 8, 288 ve 427 nci maddelerindeki miktarlar (300), (2500) ve (500) dir ki birincisi lira ve ikinci ile üçüncüsü de kuruş ile takyit edilmiştir. Yirmi beş ve elli altım lira ile iki bin beş yüz ve beş bin kuruş arasında ra-

kam ve miktar itibariyle müsavat olmadığı gibi yirmi beş veya elli veyahut üç yüz altın lira tabirlerinin delâlet eylediği mana ile bugünkü mevzuata nazaran iki bin beş yüz ve beş bin ve otuz bin kuruş mefhumları arasında usul cihetinden de muadelet iddiası kabul edilemez.

Yukarıda tafsîl edilen kanunî sebeplere binaen altın iddialarında mahkemenin vazifesi ve gerek temyiz kabiliyeti bakımından kıymetin nazarı itibara alınması ve şahitle ispat caiz olup olmadığını tayinde de maddedeki sarahat veçhile zamanı vukuundaki değer ve kıymetine bakılması icap edeceğine ekseriyetle karar verildi.

Mülkiye Teşkilât İşleri

Kararnameler

Gün: 21, Mayıs 1941

Sayı: 16562

Madde 1 — Urfa Vilâyetinin Siverek kazasına bağlı Şekerli Nahiyesinin merkezi Şekerli köyünden kaldırılarak Karacaviran köyüne götürülmüştür.

Madde 2 — Bu kararnamenin hükmünü icraya Dâhiliye Vekili memurdur.

Gün: 21/Mayıs/1941

Sayı: 16563

Madde 1 — Çanakkale Vilâyetine bağlı Eceabat kasabasının 2 kilometre kadar şimalinde bulunan Kilya mevkiinin adı (Kilyar) olarak kullanılacaktır.

Madde 2 — Bu kararnamenin hükümlerini icraya Dâhiliye Vekili Memurdur.

Onaylar

Gün: 10/5/1941

Sayı: 11115-6-15

Çankırı Vilâyetinin Çerkeş kazası atkaracalar 'nahiyesinin Kızılcaibrik köyüne bağlı Öğrencik mahallesi, Afşar köyüne bağlanmıştır.

Gün: 15/5/1941

Sayı: 11126-2-16

Giresun Vilâyeti merkez kâzasının Keşan nahiyesine bağlı Mencilis köyünün Kuşkaya, Büyükgeriş, Armuddüzü ve kurt kiraz mahallelerinden tereküp etmek üzere Armutdüzü adile müstakil bir köy teşkil edilmiştir.

Gün: 13/5/1941

Sayı: 11142-4-17

Manisa Vilâyetinin Karaağaç Kazası Gelenbe nahiyesine bağlı Söğüt-

alan ve kuyucak köyleri birleştirilerek müstakil bir köy haline getirilmiştir.

Gün: 13/Mayıs/1941

Sayı: 11154-12-18

Yıldız Elinin Belcik nahiyesine bağlı Kamam ve Cizözü köyleri Yıldızeli Merkez nahiyesine bağlanmışlardır.

Gün: 13/5/1941

Sayı: 11111-2-19

Düzce merkez nahiyesi Çele köyüne bağlı Kaynaşlı Mahallesi, Kaynaşlı adile müstakil köy haline getirilmiş ve Paşa Konağı köyüne bağlı Tınaz mahallesi Muhacir, Taşköprü ve Ballica mahallesi de Çerkez Ballica köylerde birleştirilmişlerdir.

Güm: 29/5/1941

Sayı: 11129-15-20

İçel Vilâyeti Silifke Merkez nahiyesine bağlı Hacı Ömerli köyü, Gövere köyüne mahalle halinde bağlanmıştır.

Gün: 10/Haziran/1941

Sayı: 16583

Balıkesir Vilâyeti Dursun Bey kazasının Kavacık nahiyesine bağlı Yoganoluk köyü Balıkesir Merkez kazasının Kepsut nahiyesine bağlanmıştır.

Gün: 25/Haziran/1941

Sayı: 16630

Antalya Vilâyeti Alanya kazasına bağlı-Demirtaş Nahiyesi Merkezi (Şeyhköyden) (Yeni Damlar) köyüne nakledilmiştir•?

ONAYLAR

Gün: 30-6-1941

Sayı: 11132-8/25

Bayındır kazasının hacı İbrahim mahallesine bağlı Tokatbaşı mevkii Müstakil köy haline getirilmiştir.

Tamimler
Mahallî idareler

II. Daire

Özü:

Belediye Reislerine verilecek
mezuniyet H.

Gün: 12/5/1941

Sayı: 64-8221

Belediye Reislerine ne suretle ve hangi makam tarafından izin verileceği bazı Vilâyetlerden sorulmaktadır. Belediye Reislerinin uzun veya kısa müddetler için her ne suretle olursa olsun vazifeden ayrılacakları veya belde hududu haricine çıkacakları zaman yapılacak muamele 18/1/931 gün ve Mahallî İdareler Umum Müdürlüğü 130/10 sayılı tamim ile bildirilmişti. Bu tamime göre:

Belediye Meclisi toplantı halinde olduğu vakit mezuniyet taleplerinin Meclisin tasdikine arz edilmesi, Meclis toplanmış değilse Meclisin ilk içtimarında infilak sebepleri Meclise arz edilmek şartı ile kazalarda Kaymakamlar, Vilâyetlerde Valiler tarafından izin verilmesi lâzım gelmektedir.

Belediye Reislerinin mezuniyet taleplerinin Meclisin tasdikine arz kılınması ve mezuniyetlerinin mahallin en büyük idare âmirlerinin muvafakati ile istimal eylemeleri muvafık görülmüştür.

Mucibince muamele ifası tamamen tebliğ olunur.

II. Daire

Valiliğine

Özü:

Muhtaç asker ailelerinin
evlenme işleri H.

Gün: 15/5/1941

Sayı: 24/8232

Evlenme muamelelerini tescil ettirmemiş muavenete muhtaç asker -

ailelerine muktezi yardımın yapılabilmesi için erlere bu işlerini ikmal etmek üzere münasip müddetle izin verilmesi Millî Müdafaa Vekâletinden orduya yazılmıştır.

Bu kabil müracaatlarda mezun erata icap eden azami kolaylığın gösterilmesini temimen rica ederim.

Memurla Sicil ve Muamele

Ş: II

Özü:

Ahvali Umumiye raporları H:

Gün: 10/5/941

Sayı: 3290-1-3260

1 — Her seme Şubat ayı içinde Vekâlette bulundurulması ehemmiyetle temenni olunan ahvali umumiye raporlarından 939 ve 940 yıllarına ait olanlarını aşağıda adları yazılı bulunan vilâyetlerin halen göndermemiş oldukları bu kere dosyalar üzerinde yapılan tetkikattan anlaşılmıştır. Bu Vilâyetlerin ahvali umumiye raporları hakkında şimdiye kadar yapılmış olan 2/Temmuz/928 gün ve 3000 ve 8/6/939 gün ve 2501 sayılı tamimleri bir kere daha tetkik buyurarak yalnız 940 raporlarının usulüne uygun şekilde acele tanzim edip göndermelerini ve bu tevhüre sebep olanlar hakkında da hemen kanunî takibata girişilerek neticesinin bildirmesini ve badema vakfında yollanmasının teminini rica ederim.

2 — Afyon, Ağrı, Ankara, Aydın, Bilecik, Bingöl, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Edirne, Elâzığ, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kars, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Maraş, Mardin, Muş, Ordu, Rize, Seyhan, Siirt, Sivas, Tekirdağ'ı, Tunceli, Van, Yozgat, Zonguldak, Hatay Vilâyetlerine ve bilgi için de Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

Tamimler
HUSUSÎ KALEM

Gün: 11-6-1941

Sayı: 1/206

Valiler bulundukları vilâyetlerde devletin ve her Vekâletin mümessili ve Vekâletlerin İdarî ve siyâsî icra vasıtaları olup Vilâyetlerin umumî idaresinden meşguldürler. Bu mesuliyetin mukabili olan salâhiyetler de muhtelif kanunlarda münderiçtir.

Bu mühim ve geniş vazifenin iyi yapılabilmesi. Valilerin bilgi, tecrübe ve gayretleri ile muhitlerinin itimadını ve vilâyet memurlarına vazifelerinde muvaffak olabilmeleri için kolaylık göstermekle beraber onları daima ikaz ve irşad ederek hatadan korumak suretiyle bunların hürmetlerini kazanmakla ve nihayet iyi çalışmayanları ciddî surette takip ederek haklarında kanunî muamele yapmakla kabil olacağı şüpheden varestedir.

Valilerin yalnız merkezle meşgul olarak mülhakatı ihmal etmeleri, idaresinden mesul oldukları mıntıkanın büyük bir kısmının vilâyet teşkilâtından istifade edememesini ve Valilerin âdeta merkez kaymakamı vaziyetinde kalmalarını intaç eder.

Vilâyetler İdaresi Kanununun 37 inci maddesi, Valilerin mülhakat ile lüzumu derecede meşgul olmalarını temin maksadını istihdaf etmektedir. Devir ve teftişin, kaza merkezlerinde bir kaç saat ve yol üstünde bulunan köylerde bir kaç dakika kalmak suretiyle yapılmış farz edilmesi de tecviz edilemez. Valinin her kazada bir kaç gün, hatta bazen bir hafta kalarak oradaki memurların iktidar ve ahlâklarını, halk ve arkadaşları nazarındaki mevkillerini, vazifedeki muvaffakiyetlerinin derecesini, kanunları anlayış ve tatbik ediş kabiliyetlerini, hülâsa bulundukları vazifelere ne dereceye kadar ehil ve daha yukarı hizmetlere ne derece müstait bulunduklarını anlaması lâzımdır. Haklarında sicil ve tezkiye varakası vermekle mükellef oldukları memurları bu suretle tetkik edip tanımadıkça huzuru vicdanla sicillerini ve tezkiye varakalarını tanzime imkân bulamayacakları tabiidir.

Kazadaki resmî müesseseleri ve orada bilhassa belediyeleri tetkik ve teftiş etmeleri belediye ile kaymakamların ve halkın ve reislerle belediye heyetlerinin aralarındaki ahenk ve münasebeti anlamaları ve alâkadar-

larla ayrı ayrı temas edip eksiklikler ve bozukluklar var ise bunları öğrenmeleri ve vazife darları tenvir ve ir şad ile onları yetiştirmeleri ve hataları düzeltmeleri lâzımdır.

Her kazada zamanın müsaadesine göre, bir kaç köye uğramak ve köylülerle görüşüp dertlerini anlamak, Hükümetin onlarla alâkasını fitiyat ile anlatmak ve hatta bazı köylerde gece kalmak, halkı tanımak ve onların hizmetinde muvaffak olmak için lüzumludur.

Valilerin kazalarda kalacakları müddet gerek merkez ve gerek köyler halkının, Valinin kazalarına geldiğini öğrenmelerine ve gelip dertlerini ona anlatmalarına müsait olmalıdır. Vilâyetler İdaresi Kanununun 37 inci maddesi maksadı temin edecek mahiyettedir.

Valilerimizin otomobili olduğu gibi her kazada telgraf ve çoğunda telefon mevcut bulunduğundan merkezle irtibatlarını daima muhafaza ve işleri idare etmeleri mümkündür. İcabında süratle merkezlerine dönebilirler. Kazalarda bir kaç saat kalmak suretiyle ihtiyar edilecek seyahatleri Vekâlet devir ve teftiş mahiyetinde telâkki edemez.

Vali arkadaşlarımin yukarıda izah edilen tarzda yapacakları devir ve teftişler akabinde her kazada kaç gün kaldıklarına ve neler yaptıklarına dair birer rapor tanzim ederek Vekâlete göndermelerini isterim. Bu esaslı devir ve teftiş haricinde olarak icabında, muayyen işler için mülhakata gidilebilir.

Devir ve teftiş raporlarının Vekâlette sureti mahsusa da tetkik edileceğini ve bunlarda, memleket için faideli icraat ile beraber Vekâleti tenvir edecek malûmat aranacağını beyan ile arkadaşlarımin semereli gayretlerine intizar ederim.

Bilgi için Umum Müfettişliklere ve gereği yapılmak üzere Vilâyetlere yazılmıştır.

MAHALLİ İDARELER

Özü:

Belediye teşkilâtı olmayan kasaba ve köylerdeki yasak ve bozuk ölçüler hakkında:

Gün: 5-6-1941

Sayı: 363/2304-9687

1782 sayılı ölçüler kanunu ve Nizamnamesi hükümlerinin memleketimizin her tarafında tatbik edilmesi ve aşarî metre sisteminin yayılıp yerleşebilmesi için, ölçülerin yalnız ilk ve senelik muayenelerinin yapılması kifayet etmeyip bu muayenelere getirilmiş ve ayarlatılmış olmayan damgasız, yasak ve bozuk ölçülerin ortadan kaldırılmaları için sık sık ve anî muayenelerin de icrası ve nizamnamenin 45 inci maddesinin Ç fıkrasına göre, Belediye teşkilâtı bulunmayan Kasaba ve Köylerde bu muayenelerin Belediye vazifeleriyle Mükellef olan Köy İdarelerince yapılması icap etmektedir.

Ticaret Vekâleti tarafından muhtelif mıntikalarda zaman zaman yapılan teftişlerden ve gurup merkezi Belediye Ayar memurluklarından alınan raporlar mefadından, kasaba ve köylerde yasak ölçü ve aletlerin halen dahi kullanılmakta ve tatbikatta istenilen müspet neticelerin layıkıyla alınamamakta olduğu anlaşılmıştır.

Buna binaen, nizamnamenin bahse mevzu hükmü yerine getirilerek Belediye teşkilâtı olmayan Kasaba ve Köylere sığındığı ve ancak daimî takibat ile temizlenebileceği anlaşılan ölçüler kanununa ve Nizamnamesine göre damgalanmamış, yasak ve bozuk ölçülerin tamamıyla ortada/ı kaldırılabilmesi için, gerek Belediyelerin Ölçüler işlerini görmekle tavzif edilen memurların gerekse Köy İhtiyar Meclislerinin ve bilhassa Muhtarlarla jandarmaların, Ölçüleriyle yakinen alâkalandırılarak anî muayeneler yapmalarının ve damgasız veya yasak ölçüler kullanıldığını gördükleri takdirde usulüne göre zabıt tutup sözü geçen kanunun 24 üncü maddesine göre takibat yapılmak üzere Cumhuriyet Müddeiumumiliklerine vermelerinin ilgililere ehemmiyetle tebliği hususunun temini rica olunur.

Umumî Müfettişliklere ve Vilâyetlere yazılmış ve Vekâlet Dairelerine tebliğ olunmuştur.

MEMURLAR, SİCİL ve MUAMELAT

Ş: 1 Tahakkuk

Özü:

Duyun alacakları Hakkında:

Gün: 5-6-941

Sayısı: 256/1-51

25/3/941 tarih ve Memurlar, Sicil ve Muamelât Umum Müdürlüğü birinci şube tahakkuk bürosu ifadeli 28-9/2102 sayılı Umumî yazıya ektir.

1941 malî yılı muvazenesi umumiye kanununun 15 inci maddesinde; (2518 numaralı kanun hükümleri mahfuz kalmak üzere dairelerin 1936- 1940 malî yıllarına ait olan ve inşaat, emlâk, icar ve her nevi mubayaada taallûk eden karşılıksız 'borçları her dairenin 1941 malî yılı bütçesi umumî tasarruflarından karşılık temini suretle o daire bütçesinde açılacak rakamsız bir fasla tahsisat kayıt edilerek ödemeye Maliye Vekili salahiyyettardır.

Bu madde mucibince yapacak tevdiata ait ita emirleri evvel emirde Divanı Muhasebatın vizesine tabidir. Divanın vizesine iktiran etmedikçe bu evrakın muhteviyatı muhasipler tarafından tediye olunamaz.

1940 yılı bütçe kanununun 14 üncü maddesine tevfikân Divanı Muhasebatça mezkûr malt yılı sonuna kadar vizesi ikmal edilmiş tahsisatsız borçların tediyesi 1941 malî yılı zarfında dahi yapılabilir.) Denilmektedir.

Bu madde hükümlerine göre,

(1 - Karşılıksız borçlar yalnız kanunda zikir edilen masraflara taallûk etmekte olup seneleri bütçelerinde karşılık olmayan harcırah, tedavi ve sair masrafların ödenmesine imkân kalmamıştır.

(2 - 940 malî yılı içinde Divanı muhasebatça vizesi ikmal edilmiş alacakların tediyesi 941 malî yılında dahi yapılabilecektir. Binaenaleyh, 941 malî yılı bütçesine mevzu daimi ve muvakkat memuriyet harcırahları da bütçenin diğer fasıllarında olduğu gibi azami tasarruf esaslarına istinaden hazırlanarak Büyük Millet Meclisince kabul buyrulduğuna göre: Bu tahsisatın sene sonuna kadar idareli bir şekilde sarfı için gerekli tedbirlerin şimdiden ve bizzat alınarak yukarıda tarih ve numarası yazılı

Umumî tebliğimiz hükümlerinin harfiyen tatbikinin temini behemehâl lâzımdır.

Çünkü, bu tahsisatı idare edememekten mütevellit doğacak Mali Zararlar, tahsisat fevkinde taahhüde giren ikinci derece âmiri italar ile tahakkuk memurlarına raci olacağı gibi, elde mevcut tahakkuk evrakı mucibince, eski yıllar borçları tamamen ödeneceğinden, yeniden çıkacak borçların gelecek senelerde karşılıkları da bulunamayacağından bu vaziyet hizmeti ifa eden hak sahiplerinin de mağduriyetini mucip olacaktır.

Bu itibarla sene nihayetinde tahsisat bakiyesi kalmadığı için tediye edilmesine imkân kalmayacak olan bu gibi borçlara mahal bırakılmamasını ve keyfiyetin kaza kaymakamlıklar ile merkez muhasebe müdürlerine de tebliğ buyrulmasını ve bu tamimin alındığının bildirilmesini rica ederim.

Umum Müfettişliklere ve Vilâyetlere yazılmıştır.

Ş. II

Özü:

Ciheti askeriyeğe ait membaı H.

Gün: Ö-6-941

Vilâyetine

Sayı: 56310/2-3156

Ek: 1/4/941 gün ve 56310-2/2598 sayılı tamime:

1 — Ciheti askeriyeğe ait olup, son durum dolayısı ile boşaltılan binaların sureti muhafazası hakkında şebkeden işara cevaben bükerse Millî Müdafaa Vekâletinden alınan 23/5/941 gün ve 1058/2545 sayılı yazı sureti ikinci maddededir.

2 — Ciheti askeriyeğe ait olup son durum dolayısı ile boşaltılan binaların yine bir askerî birlik tarafından işgallerine kadar boş kaldıkları müddetçe şubelerce ve askerlik şubesi bulunmayan yerlerde Jandarma birlikleri tarafından muhafaza edilmesini ve Jandarmanın emir ve muhafazasından bulunan binaların tamirâtı orduya ait bulunduğundan Nafiaca yapılacak keşifler üzerine tamir parasının Vekâletimizce temin olunacağı ve bu şekilde vilâyetlere tebligatta bulunulmasını arz ve rica ederim.

3 — Her Vilâyet ve kazada askerlik şubesi olduğuna göre gereğinin ifasını rica ederim:

4 — Bilgi için Umumî, Müfettişliklere, gereği için vilâyetlere 15/4/941 tarih ve 75186 238 sayılı yazıya cevaben İzmir vilâyetine yazılmıştır.

İdarî Coğrafya

Ş. II

Gün: 10-6-941

Sayı: 3112

Memleketimizin (İdarî coğrafya)sim İlmi ve sistematik bir tarzda tespit etmek arzusu, vekâletimizi öteden beri işgal eden mevzulardan birisi olmuştur. Zaman zaman, bu arzunun tezahürlerini görüyoruz, bilhassa son on beş sene zarfında, bu arzu, teşebbüs ve fiil haline dahi gelmiştir.

1 — 341 senesinde (İdarî coğrafya)nın tanzimine doğru ilk adım atılarak (mülkî teşkilât komisyonları) teşkil ve vilâyetlere izam kılınmıştır.

2 — 932 senesinde, vilâyet ve kazaların (İdarî coğrafya) sına ait bazı malûmatın cem ve tertibine başlanılmıştır.

3 — 937 senesinde, yine vilâyet ve kazaların (genel durumu) nu gösteren bir takım raporların vilâyetlerden talep edildiği ve bunlardan bir kısmının merkeze gelmiş olduğu anlaşılmıştır.

4 — 939 senesinde vilâyet ve kazaların (İdarî teşkilât tarihçeleri) mevzuuna dair bir kısım malûmatın merkezde toplandığı görülmüştür.

Fakat bütün bu arzu ve teşebbüsler (İdarî coğrafya) ilminin: usul ve kaidelerine göre tertip ve tanzim edilmediği, bu husustaki çalışmalar muttarit ve mütevali bir nizam ve kaide altına alınmadığı için şimdiye kadar maksat ve gayenin istihsaline muvaffakiyet hâsıl olamamıştır.

Hâlbuki Bütün idarecilerimize malûm olduğu üzere yaşadığımız asrın her türlü halinde ister sulh hali, ister harp hali olsun (idare) etmek, (İdarî coğrafya) ye vukuf peyda etmekle mümkündür. Bugünün teleksisinde (İdarî coğrafya) ise, eski mana ve mefhumunu tamamen kaydederek yeni bir mana ve karakter kesp etmiştir.

Binaenaleyh bizim tertip edeceğimiz (İdarî coğrafya) da bu yeni mana ve mefhuma göre olacaktır.

(Müdür zümre)miz için meydana getirileceği ümit edilen bu esere bir başlangıç olmak ve bu eserin iptidai maddelerini elde etmek üzere bir takım tablolar tabettirilmiştir.

Bu tablolar, kazaların yeni manada (İdarî, coğrafya)sini göstermektedir. Maddî ve manevî bir hayata sahip ve nihayet birer cüzü tam olan kabalarımızın (merkez kazaları dâhil) bütün yaşama unsurlarını bu tablolarda görmek mümkündür.

Eğer bu tablolar, sabırlı bir tetkik ve salim bir teemmül neticesinde dikkat ve itina ile işlenecek olursa, neticede, bu maksada hadim mevcut eserlerden de istiane edilmek suretiyle her vilâyet için tanzimi mutasavver İdarî coğrafya eserinin meydana getirilmesi imkânı hâsıl olacaktır.

Bu eserler meydana geldikten sonra valilerimizin şahıslarına gönderilerek tetkik ettirilip mütalaaları alınacak ve icap eden tashihat ve tadilât yapılarak birer sureti vilâyet ve kaza merkezlerine gönderilecek ve oralarda demirbaş olarak saklanacaktır.

Vilâyet ve kazalara yeni gelen her idare âmiri de bu eserleri okuduktan sonra işine bilerek başlayacak ve yeniden yapılacak tetkikat ve istihsal olunacak malûmat karşılıklı olarak tadil veya ilâve olunacaktır.

Bu bahiste şu noktayı kemali ehemmiyetle tebarüz ettirilelim ki bu tabloların, samimi olarak ve maksada sadık kalarak imlâ edilip edilmemesi, idare âmirlerinde iki mühim vasfın bulunup bulunmadığını meydana çıkaracaktır;

A) İdare âmirinin vilâyet ve kazasını tetkik ve müşahede de gösterdiği gayret ve kabiliyeti;

B) İdare âmirinin meslekteki fikir hareketlerde dimağı faaliyeti

Tablolar 13 maddeyi ihtiva etmektedir.

1 — İdarî durum -sahife 1-2

A) Teşkilât: bu kısımda kasabanın hizasına muhtarlık kısmı boş bırakılarak (muhtarlığa köy, mahalle ve mezralar) sütununa şehir ve kasabanın mahalle adedi yazılacaktır. Sonra kazanın kaç nahiyesi varsa (merkez nahiyesi dâhil) sıra ile isimleri yazılacak ve bu nahiyelerdeki muhtarlıkların yekûnu, muhtarlığa bağlı köy, mahalle vesaire parçalar yekûnu, köy kanunu tatbik edilen muhtarlıkların yekûnu kadın ve erkek nüfus yekûnu kayıt edilecek ve bu hususta ayrıca, mutlak surette bir cetvel tanzim ve rabt olunacaktır.

(Cetvelin şekli ve sütunları şöyle olacaktır.)

1 — Şehir ve kasabalardaki mahallelerin isimleri ile nüfus yekûnları.

2 — Merkez nahiyesinden başlayarak her kazanın merkez kazası da

Dâhil ihtiva ettiği nahiyeelerde mevcut re 'sen ve resmen muhtarlık olan köylerin isimleri (belediye teşkilâtı bulunan köyler dâhildir.) ve nüfus yekûnları.

3 — Bu muhtarlıklara bağlı köy, mahalle, mezra, kom gibi parçaların yalnız isimleri.

4 — Bu muhtarlıklarda köy kanunun tatbik edilmediğine dair işaret verilecektir, (köy kanunu tatbik ediliyorsa (+) edilmiyorsa (—) işareti konulacak ve Belediye teşkilâtı olan köylerde de (B.) işareti kullanılacaktır.

5 — Muhtarlıkların kaza ve nahiye olan mesafeleri kilo metre olarak gösterilecektir.

“Not: Teşkilât bahsinde bu cetvel pek mühim olduğundan, tanziminde son derece dikkat ve itina olunması ve her malûmatın sütunlarında ve muhtarlıkların isimleri hizalarında gösterilmek suretiyle yekdiğerine karıştırılmaması lâzımdır.,,

Aynı zamanda her nahiyein sathi mesahası, safihanın alt kısmındaki izahat dairesinde de işaretler sütununa işaretler konulacaktır.

B) Tarihçede, Şehir veya kasabalar vilâyet ve Kaza merkezleri olduğuna göre ayrı, ayrı yazılacaktır. Burada Merkez nahiyesi için ayrıca izahata lüzum yoktur; çünkü: Merkez nahiyeleleri henüz müteşekkil değildir. Diğer nahiyelelerin, Adları, Merkezleleri, ad ve merkez değışiklikleleri tasrih edilecektir.

Bu bahiste diğler bir noktalımda nazari dikkate alınması lâzımdır. Tarihçe iki kısma ayrılarak yazılacaktır.

1 — İdarî tarihçe; mümkün olduğu takdirde her vilâyet veya kazanın bir asırlık İdarî tarihçesi yani bu müddet zarfında vilâyet veya kazanın geçirdiğı İdarî tebeddüller kayıt edilecektir. Bu hususta buluna bildiğı takdirde eski salnamelere müracaat olunabilir.

2 — Umumî tarihçe; vilâyet veya kazanın umumî tarih çerçevesi içinde haiz olduğu kıymet ve ehemmiyete dair bir takım malûmat verilecektir. Ancak bu malûmat esaslı ve İlmi bir şekilde toplanarak ve mahallinde bu meselelelerle meşgul ve salahiyettar zatların vukufundan ve eserlelerinden istifade edilerek yazılmalıdır.

Bu tarihçeler ayrı bir liste ve muhtara halinde yazılarak bu sahifeye bağlanacaktır.

C) Fek ve ilhak bahsinde; vilâyet, kasa ve nahiyeler birer kül halinde mütalaa edilerek geçirdikleri idare şekilleri birer birer yazılacaktır. Her idare şeklinde bulundukları tarih, bağlı oldukları merkez ayrıca tasrih edilecektir. Bu izahat sahifesine sığmadığı takdirde ayrı listeler tertip olunacaktır.

II — Tabii ve coğrafi durum: sahife 3 - 5

A) İdari huduttan maksat, her kazanın sınırlarındaki diğer kazaların isimleri, tabii, huduttan maksat; her kazayı çevreleyen dağ, nehir gibi mühim mâniaların isimlerinin yazılmasıdır.

B) Âmâlarda; yalnız mühim olanlar yazılacaktır ve her arıza hakkında verilen izahat sütunu mahsusunu geçmeyecektir.

C) İklim hakkında verilecek malûmat, rakamla ifade ve mutlaka İlmî bir eserden istihraç edilecektir. Bu katiyet temin edilemediği takdirde sütunlar boş bırakılacaktır. Mevsimler hakkındaki malûmat dahi gayet muhtasar ve müfit olmalıdır. Sütunu mahsuslarını geçmemelidir Vilâyet veya kazaca mühim addedilen bir mevzu varsa seller ve kuraklık gibi bunlar ayrı birer muhtara ile bildirilecektir. İçme sularının tahlil raporları mevcut ise birer sureti raptedilecektir.

III — Nüfus -Sahife 5-

A) Nüfuslar, mutlaka nüfus defterinden alınmış olacaktır. İlk olarak 935-940 senelerine ait olmak üzere beş senelik nüfus devir neticeleri yazılacaktır. Mesaha miktarını doğru olarak ve matbu haritalardan alınarak yazılması lâzımdır.

IV — Malî durum -Sahife 6-

A, B, C, D, bütçelerinin 935-940 senelerine ait beş senelik yekûnları (seneler ayrı ayrı gösterilmek suretiyle) yazılacaktır.

V — Asayiş durumu -Sahife 7-8-

A, B maddelerine, şekavet ve kaçakçılık olup olmadığı yazılacaktır. Ancak her vilâyet ve kaza için bu hususta birer tarihçe yapılması matluptur. Son yirmi beş sene zarfında beher kazada (merkez kazası dâhil) vukua gelen şekavet ve kaçakçılığın cins ve miktarı ve bu hâdiselerde elebaşı olan sergerdeler hâlâ yaşıyorsa bunların bir listesi de tarihçelere raptedilecektir.

C, Ç) diğer suçlar ve en çok işlenen suçlar hakkında beş senelik vasatiler bulunarak yazılacaktır. İlk beş senelik vasati 935 ilâ 940 senelerine ait olmalıdır.

E, D) Polis ve Jandarma kadrolarının 941 senesine ait olanları yazılacaktır.

F, G, H) Maddelerine dair verilecek malûmat gayet kat'î ve muhtasar olacaktır.

VI — İctimaî ve maarif durumu -Sahife 9-11

A) Aile hayatında, yüzde nispeti şu demektir. Yüz nüfusun bir senede kaç evlenir ve kaç boşanır; gizli evlenme, fuhuş, doğum ve ölüm yüz nüfusta kaçtır. Bu vukuat 940 senesi için tespit edilecektir. Rakamlar hakikate mümkün mertebe yaklaştırılacaktır. Bu hususta resmî kayıtlardan ve diğer mevsuk malûmattan istifade edilmelidir.

Mesken, tagaddi hakkındaki malûmat yazılırken yüz bina, yüz kilogram gıda esas tutularak nispetler ona göre tahmin edilecektir.

Giyim, teshin ve tenvir bahsinde de, yüz kişinin ve yüz hanenin esas tutulması ve rakamların mümkün mertebe doğru olması lâzımdır.

Bu kısmın altıncı maddesindeki geçim vasıtalarının nispeti de yüz kişi üzerinden yürütülmeli ve yedinci maddedeki geçim endeksleri 940 senesine ait olmalıdır; 935-940 senesine kadar beş senelik (her senelik için ayrı ayrı) birer endeks tertip edilerek bu sahifeye rabt olunmalıdır.

B) Maddî ve manevî vasıflar:

1 — Fizik vasıflarda, bütün kaza nüfusu esas tutulacaktır. Yani o kazadaki nüfusun heyeti umumiyeye si yüz farz edilerek bunun yüzdeleri bulunacaktır. Ancak fizik kusurların adet ve rakam üzerine tespiti lâzımdır.

Bir de, kaza halkının ruhî vasıflarının zayıf veya kuvvetli olduğunu yazarken gayet samimî olmak gerektir. Bilhassa Türkçülük cereyanını tespit ederken son derece objektif olmak icap eder. Anadolu Türkünün kendi ırkından olan, fakat ecnebi memleketlerde bulunan Türklere karşı beslediği meyil ve incizabın derecesini bilmek bu bahiste pek mühimdir.

Ruhî kusurların yazılışında bitaraf olmağa çalışılmalıdır. İçki hakkındaki etütler, evvelâ inhisar idarelerinden alınacak istihlâk miktarlarına, sonra halk tarafından imal ve istihlâk edilen içkilerin miktarına göre yapılmalıdır. Burada ayrıca yapılacak istatistik cetvellerinin raptı lâzımdır.

Maarif ve kültür hayatını gösteren maddelerdeki sütunları esaslı tetkikata girişildikten sonra doldurulmalıdır. Millî kültür müesseselerinin

miktârını gayet sarîh olarak yazmalıdır. Yabancı kültür bahsinde o mihrakının eskiden yabancı kültür işgaline maruz kalıp kalmadığını ve bu işgalin izleri halâ mevcut olup olmadığı yazılacaktır. Mühim görüldüğü takdirde bu hususta ayrı bir rapor tanzim edilerek bu sahifeye bağlanacaktır.

Törelere ve batıl itikatlarına dair daha fazla tafsilât vermek icap ettiği takdirde bu ayrı bir muhtara ile bildirilecektir.

VII — Tarım ve ekonomi -Sahifesi 12 ve 16-

A) Toprağın jeolojik tabiatında aranılacak en mühim vasıflar bu toprağın suyu ve elektriği nâkil olup olmamasıdır. Bu sütunları, behemehâl ziraat mütehassıslarından alınacak malûmat üzerine doldurulmalıdır.

B) Ekilen, dikilen ve ekilmeyen sahalar hakkında esaslı tetkikata ihtiyaç vardır. Bunların hayalî rakamlarla ifadesi asla caiz değildir.

C) Zerriyat, istihsal at ve ihracat bahislerini yazarken son derece müşkülpesent olmalıdır. Bu sütunlara 940 senesine ait rakamlar yazılacak ve ayrıca beş senelik (935-940) bir listede rab olunacaktır.

C) Ziraat usulü ve tohumlar hakkında da sarîh malûmat verilmelidir.

Ç. E. D, F. G. H. maddelerine ait malûmatı sütunu mahsuslarına yığdırmak mümkün olmadığı takdirde bu fazla malûmatı ayrı birer cetvel halinde sahifelere ilâştirilmelidir. Bilhassa hayvan miktarlarının 935-940 senelerine ait olmak üzere beş senelik bir listesi raptedilmelidir.

Bankalar, şirketler, kooperatifler ve tasarruf hareketleri ticaret evleri ve diğer maddeler hakkında umumî birer üste tertip ve tanzimi caizdir. Bilhassa ekonomi hayatı inkişaf etmiş olan kazalar için umumî raporlar tanzimi lâzımdır.

VIII— Bayındırlıklar -Sahife 17-

Bayındırlık vaziyeti yüksek olan kazalarda, verilmesi muktezi malûmatı sütunu mahsuslarından taşıdığı takdirde fazla malûmatı havi bir takım listeler işbu sahifeye bağlanacaktır.

IX— Sağlık durumu -Sahife 18-

A) fıkrasında; sarı hastalıkların nispetini tayin ederken mutlaka sıhhi kayıtlara müracaatla beraber sıhhi kayıtlarda mevcut olmayan malûmatında son derece itinalı bir tetkike tabi tutulması lâzımdır, Bilhassa köylerde ve kasabalarda temizlik derecesinin tayininde isabet lâzımdır.

B) Fıkrasında, mücadele teşkilâtı bahsinde hastalıkların tedavi şekilleri, hasta hanede, dispanserde ve ayakta olmak üzere üçe ayrılmıştır. Bu tedavi şekillerini tatbik eden tabip ve sıhhiye memurlarının miktarını yazmakla beraber sabit ve seyyar oldukları da ayrıca sütunu mahsusuna yazılacaktır.

Keza kazalarda mevcut her hangi sağlık müessesesinde çalışan memurların miktarı ile bu memurların tabi oldukları devlet, hususî idare ve belediye bütçelerinin de tasrihi lâzımdır.

C) Fıkrasındaki serbest çalışan sağlık memurlarının miktarını sarih olarak yazmak lazımdır.

Ç) Fıkrasında şehir, kasaba ve köylerin bulunduğu mevkilere göre tasnifiyle dağlarda, vadilerde, çay ve dere kenarlarında bulunan köylerin yekûnu sütunu mahsusuna yazılacaktır.

E) ve D fıkralarında münferic, içilen sular ve helalar hakkında da sağlam malûmat vermek lâzımdır.

A. B. C. D. fıkralar ile verilmesi lâzım gelen izahatı sütunu mahsusları istiap etmese bu izahat ayrı listeler halinde tespit ve bu sahifeye raptedilecektir.

XI — Kadrolar:

A. B. fıkralarında, yapılması icap eden kadrolar sütunu mahsuslarına sığmayacak derecede geniş ise bu kadrolar ayrı birer liste halinde buraya konulacaktır.

XII — Fotoğraflar:

A. B. C. fıkralar ile fotoğrafların mevcudu varsa birer tanesi gönderilecektir. Mevcudu yoksa yeniden tedariki çaresine bakılacaktır.

XIII — Haritalar:

4 fıkrada zikri geçen haritaların kazalarca tanzimi mümkün olduğu takdirde bu husus katiyen ihmâl edilmeyecektir.

Bu haritaların merkezce de yaptırılmasına teşebbüs edilmiştir. Ancak merkezde yaptırılacak haritalar için birer yardımcı nüsha olmak üzere kazaların göndereceği haritalara çok ihtiyaç vardır.

Vilâyetinizin ihtiva ettiği kaza adedine göre (merkez kazası da dâhil) Tablo gönderilmiştir. Kazalara ait olanlar kaymakamlara gönderilmekle beraber merkez kazasına ait tablonun da tarafınızdan imlâsına himmet buyrulması rica olunur.

Vilâyetlere ve Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

.....	VİLÂYETİ		PASSİF KORUNMA VARİDAT VE SARFIYAT CETVELİ	
	935 senesinden itibaren H. Muhasebe ve Belediyeler bütçesine konulan tahsisat yekûnu (Kaza Belediyeleri dâhil)			
	L	Tesisat için sarf olunan		Hava Haber Verme
	K			
	L	Bu hizmetin diğer		
	K	işlerine sarf olunan		
	L	Âlâmî hizmetine sarf olunan		
	K			
	L	Yardımcı polis hizmetine sarf olunan		
	K			
	L	Yardımcı itfaiye hizmetine sarf olunan		
	K			
	L			
	K	Sıhî yardım ve Veteriner hizmetine sarf olunan		
	L	Gaz arama ve temizleme hizmetine sarf olunan		
	K			
	L	Teknik onarma hizmetine sarf olunan		
	K			
	L			
	K	Enkaz kaldırma ve can kurtarma hizmetine sarf olunan		
	L			
	K	Patlamayan bombaları kaldırma hizmetine sarf olunan		
	L	Siper ve sığınak için sarf olunan		
	K			
	L	Neşriyat ve Propaganda için sarf olunan		
	K			
	L	Tatbikat ve manevralar için sarf olunan		
	K			
	L	Müteferrik masraflar		
	K			
	L	Umumî sarfiyat yekûnu		
	K			
	L	941 senesine devrolunan para		

SEFERBERLİK

Gün: 5-6-941

Sayı: 1007

Vilâyetinizin (kazalar dâhil) seferberlik ve pasif korunma işleri için Hususî Muhasebe ve Belediyeler bütçelerine 940 malî yılı sonuna kadar her sene koymuş olduğu tahsisatın yekûnu ile bu tahsisatın hangi hizmetlere sarf edildiğinin, numunesi ilişik cetvele yazılmak suretiyle bildirilmesini, bu cetvelin en geç Haziran sonuna kadar Vekâlete gönderilmesini ve tekide lüzum bırakılmamasını rica ederim.

Özü:

M. M. Mükellefiyeti yolu ile mubayaa edilen nakil vasıtaları bedelleri Hakkında,

Günü: 14.-6-941

Sayısı: 1081

1— M. M. Mükellefiyeti kanunu yolu ile mubayaa edilen nakil vasıtaları bedelleri hakkında olup, M. M. Vekâletinden alman 7/6'941 gün ve Harbiye dairesi Ş. 4.125704 sayılı yazı ikinci maddededir.

Gereğince muamele ifasını rica ederim.

II— M. M. Milli mükellefiyet usulü ile mubayaa edilen motorlu, canlı vasıtalarla hayvan alımı için mükellefiyet Komisyon reisleri olan Vali, Kaymakam ile Mal ve Muhasebe Md. lükleri Vekâletten doğrudan doğruya tahsisat ile Mal ve Muhasebe Md. lükleri Vekâletten doğrudan doğruya tahsisat talep etmektedir. Vasıta ve hayvan alım tahsisatları ayrı ayrı fasıllardandır.

Her iki alımı mezç ederek veya hayvan tahsisatı yerine vasıta ve yahut vasıta yerine hayvan tahsisatı talep etmeleri yüzünden birçok yanlışlıklara meydan verildiği gibi bundan dolayı da esbap istihkakının malumatlıda zamanında tesviye edilemediğinden hakkın şikâyetleri tevali etmektedir.

Buna mani olmak üzere mubayaa edilecek vasıtaların cins ve miktarı gösterilmek üzere vali, kaymakam kemal ve muhasebe Md. lükleri lüzumu olan tahsisat miktarının alımı bildirilen Kolordu veya askerlik Mmtaka K.lıkları vasıtası ile talep etmeleri zımında icap edenlere tebligat ifa sıkına müsaadelerini saygılarımla arz ederim.

(Dâhiliye ve Maliye Vekâletlerine arz edilmiştir.)

III— U. Müfettişliklere ve Vilâyetlere yazılmıştır.

Özü:

941 H. İ. ve Belediyeler pasif korunma tahsisatının bildirilmesi hu

Günü: 17-6-941

Sayısı: 1091

24/4/940 gün ve Sef. Md. 734 sayılı tamime ektir:

Her sene olduğu gibi 941 senesi Hususî İdare ve Belediyeler bütçelerine pasif korunma için konulan tahsisat ile 940 yılında sarf edilmeyip kalan para miktarını gösterir bir cetvelin, kazalar ayrı gösterilmek suretiyle gönderilmesini rica ederim.

Diğer Vekâletlerin Tamimleri

MALİYE VEKÂLETİ

Millî Emlâk

Özü:

Hazineye ait gayrimenkullerden resmî bir
Daireye tahsisi icap edenler için
Vekâletten mezuniyet alınması H:

Gün:

Sayı: 3120-5/9558-225

Defterdarlık:

Vekâlete intikal: eden bazı muamelelerden, Hazineye ait gayrimenkullerin Vekâletten istizan edilmeden mahallen resmî Dairelere tahsis edilmekte olduğu anlaşılmaktadır.

1 — 26/5/1927 tarih ve 1050 sayılı muhasebe-i umumiye kanununun 23 üncü maddesi şu hükmü ihtiva eder:

“Devlete ait bilumum gayrimenkul emval Tapu idaresince Hazine namına tescil ve Maliye Vekâleti tarafımdan idare olunur.

Bunlardan bir Daireye tahsisi icap edenler bu daireye istimal olundukları müddetçe bila icar verilebilir”.

Maddenin mutlak safahatına nazaran Devlete ait bilumum gayrimenkul emvalin idaresi Maliye Vekâletine aittir. Binaenaleyh bu emvalden bir daireye tahsisi icap edenler içim evvel emirde Maliye Vekâletinden Millî Emlâk firması ile müsaade istihsali ittiza eder.

2— Devlet Şûrası tarafından muhtelif tarihlerde ittihaz olunan Kararlarda ve ezcümle 12/10/1936 tarih ve 171/180 sayılı Heyeti umumiye Kararı ile kabul ve Tasvip olunan Tanzimat dairesi mazbatasında, Muhasebe-i Umumiye Kanununun 23 üncü maddesindeki “Daire” tabinle sadece Muvazene-i Umumiye ye dâhil dairelerin kast edildiği ve mülhak veya hususî Bütçeli dairelerim bunun haricinde kalacakları zikir olunmuştur.

Binaenaleyh, Muhasebe-i Umumiye Kanununun 23 üncü maddesine istinaden Devlete ait bir gayrimenkul ancak Muvazene-i umumiyeye dâhil dairelere bila icar tahsis olunabilir.

3— Muvazene-i Umumiye ye dâhil dairelere yapılan tahsis muameleleri, gayrimenkulün yalnız bila icar istimaline mezuniyet verip ayrıca bu gayrimenkuller üzerinde aynı bir hak tevhit etmez.

Bu itibarla, tahsis veya tahsisin refi veyahut değiştirilmesi hallerinde Tapu kayıtları üzerinde bir muamele ifasına, mahal olmadığından bu gibi muamelelerin yalnız Millî Emlâk esas defterine verilecek şerhlerle takibi icap eder.

Ancak mülhak Bütçeli Dairelerin, kendi Bütçesinden tevdiatta bulunmak şartı ile gerek Hazine ve gerek se eşhası sairinden satın aldığı gayrimenkuller dahi Hazine adına Tapu Siciline kayıt olunacağından bu Emlâkin Tapu Siciline intifamın satın alan mülhak Bütçeli Daireye ait olduğunun kaydı lâzımdır.

4— Mübadillerden metruk gayrimenkuller tamamen Hazinesinin mülkiyeti altında olmakla beraber, bu emvalin Varidatı, istihkaklarına mukabil mübadil Türklere verilen tasfiye vesikalarının itfasına karşılık olarak tutulmuş olduğundan bunların 30/1/1940 tarih ve 32606/1676 sayılı umumî yazı ile de bildirildiği veçhile satılması icap etmektedir.

Fakat bu gibi gayrimenkullerin resmî bir vazifenin ifası maksadı ile istimaline zaruret görüldüğü takdirde 2490 sayılı Kanunun 66 inci maddesi mucibince bir icar bedeli takdir olunması ve bu bedelin Ziraat Bankasındaki mübadil hesabı carisine yatırılması lâzımdır.

Buna göre muamele ifası ve tahsis hakkındaki muhaberatin Vilâyet kanalı ile icrası hususunun alâkadar Dairelere Tamamen tebliğ rica olunur.

Emekli ve Öksüzler Maaş İşleri

Dâhiliye Vekâletince 1 5, 1941 den 1/6 1941 e kadar isi biten

emekli ve öksüzler maaşı tahsis listesi:

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Kastamonu hususî muhasebe birinci sınıf mümeyyizi ölü Hüseyin Hüsnü Tuğrul	Yetim
Çarşı mezat müdürlüğü münadiliğinden emekli M. Tahsin Beyoğlu dairesi ambar memuru Ahmet Faik	,,
Isparta mektupçuluğundan mütekait Ölü Ali Rıza Ozantürk	,,
Bolu eski nüfus kâtibi Şükrü Şenli	Tekaüt
Garba Karaağaç nüfus memurluğundan mütekait ölü Mehmet Kâmil Yesin	Yetim
Eski Teke sancağı nüfus müdürlüğünden mütekait ölü Ahmet Hamdi Ögünülmez	,,
Gölcük tahrirat kâtibi Ali Geylani	Tekaüt
Karaman iskân memurluğundan ölü Hayrullah Ulu	Yetim
Mülga iaşe encümeni hademeliğinden açıkta Mehmet Kâmil Kaynar.	Tekaüt
İmrehav nahiyesi eski müdürü Şevki Özdemir	,,
Bodrum Kazası hususî, muhasebe eski memuru Mehmet Peker ,,	
Balıkesir hususî muhasebe tahsildarı Mustafa Celâl Karaman,,	
Manisa hususî muhasebe tahsildarlığından mütekait ölü Nuri Tezer	Yetim
Bitlis hususî muhasebe eski memuru Ali Rıza Özmen	,,
Gürün nüfus memuru Hüsrev Moğulkoç	Tekaüt
Köşk nahiyesi eski müdürü ölü Hüsamettin Bildik	Yetim
Kayseri hususî muhasebe birinci sınıf memuru Mustafa Atay	Tekaüt
Tokat nüfus müdürü Mustafa Aktuğ	,,

Ankara hususî muhasebe müfettişi Refet Sezgin mert Yetim
 Edirne tahrirat müdürlüğünden mütekait ölü Mehmet Tevfik Yarkın „
 Göynük kaymakamı ölü Cevdet Salih Çanğa „
 Antalya hususî muhasebe varidat müdürü ölü Murat öncel „
 Pati dairesi sabiti belediye kâtibi Süleyman Yalım „
 Mülga iâşe nezareti deavi takip memurluğundan mütekait Ahmet Methi Türker „

Dâhiliye vekâletince 1 6/941 den 1/7/941 e kadar işi biten

emekti ve öksüzler maaşı tahsis listesi:

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Erzincan idare heyeti başkâtipliğinden mütekait ölü Halit Özbek	Yetim
İzmir vilâyeti mektupçuluk kalemi eski muvazzaf mülazımı ve devlet demir yolları dada istasyonu şefi Yusuf Ziya Erdik	Tekaüt
Devlet demir yolları hasılat servisi memurlarından Gevaş kazası eski nüfus memuru Kemal Kaplan oğlu	„
Beytüşşebap tahrirat kâtibi ölü Hamdi Uçkan	Yetim
Bergama eski tahrirat kâtibi ölü Zeynel Öztürk	„
Erzincan hususî muhasebe ikinci sınıf mümeyyizi ölü Nurettin Özkutlu	„
Çumra nüfus kâtibi ölü Salim Yalçinkaya	„
Tokat sabık valisi Haşan Faiz Ergun	Tekaüt
Bayburt hususî muhasebe eski tahsildarı Ahmet Kumkum	„
Çetin nahiyesi tahrirat kâtibi ölü Mehmet Nuri Abay	Yetim
İstanbul belediyesi evrak müdürlüğü hazineyi evrak memuru Mehmet Şükrü Yürük	Tekaüt
Çerkez hususî muhasebe eski tahsildarı Kasım Kaya	„
Şavşat nüfus memurluğundan vekâlet emrinde Rıza Biberoğlu	„
Eski Hüdavendigar vilâyeti muhacirin müdüriyeti hesap memurluğundan mütekait ölü Ahmet Behçet Işık	Yetim
Bilecik vilâyeti daimî encümen ve köy işleri bürosu birinci sı	

nıf mümeyyizi Ahmet Hamdi Altuğ	Tekaüt
Merzifon hususî muhasebe tahsildarı Rasim Bayân	„
Erbaa kazası tahrirat kâtibi Mustafa Gökmen	„
Saray hususî muhasebe tahsil memuru ölü Rahmi Şener	Yetim
Sarayı hususî muhasebe tahsil memura ölü Rahmi Şener	Yetim
Develi hususî muhasebe eski tahsildarı Haşan Kurtoğlu	Tekaüt
Azdavay nahiyesi müdürlüğünden mütekait ölü Mithat Künbetlioğlu	Yetim
Trabzon husus' muhasebe eski tahsildarı Rasim Bekâr	Tekaüt
Zir nahiyesi nüfus memuru ölü Abdül Veli Korgun	Yetim
Kadıköy belediye şubesi fen işleri kâtibi Tevfik Calayır	„
Aydın hususî muhasebe köy bürosu şefi ölü Mehmet Emin Aybars	„
Avanos nüfus memuru ölü Bekir Sönmez	„
Hocalar nahiyesi müdürlüğünden mütekait Ali Behçet Kandemir	Tekaüt
Şarköy hususî muhasebe memuru ölü Kâni Dinçkurt	Yetim
Af ut kazası nüfus memurluğundan vekâlet emrinde Mustafa Akay	Tekaüt
Maraş hususî muhasebe memuru Mustafa Baydemir	»
Mülkiye başmüfettişi ölü Ahmet Hilmi Cerit	Yetim
Mar din vilâyeti tahrirat kâtibi ölü Talât Baykal	..
Kadirli hususî muhasebe eski tahsildarı Mehmet Kâmil Özen	Tekaüt
Silifke hususî, muhasebe tahsilât kâtibi Kerim Akıncı	Yetim
Bergama kaymakamlığından mütekait ölü Ali Galip Dereci	»
İmroz nüfus memuru ölü Süleyman Oral	»
İstanbul belediyesi Üsküdar dairesi posta kavasası Nuri Er soy	»
Burhaniye hususî muhasebe memuru ölü Tevfik Balamir	»
Sincan nahiyesi müdürü ölü Mehmet Zeki Ketrez	„

T. C.
Dâhiliye Vekâleti
Seferberlik Müdürlüğü
Neşriyatından

İngiltere’de pasif korunma işleri
(Yeni tecrübeler göre) yazılmıştır.

(İngilizceden tercüme) edilmiştir

Osman Bey Matbaası

D. V.

Seferberlik

Müdürlüğü

İngiltere’de Pasif Korunma

işlerine dair talimat

İngilizceden tercüme edilmiştir:

I— Sivili teşkilât:

İngiltere’de sivil ahalinin hava hücumlarından korunması için alınacak tedbirlerden dâhiliye nezareti mesuldür. Ve bu husustaki haber ve malûmatları mahalli hükûmetlere bildirir¹. Mahallî hükûmet, dâhiliye nezaretinin talimatları dâhilinde kendi mıntakalarına ait mufassal plânların hazırlanmasından ve bir hava hücumunda bu işle meşgul olacak vazife darları tayin ve tespitten mesuldür. Plânda mıntıkada iş görececek memurların vazifeleri tasrih edilir, s Meselâ: teşkilâtın şefi: sıhhat memurları, yangın takımları ilh..gibi) .

Mahalli hükûmetçe bu teşkilâta dâhil hususî ve umumî kendiişlerinin plânlanmasına teşvik ve onlara yardım edilir. Bu suretle de insi canlı bir plânı teşkil edecek muhtelif tali plânlar meydana çıkarılmış olur.

2 — Askerî birlikler ve Harbiye nezareti müesseseleri:

Ana vatanın muvazzaf ve teritorial (*) ordusu ve bütün harbiye netareti müesseseler için pasif hava korunması askerî bir vazifedir. Müstakil mıntikalardaki başkomutan ve komutan generaller kendi komutalarındaki askerî teşkillerin ve müesseselerin (Bunlar ister tamamı ile askerî veya yarı askerî veyahut sivil idare elinde bulunsun) pasif hava korunma plânlarının hazırlanmasından ve mevkii, fiile konulmasından mesuldürler. Bu plânlar, kendisiyle irtibatın devam ettirilmesi lâzım gelen sivil makamat ile birlikte tanzim olunmalıdır. Pasif hava korunmasının idare ve kontrolü silsileler mertebesi sırası ile idare edilirse de bazı büyük harp

(*) Teritorial ordu; İngilizlerin sulh zamanında, ana vatanın müdafaası için muayyen talim ve manevralara celp edilerek yine işlerine dönmelerine müsaade edilen ordudur.

silsilelerinin, idari ve İktisadî sebepler dolayısı ile doğrudan doğruya başkomutanlıkça idareleri şekli de tercih edilebilir.

3 — Muhtelif mıntakalarda beklenen taarruzun tarzı icrası ve şekli değişebilir. Meselâ münferit kışlalar haddi zatında uzun menzili taarruzlar için cazip bir hedef değillerse de muhit ve vaziyetleri itibarıyla hava bombardımanlarının tesirlerine maruz kalabilirler. Korunma tedbirlerinin ehemmiyeti de buna göre değişir. Bu sebeple taarruza hedef olma ihtimallerine göre kışlalar ve tesisler, başkomutanlık veya komutan generaller tarafından sınıflara ayrılırlar. Bu gibi yerler ayrıldığı sınıflara göre zaman zaman Harbiye Nezareti tarafından ilân edilir. Muhtelif tipteki binaların korunma derecesi bulundukları yerlerin ayrılışı olduğu sınıflara göre tayin edilir.

DENİZ ASIKI MINTAKALARDA PASİF

HAVA KORUNMASI

Deniz aşırı yerlerde bulunan garnizonların bulunduğu yerlerin pasif hava korunması yukarıda zikredilen askerî birlikler ve tesislerin korunmasındaki esaslara göre yapılır.

YÜKSEK İŞTİALLİ RONBALARA KARŞI KORUNMA

(TAHRİK BOMBALARI)

Nevileri

Esas üç türlü yüksek iştıali bomba vardır:

1 — **Zıh delici veya yarı zıh delici bomba:** Bundan maksat derin veya hususî surette korunan hedeflerin tahribi ve takviyeli hedeflere karşı bombanın lüzumu kadar girmesini ve bombanın kâfi derecede tesir edecek kadar girmeden iştıal etmemesinin teminidir. Bu cins bombalar ancak dikine vurmak suretiyle tam tesir yapabilirler. Açık bir sahaya düşen bombalar geniş çukurlar meydana getirir ve yalnız mevziî, tehlikeler teşkil edebilirler. 250 kilodan daha ağır olan bombalar umumiyetle bu cins bombalardır ve ağırlıkları dolayısı ile bir tayyare, diğer cins bombalara nazaran bu cins bombalardan daha az miktarda taşıyabilirler.

2 — **İnsanlara karşı kullanılan bombalar:** Bu bombalar, insanlara karşı kullanılarak, geniş bir saha üzerinde iştıal ettirilmek suretiyle parça tesirinden istifade edilmek maksadı ile yapılmıştır. Bu şekil delici tesiri

azaltacağından, bu bombalardan delme tesiri beklenmez, bu sebeple bu cins bombalar zayıf cidarlı ve kabili tanzim tapalarla mücehhezdirler. Bu bombaların girme kuvvetleri pek az olduğundan, az bir korunma, bunlara, karşı maksadı temin edilebilir. Bunlar kıtalara ve açıkta bulunan insanlara karşı kullanılmak ve sıkletleri 25 kiloya kadar olmak üzere yapılmışlardır. Fakat çok miktarda kullanılır.

3 — Umumî maksat bombaları (Iambri bombaları) : Bu bombalar» yukarda tarif edilen iki cins bomba alasında bir sıklette ve adi veya tanzim edilir tapalı bombalardır. Bu kabil bombalar derin veya hususî suretle korunan hedeflere karşı tesirsizdir. Ve esas itibariyle tahrip kudretinden istifade maksadı ile yapılmışlardır. Bunlar ya binaların tavanlarından girer ve içerde patlar veya dışarda bir yerde patlayarak binaların yıkılmasına sebep olur. Bu maksatla bu bombaların vasatı sıkletleri 25: 250 Kg arasında olması kuvvetle muhtemeldir.

PERSONEL VE MESLEK ERBABININ KORUNMASI

Kışlalar ve Harbiye Nezareti müesseselerindeki personel ve meslek erbabının korunması hazırlıklarının sınıflara ayrılmaları şöyle yapılır:

I— Yüksek iştiali en ağır bombaların tam isabetlerine karşı koruyucu bir tedbir almanın imkânsız olduğu kabul edilmelidir.

II— Korunma aşağıdaki hususlara karşı temin edilmelidir:

a) 20-30 metre uzakta patlayan 20: 25 kiloluk bombaların tazyik ve parça tesirlerine karşı.

b) Tayyare defi mermilerinin düşen parçalarına karşı.

Korunma mahalli o kadar uzakta olmalıdır ki personelin çalışma verilerinden veya yataklarından çıkarak beş dakika içinde hazırlanmış olanı sığınaklara ilticaları mümkün olabilsin; bazı hallerde bidayette kısmen korunma çarelerine (basit) tevessül olunması kabul olunabilir. (Meselâ: evlerde pencere seviyesinden aşağılarda barınmak veya üzeri açık bremdekilere iltica etmek gibi).

III— Tam isabetlerden vukua gelecek zayıttan dağılmak suretiyle korumayabilir. Bu kabil korunma bir bombadan en çok 50 kişi zarar görebilecek şekilde tertiplenmek ve imkân bulundukça bu miktar azaltılmalıdır.

IV— Bununla beraber bu korunma tedbirleri tam isabetlere karşı korunmayı nadiren temin edebilir. Tavanları çok sağlam olan veya zemini betonlan yapılmış müteaddit mahzenleri bulunan binalarda küçük bom-

baların ekseriya girmeleri men ve tesirleri tehdit edebilir. Yalnız büyük ehemmiyeti haiz olan binaların hususî ilâveler yapılmak suretiyle veya takviye edilmek suretiyle korunmasına teşebbüs edilmelidir.

V — Pasif hava korunmasında korunmanın yapılabilmesi için, bir hava hücumunda yerlerinde kalacak vazifedirlere, şefleri ve diğer personelin tayin ve tespit edilmiş olması lâzımdır.

VI — Keşif işleri tanzim edilmeli ve temizleme gurupları, insanlar sığmaktan çıkmadan evvel enkazın kaldırılarak mıntıkanın emniyeti temin edilmelidir.

VII — Sığınaklar: Sığınakların şekli değişebilir. Zemin müsait olursa ve hafriyat için gereken malzeme mevcut olursa toprağın içerisine doğru hafriyat devam ettirilerek galeriler en iyi, hatta tam isabetlere karşı korunmayı temin ederler. **Her ne şekilde olursa olsun açık veya kapalı hendekler, binaların temin ettiği korunmaya nazaran, en iyi bir şekilde korunmayı temin ederler.**

VIII — Kışlarında hariçte talim etmekte olan kıtalar hava alarm işareti verilince kışlarına dönmez ve bulundukları sahada yayılarak maskelenirler. Kışlarda pasif hava müdafaası için kâfi personel bırakılmalıdır.

KORUNMA PRENSİPLERİ

Şehirlerde ve geniş hedeflere karşı, çok miktarda atılmak suretiyle, küçük yangın bombalarının esas itibariyle kullanılması muhtemeldir. En ağır ve muhtelif tesirli bombaların, yanmaya daha müsait addedilerek hususî ehemmiyeti haiz hayati kıymetteki hedeflere yapılacak taarruzlar için saklanması daha uygun olur. Yüksek iştiali bombalardan da yangın çıkabilir. Büyük mikyastaki itfaiye teşkilâtı yalnız büyük ve vahim neticeler verebilecek yangınları söndürmeğe çalışırlar. Yangın bombaları ile yapılan bir taarruzda belirecek bu gibi yangınlar dururken küçük küçük ve mevzii yangınlar için bunlara bel bağlanmamalıdır. **Küçük yangın bombaları sureti ile hareket edilirse, kolayca tesirsiz bırakılabilir.** Aksi halde vahim yangınlar çıkmasına sebep olabilir. Bu sebeple süratle hare-

ket esastır. Yangın bombalarından korunmak için alınacak tedbirler şunlardır:

1 — Tutuşucu malzeme: yangın bombalarının girecekleri bilhassa çatı arası ve üst kat tavanlarda tutuşucu (yanmaya müsait) malzeme ve maddelerin bulundurulması caiz değildir.

2 — Dağılma, yayma: kabili iştiial depolar ve ambarlar bir yerde toplanmamalı ve dağıtılmalıdır. Bunlar, personelin iyice korunabilmesi şart ile (iyi sığmaklar yapılmak suretiyle) yangın tehlikesinin az olduğu yeklerde tesis edilmelidir.

2 — Malzemenin korunması. :

a — Dahildeki malzemenin korunması:

Girecek yangın bombalarına karşı yangın tehlikesinin azaltılması için, mümkün olursa, çatı araları gayrı kabili iştiial maddelerle kaplanmalıdır. İyi bir korunma için şu hususlar bir tutamak olabilir.

I — Beş santimetre kalınlıkta kuru kum, kuru toprak veya elenmiş kını sermek.

II — Tavan döşemesinden ince bir kum veya toprak tabakası ile tecrit edilmek şartı ile No. 20 oluklu saç koymak.

III — Bir buçuk santimetre kalınlıkta amyant kaplamak (amyant ile bemon arasında boşluk bırakmak lâzımdır, aksi halde amyantın bel' edeceği hararet betonu çatlatır.)

Ağaçtan yapılmış tavan ve çatı aralarında yangın tehlikesini azaltmak için buraların ateşe mukavim boyalar veya kireçle sıvanması lâzımdır. Yapılacak bu sıva için mahlût şöyle tertip edilir:

900 gram sönmüş kireç,

28.8 gram tuz,

Yarım litre soğuk su

Bu şekilde yapılan mahlûtta iki kat sıvamak lâzımdır. İkinci kat birimci kat kuruduktan sonra sıvanır.

Bombaların girmesini men etmek için lüzumlu kalınlıklar (ek—I)dc

gösterilmiştir. Bu türlü korunma müstesna hallerde ve birinci veya ikinci sınıf binalarda tatbik edilmelidir.

IV — Gözetleme: Bir bombanın düştüğü haber verilir verilmez her binan gözcülerinin dikkatle gözetlemeleri ve mıntıklarım araştırmaları lâzımdır. (Ek—2 ye bakıla).

Binaların her tarafında araştırmalar yapılır, bilhassa, tavanlarının araştırılması geciktirilmemelidir. Portatif geçme merdivenler bu işe yarayacak sehpa ve saire gibi malzeme derhal kullanılacak şekilde hazır bulundurulmalıdır. Anahtarlar kapıların üzerinde veya binanın gözetlemesinden mesul eşhasın yanında bir yerde asılı olmalıdır.

V — Küçük yangın ekipleri: bunlar yangın istasyonlarında bulunurlar ve bu istasyonlar, yangının ekiplere kolayca ve çabuk olarak haber verilebilmesini temin için herkesçe yerleri bilinmelidir. Bu yangın istasyonları binalarda (Ek—3) de gösterildiği gibi tesis edilir.

Gücü yeten her erkek ve kadın yangın bombası ve yangın bastırılması için süratle hareketin lüzumlu ve ehemmiyetli olduğunu takdir etmelidir.

VI — Su: Yangınla mücadele için en iyi vasıta sudur. Fakat suyuolları hava taarruzu ile sakatlanmış olabilir yahut sular diğer bir yangınla mücadele için kesilmiş olabilir. Bu sebeple, lüzumu halinde kullanılmak üzere daimi su icmal depoları veya banyolarda ve kovalarda ihtiyat su bulundurulmalıdır.

VII — Kimyevî yangın söndürme aletleri: bu aletlerde kullanılan karbon tetraklorit (carbon tetrachloride) veya metil bromit (metliyi bro mide) mahlulleri yanmakta olan bombanın üzerine dökülünce zehirli gaz (gaz tebxic) hâsıl ettiğinden kapalı yerlerde kullanılması doğru değildir, (soda acid) li yangın söndürme aletleri adi su ihraç ettiklerinden her yerde kullanılabilirler.

SIĞINAKLARIN M A V A L A N D I R I L M A S I ,

KAPALI HENDEKLER

1 — Havalandırılmayan sığınaklarda iskân: böyle yerlerde normal olarak üç saat için bir insana iki metre murabbai saha (döşeme, tavan, duvar) düşecek kadar bir yer ve 3,5 m³ hava lâzımdır. Üç saatten fazla zaman için de 35 m² yer lâzım gelir. Bu hususta şu rakamlar bir tutamak olabilir:

Genişlik		Odanın ebadı (metre)		3 saat kal masına ce vaz olma- yan insan a- dedi	3 saatten fazla kal- masına ce- vaz olma- yan insan adedi
		Uzunluk	İrtifa		
3	X	3	X 2,5	7	5
4.5	X	3	X 2,5	9	7
6	X	4,5	X 3	17	13
9,3	X	6	X 3,7	26	20
15,5	X	9 9,30	X 6	55	41

rsıcak mıntıkalarda bilhassa rutubet derecesi yüksek olursa, bu cetvelde iki insan adetlerinin azaltılması lâzımdır.

2 — **Sığınakların mihaniki surette havalandırılması:** temiz hava respiratör (teneffüs cihazı) esasına göre yapılmış süzgeçlerden geçirilerek sığmağa sevk olunur. Sıgmak yüksek bir yerde yapılabilirse içeriye i ithal edilecek hava zehirli gazların toplanmış olduğu yerlerden geçmeyeceğinden havalandırma işi daha iyi cereyan eder. Tesisatın kâmilten veya Kısmen hava hücumları ile tahribe uğramış olması dolayısı ile havalandırılma işi tenakus edebilir. Bazı mazbut binalardaki gazdan korunma o (dallarının hava tazyiki dışardaki hava tazyikinden daha fazla tutulur. Ve bu suretle harice çıkmak isteyecek olan fazla tazyikli içerinin havası odaya gaz girmesine mani olur. Böylece daimi surette havalandırılabilen odalarda havalandırılmayan odalarda olduğu gibi gazdan fazla tahaffuza lüzum kalmaz.

3 — Havalandırma sığınaklarda iskân (barınma,): aşağıdaki cetvel insan başına değiştirilmesi lâzım gelen hava miktarını gösterir:

Sığınakta kalınacak zaman	Zemin seviyesinden yüksek sığınaklar		Zemin seviyesinden aşağıdaki sığınaklar
	İnsan başına hesap edilerek saatlik (M2)	İnsan başına değiştirilecek hava (saatte M3) İnsan başına hesap edilerek saatlik (M2)	İnsan başına değiştirilecek hava (saatte M3)
3 saat	9,15	137 6,05	137
	12,1	46 6,05	46
gayri muayyen bir zaman için	15,20	137 7,6	137

Not: Bir sığınakta barınabilecek insan adedini bulmak için o sığınakın döşeme, tavan ve dört duvar satırları murabbaı cem edip yukardaki cetvelde gösterilen insan başına hesap edilecek en az satır miktarına taksim etmelidir meselâ:

Döşeme ve tavan satırları mecmuu $40 \times 10 = 400$

İki duvar satırları mecmuu $20 \times 8 = 160$

Diğer iki duvar satırları mecmuu $40 \times 8 = 320$

880

Satır murabbaları mecmuu bu olan bir sığınak da (fevkezzeemin) saatte 450 m3 hava verilmek suretiyle 29 kişi 3 saat; 17 kişi daha uzun bir zaman kalabilirler.

PASSİF HAVA KORUNMA PLANLARI

Hazırlığın lüzumu: hava taarruzları ansızın sahur edebilir ve böyle kısa bir zamanda gereken ihtiyati tedbirlerin alınabilmesi imkânsızdır. Bu sebeple pasif hava korunma plânlarının, hazar zamanından, her birlik ve müessesede yapılmış olması lâzımdır. Plânın hazırlanmasında şunlara dikkat edilir:

- a) Mıntakanın etraflıca keşfi.
- b) Korunacak personel ve bunların gece ve gündüz dağılma şekillerine göre tanzim edilecek cetvel.
- c) Korunmaya elverişli yerlerin ve korunmayı temin edebilecek binaların tam olarak tespiti.

Pasif hava korunma personellerinin vazifelerinin tayini yapılmadan ve plânın süratle tatbiki için lüzumlu bütün malzeme tedarik edilmeden yapılacak hiç bir hazırlık tam sayılamaz. .

Seferberlik ilânının bir hava taarruzu ile başlamasının muhtemel olduğu da unutulmamalıdır. Kışla ve müesseselerdeki kalabalık kısa bir haberle hemen dağılacak şekilde korunma tertibatından malûmatlar edilmiş olmalıdır. İşte bu güç an pasif hava korunma plânlarında hesaba katılmalıdır. Alınması tasarlanan tertibat buhranlı ve gayrı melhuz anlarda tecrübe edilmelidir. Bu sebeple basitlik esas olmalıdır.

PLÂNLARIN DAYANACAĞI GENEL KAİDELER

1 — Koruyucu tedbirler: bir hava taarruzu belirince vazifeleri icabı olarak dışarda kalmaları icap edenlerden maada her kes kaide ten, derhal sığmağa girer plânlar personel ve depolar için lüzumlu bütün korunma teferruatını ihtiva etmelidir. (4, 5, 8 eklere bak)

Plânlar, aynı zamanda binalar içerisindeki sığınak veya hendeklerin tertibatının, insanların sığınaklara taksim tarzım gaza karşı korunma tedbirlerini lüzumlu kurtarma, tamir ve temizleme hizmetlerinde şamil olmalıdır.

Bütün pasif hava korunma merkezleri; meselâ: teşkilâta başı, ilk yardım postalan, yangın postaları, sığınaklar ilh, gibi, yerler açıkça ve emin bir surette işaretlenmeli ki herkes bunların yerlerinden haberdar olabilsin.

2 — **Taksimi mesuliyet:** plânlarda, mevkideki muhtelif birliklere terettüp eden mesuliyet dereceleri sarîh olarak tayin edilmiş olmalıdır.

3 — **Pasif hava korunma hizmeti personeli:** personel ismen tayin edilir. Tayin üstesi ve bu listedeki muhtelif hizmetleri ifa edecek kimseler daima dolu bulundurulmalıdır. (Yani listede mevcut her hangi bir vazifenin hizasında bu hizmeti yapacak kimsenin de adı yazılı bulunmalıdır.) Pasif hava korunma hizmetleri öyle teşkil edilmiş olmalıdır ki her hangi ani bir hal karşısında lüzumlu bütün personel gece gündüz daima vazife başında bulunabilsin. Bu da hizmetlerin nöbetleşe ifasını icap ettirir.

PASİF HAVA KORUNMA PLANLARININ HAZIRLANMASI

1 — Bir pasif hava korunma plânı muayyen bir sırayı takip etmelidir. Evvelâ umumî bir talimatla işe başlamalı ve esas plân bu takip edilecek usuller, teşkilât ve muhtelif ihtimallere karşı işin, ne surette cereyan edeceğini ihtiva etmek üzere üç kısma ayrılmalıdır. Bu hususta daha fazla malûmat eklerde verilmiştir. Umumî talimat, plânın hedefini beklenen taarruzun tarzı cereyanın civar sahanın tarifimi ve diğer plânlarla beraber çalışma lüzum ve derecesini ihtiva etmelidir.

I — Kısım şunlara ayrılmıştır:

- a) Hali hazırda yapılacak işler
- b) Gayrı melhuz bir hal zuhurunda yapılacak işler.

II — Kısım şunlara ayrılmıştır.

- a) Bir hava hücumu haberi alınınca yapılacak işler
- b) Bir hava hücumu haberi esnasında yapılacak işler.

III — Kısım da bir hava hücumundan sonra yapılacak işleri ihtiva eder. Plânın II ve III kısımlarında; aynı zamanda yukarıda yazılı işlerin gece, gündüz mesai saatleri içinde veya mesai saatleri dışında nerelerde yapılması lâzım geldiği de tebarüz ettirilmelidir. Her yerde yapılacak işlerin tafsilâtı mümkün olduğu kadar tamamlanmış olmalıdır. Meselâ: melhuz bir hava hücumu esnasında yapılacak işler hakkında verilecek malûmat o işin hemen yapılabilmesini mümkün kılmalı ve alman tertibat, mühim yerlerdeki personel ve lüzumlu pasif hava korunma vazifelerinin bunlara tahsis edilmiş olan kısımların sarîh ve etraflı olarak verilmiş olması ve bir hava hücumu esnasında bu vazifelerin yapılabilmesini mümkün kılacak şekilde olmalıdır. Bir Birlik veya bir müessesenin pasif hava korunma plânı için (Ek: 6) bir fikir verebilir.

2 — Maksat: Plânın maksadı sarılı olarak tespit edilmelidir. Meselâ r bu plân yalnız muayyen bir sahadaki insanların korunmamamı, yoksa aynı zamanda bazı hayati ehemmiyeti haiz noktaların da müdafaası veya bazı elzem hizmetlerin devam ettirmesi esasını istinat etmektedir.

3 — Beklenen taarruzun mahiyeti: Düşman, şehirlere yapacağı taarruzlarda aşağıda yazılı silâhlardan birisini veya bir kaçını birden kullanabilir.

I — Yüksek ıstıhali bomba (tahrip bombası)

II — Yangın bombası

III — Gaz bombası veya gaz serpmek

Tahrip bombalarına karşı alınmış olan korunma tertibatı küçük silâhların tesirine karşı korunmayı daha iyi temin edeceğinden alçaktan uçarak Mt.lerle taarruz uygun değildir;

4 — Mıntakanın haritası: Arz ettiği esaslı faydalar ve izale etmekte olduğu hususî meseleleri tebarüz ettirecek şekilde mıntakanın umumî bir krokisi yapılmalıdır. Aynı zamanda mıntakanın büyük mikyaslı bir haritası lâzımdır. Bu harita üzerinde pasif hava korunması maksatları ile kullanılacak işaretler (Ek: 7) de gösterilmiştir.

Askerî birliklerin plânları kendilerine kısa bir zamanda verileceğinden bütün tafsilâtı ihtiva etmelidir.

5 — Plânların müştereken tanzimi: Askerî komutanlarla müessese âmirlerinin mahalli deniz ve hava kuvvetlerinin ve sivil otoritelerin yakinen birlikte çalışmaları, plânların esaslı bir surette tanzim edilebilmesi için son derecede lüzumlu bir iştir. Bunlardan her birinin mesul tutulacakları husus ve mıntakalar açıkça tayin ve tasrih edilmiş olmalıdır.

EK — 1

Binaların yüksek iştiali bombalara karşı korunması**1 — Bombalan tesirleri:**

a) Düşüş zaviyesi: İyi tanzim edilmiş bir bomba, atıldığı tayyarenin o andaki irtifa ve sürati nispetinde şakuîen düşer. Alçak irtifadan atılan bir bombanın düşüş zaviyesi şakulden 40 derece kadar ayrılabilir. Ve bu suretle binaların duvarları da çatıları gibi hasara uğrayabilir. Bunun için tavanların korunmasında duvarların da emniyete alınması lazımdır.

b) Giriş: Bir bombanın giriş kudreti, ağırlığına yapılışına ve atıldığı iltifaa göre tahavvül eder.

c) Dağılma: Bombanın infilâki esnasında, dağılma her tarafa doğru şiddetle vaki olur. Şakuli mihveri üzerine düşen bir bomba ufuk hattından 60 dereceye kadar olan bir sahaya tesir edebilir. Yere girdikten sonra patlayan bir bombanın tesiri patladığı zaman toprakla kapalı olması dolayısı ile azalır. Etrafında yumuşak toprak bulunan bir binanın korunma için daha elverişli olduğu tahakkuk etmiştir.

Az miktarda paralama hakkı bulunan büyük bombaların, hacminin büyük oluşu ve bu itibarla da infilâkı müteakip tevlit edeceği parça tesirinin fazla olması sebebiyle, her türlü umumî maksatlar için kullanılması faydalıdır. Bunların yine ağırlıkları dolayısı ile girme kudretleri de fazladır.

d) İştial tarzı: Bir bombanın iştiali havada geçici ve fakat çok şiddetli bir tazyik dalgası has 1 eder ve umumiyetle de bunu çekici (emici) bir dalga takip eder. Bu hava tazyikine maruz kalan bir bina, eğer iyi ve sağlam yapılmamışsa parçalanır ve yıkılır veya bu çekici hava tazyik dalgası istikametine doğru devrilir. Yalnız harici hava tesirlerine karşı mukavemet edecek şekilde yapılmış bulunan binalar, kaide ten binanın içerisinde infilakın hâsıl edeceği iç tazyike mukavemet edemezler. İnfilakın tesiri geniş ve muhite göre değişmiştir. Kapalı bu yerdeki infilakın tesiri açık bir yerdeki tesire nazaran çok daha fazla olur. Hava tazyiki infilakın vuku bulduğu yer civarına az çok tesir eder. Bu tesir umumiyetle yukarı doğru vaki olur. Havanın bu tazyike mukavemet edebilecek bir bina, kendi gerisindeki bir binayı bir tazyikten bir dereceye kadar korur. Bununla beraber müteakip bir infilâk için emniyeti temin edemez. Daimî

kışlalar gibi iyi ve sağlam yapılı binalar, binadan 15 metre veya daha uzakta patlayan 250 kilogramlık bombaların infilâline karşı korunmayı temin edebilir.

e) Toprak Tazyiki: bombaların toprağa girmesiyle has olan, toprak tazyiki, az imla haklı lağımların yaptığı tazyiklere benzer, Bu tazyik hemen civarındaki suyuollarını, lağımları ve kabloları gömerek tahrip eder, fakat en ağır bombalar müstesna olmak üzere bunun tesiri nispeten az olur. Mukavim ve teşkilâtı iyi bir binanın 15 metre veya daha uzağında patlayan bir bombadan göreceği hasar pek azdır.

2 — Malzemenin koruma kalınlıkları:

1 — Girme ve infilâk tesirine karşı: tanı isabetli korunma hakkında personel ve meslek erbabının korunması hakkındaki bahiste malûmat verilmiştir. Koruyucu malzemenin kalınlıkları hakkında şunlar kısaca bir tutamak olabilir:

MALZEME				Ağırlığı	Bombanın Cinsi
Yumuşak Çelik Lavha	Tahta Kaplama veya harçlı moloz	Yumuşak Toprak (L))	Takviyeli Beton (c)		
	0, 92 ,,	1, 22	0, 15 ,,	2,5 kilogram	9 ** 9 9
ü, 025 ,,	1, 55 ,,	1, 85 : 2,5,,	0, 225	12	9 9 9 9
—	2, 5 ,,	8, 1:8, 70,,	0, 55 ,,	12	Tahrip Bombası (b)
	c, 1 ,,	9,14 ,,	4,5 ?,	250	(e)

Not: (Bu bottaki harfler “a, b, c, e, d” 14 sahifedeki cetvelde gösterilenlerin izahıdır.)

a) Yangın bombasının girme kuvvetinin az oluşu bombanın kendisinin dağılma ve tugay yürün den dolayıdır.

b) Burada tahrip bombası (Yüksek iştiali bomba) nın ani iştiali

nazarı dikkate alınmıştır. 12 kilodan daha az sıklıkla olan tahrip bombalarının kullanılması hiç uygun değildir. Eğer kullanılırsa şüphesiz ani iştil temin edilmiş olur. Fakat fazla kaim örtüler, tahrip bombasının müsademe tesirini azaltacağı gibi infilâk tesirini de azaltırlar.

c) 0,25: 0,3 M. den fazla kalıtlı olan beton matlup korunmayı verir; Korunmayı temin edecek olan tabakaların yapılmasında, betonun toprakla karıştırılması daha iyidir. 0,3 M. kalınlığındaki sert bir beton tabakası üzerine 1,2: 1,5 M. kalınlıkta toprak üzerine de 0,1 M. kalınlıkta beton konulursa 12 kilogramlık bir bombaya karşı kâfi bir korunma temin eder.

d) Eğer toprağın üzerine sert satırlı, malta veya kaldırım taşı gibi cisimler konuluyorsa o zaman toprağın koruma kalınlığı azaltılabilir.

e) Bu tarz 3500 M. irtifadan atılacak varı zırh delici bir bombaya karşı korunmayı temin edebilir.

3 — Parça tesirlerine karşı korunma:

Aşağıda gösterilen kalınlıktaki malzeme 15:16 metreden daha yakında patlamayan 250 kilodan fazla ağırlıktaki bombaların parça tesirlerine karşı korunmayı temin eder:

DÜŞÜNCELER	Kalınlık (Metro)	MALZEME
Sağlam	0,837	Çimento ile karışık tuğla duvar-
Aradı beş serilini boşluk bırakılır.	0,3875	,
	0,875	Beton (1/6)
Normal yapı takviyesi	0.8	Takviyeli beton
Hususi surette takviye edilmişse	0,25	
Bu, bir siper duvar veya kum torbalarından yapılan duvardan istenilen asgari kalınlıktır.	0,75	Kum veya toprak
Bundan kasti perde vazifesi görebilecek sağlam yapılmış (livardır).	0,6	Tahta kaplama

Suda unutulmamalıdır ki bir duvar veya koruyucu malzemeyi isabet eden bir bombanın fırlattığı taş veya tuğla ve saire parçaları da bombanın parça tesiri gibi müessirdir. Yukarıda gösterilen malzeme kalınlıklarından daha az kalınlıktaki malzeme ile iş görmek bombanın parça tesirlerine karşı ancak cüz'î bir korunma temin edebilir. Korunma yapılırken tam ve lüzumlu kalınlık kullanılarak yapılmalıdır.

4 — Tavan ve Duvarların korunması:

1 — Harici duvarlar: yukarıdaki bahislerde de söylenildiği gibi, parça tesirlerine karşı korunma asgarî bir korunmayı temin edemezse takviye lâzım gelir. Methaller ve pencereler her halde iyice korunmalıdır. Koruyucu malzeme bulundukları vaziyette uzun zaman kalacaklarsa kullanılan malzemenin cinsi ve evsafına dikkat etmek lâzımdır. Binaların korunması da nazarı dikkate alınmalıdır. Meselâ: bir duvar kenarına yığılan toprak ve duvarı evvelâ sıklet ile zarfladır. Sonra bu toprak kaldırılınca uzun zaman hava ile temas etmemiş olan duvar müthiş bir rutubet yapar.

Muvakkat korunma işi için en elverişli malzeme toprak; kum; tahta kaplama ilâh..... gibi şeylerdir. Bunların sureti istimali istihkâmcılık talimatnamesinin tamamıyla gösterilmiştir. Bu maksatla oluklu saç levhalar veya buna benzer malzemenin kum torbaları veya kum dolu kutuların kullanılması; muntazam, sağlam ve çabuk birer tuğla duvar gibi iş çıkarılması dolayısıyla daha iyidir. Yukarıdaki, usuller umumiyetle daha kullanışlıdır. Bu levhalar galeri veya siper duvarları gibi sağlam ve sıhhi bir surette yerlerine konulmalıdır. Tahribe mani olmak için mukavemet meselesi mühimdir. Fırsat ve imkân bulundukça tesisler takviye edilmelidir. Kum torbasıyla yapılacak duvarların geriye doğru olan kısımları meyilli olmalı ve bu meyil 1/6 dan fazla olmamalıdır. Eğer bu, mevcut bir duvara karşı yapılmak lâzımsa ki mümkün oldukça yapılmalıdır. Duvarla arasına rutubeti azaltmak için oluklu saç konulmalıdır.

Korunma duvarları mümkün oldukça binalardan 0,6; 0,9 M. açıkta olmalıdır. Bu, binaların duvarlarına bitişik olarak ve kutanı bir korunma temin edecek duvar veya haillere nazaran daha çok malzeme sarfına sebep olur. Mamafih bu duvarlar rutubeti men eder ve kapı istikametlerinden hava cereyanını ve pencerelerden de ziya girmesini temin eder. Koruyucu duvarlar iç duvarların üst seviyesinden 1,5 M; yüksek olmalıdır. Yukarıda söylenen usuller yalnız parça tesirlerine karşı korunmayı değil,

aynı zamanda infilâk tesirlerinin de esaslı surette azalmasına yardım edecektir. Bu duvarların kapı ve pencerelere karşı gelecek kısımlarının sağlam olması yalnız hayati ehemmiyeti haiz daimi binalarla bazı muvakkat binalar için lüzumludur.

III — Tavanlar: Sığınaklar tavanları, dahilen, üzerindeki yapının çökmesine mani olacak ve bunun ağırlığını çekebilecek kadar mukavim olmalıdır. Bunların, ekseri ahvalde desteklenmesi ve takviye edilmesi lâzımdır.

5 — Dâhili bölme duvarları (hailler): eğer her hangi bir sebeple bir sığınakta çok insan bulunması icap ediyorsa parça tesirlerine karşı beton bölmeler yapmak veya yukarıdaki kısımlarda söylenildiği gibi tam isabetlere karşı bunun tesirini mevzi eştirecek tedbirler almak lâzımdır.

6 — Pencerelerin korunması: Binaların en zarif yerleri pencereler ve buna benzer açıklıklardır. Buralar korunmazsa kırılacak camlardan tehlikeli parçalar süratle içeriye girerler pencereleri kullanmaktan sarfi nazar etmek veya bombaların her türlü tesirlerine karşı tema men korunmakta mümkün değildir. Tam korunma pencerelerden sarfi nazar etmek ve buraları duvar gibi örmek kabildir. Mamafih görüleceği gibi birçok hallerde kısmen korunma imkân dâhilindedir. Suda hatırlanmalıdır ki dışarıdaki yumuşak toprağa çarpan bombaların parçalarının büyük bir kısmı yukarıya doğru fırlar, eğer bomba sert bir zemine rastlarsa parçaları ufki olarak dağılır ve bu hususu korunma duvarlarının irtifai için bir esas verir.

Korunma usulleri:

Bunun temini içki 0,75 M. kalınlığındaki duvarların, yukarıda harici duvarların korunması bahsinde söylenildiği gibi, pencere seviyesinden yüksek yapılması lâzımdır. Eğer bu korunma duvarları pencerelerden açıkta yapılırsa, pencereyi kutanı parça tesirine karşıda korur. Bina davalarıyla aralıklı olarak yapılacak korunma duvarlarının faildeler i harici duvarlar bahsinde söylenmişti. Fakat bu kabil duvarlar ancak parça tesirlerine karşı korunmayı temin eder. Yoksa aynı zamanda infilâk te şirini de gideremezler.

Bir hava hücumu haberi alınınca pencereler açık bulundurulmalı ve dâhili tenvirat panjurlarıyla gizlenmelidir.

EK — II

GÖZETLEME

1 — Eşhas: Tahlisiye işlerinin kifayetli olarak ve samanında temini, yangının bastırılması ve gazdan korunma tedbirlerinin faaliyete getirilebilmesi için bombaların düştüğü yerlerin ve tesir derecelerinin erkenden pasif hava korunma umumî karargâhına bildirilmesi lâzımdır. Askerî mıntikalar ve Harbiye Nezareti müesseselerinde bu haber verme işi, bu maksat için tahsis edilmiş olan gözcüler tarafından yapılır. Bunların bulunmadığı yerlerde de, bu haber verme işi, polis, hava hücumu memurları viya diğer mesul eşhas tarafından yapılır. Bu iş için şayanı itimat insanlar seçilmelidir. Bunlar, yangın bombalan ve gaz haberleri hakkında, çabuk ve doğru rapor vermeğe çalışırlar. Aynı zamanda bu gözcülerin, pasif hava korunma teşkilâtı ve muhabere ve muvaselenin ehemmiyeti hakkında da mükemmel malûmatları olması icap eder.

2 — Vazifeleri:

I — Yüksek ıhtiali bombalar, bu bombaların tevhit etmiş oldukları hasarın süratle rapor edilmesi lüzumlu bir iştir. Raporlarda hasarın vaziyet ve derecesi, buna maruz kalan ve yaralanan Personele bildirilir.

II — Yağın bombaları: gözcüler, gözetlenmesinden mesul oldukları binalara düşecek yangın bombalarının hasarını önlemek için bu işe süratle teşebbüs etmekle mükelleftirler,

Aynı zamanda meşgul binalara düşecek bombalardan, hemen binalarda bulunanları haberdar etmek ve mümkün olan yardımı yapmak da vazifeleri iktizasındandır. Eğer süratle yetişmek mümkün olmazda yangın bombalarının teshile yangın zuhur ederse hemen en yakın bir membadan veya mahalli yangın teşkilâtından (hangisi daha yakın ise) yardım istemek lâzımdır.

III — Yangınlar: Yangınlarının mahalli ve vüsâtı derecesi bildirilmelidir.

IV — Zehirli gaz: Gaz keşfedilince bu işe ayrılmış olan gözcüler taraflıdan mahalli gaz alârm işaretleri verilir. Gazın cinsi ve vaziyeti ve eğer gaz hardal gaz ise, kapladığı saha ve kirletme derecesi rapor edilir. Ha

va hücumu müddetince gaz bulucu postalar tarafından sık sık her taraf muayene edilmek ve aranmak suretiyle gazlar meydana çıkarılır.

V — Patlamayan bütün bombaların vaziyetleri bildirilir.

VI — **Beklenilmeyen vakalar:** Yukarılardakilere ilâveten süratle müdahaleyi icap ettirecek gibi belirecek vakalar (meselâ: gaz veya su borularının patlaması, evlerin yıkılması, yağmacılık ve münakale vasıtalarında vaki olacak kazalar gibi) hemen bildirilmelidir.

VII — Işıkların karartılması ve emniyet tedbirleri yapılması lüzumlu olan bu işe razı olmayan veya kusur edenler polise veya mahalli pasif hava korunma karargâhına haber verilir.

VIII — Rapor verme: süratle hareket etmek icap eden yerlerde raporlar hemen doğrudan doğruya pasif hava korunma umumî karargâhına bildirilir. Süratle hareket etmek lüzumu olmayan yerlerde ise, haberler, mümkün oldukça erken veya hava hücumu geçtikten sonra bildirilir. Raporlar (Ek — 4) de yazılı bütün malûmatı ihtiva etmeli ve gecikmemelidir.

3 — Gözcülerin adedi: gözcüler çift olarak çalışırlar. Bütün sahaya nezarete imkân bulunan yerlerde bu adet eksiltilebilir. Müstesna bazı ahvalde mıntakanın devriye tarafından gözetlenmesi de lüzumlu olabilir.

4 — **Gözetleme postaları:** Vazifelerini hakkiyle yapabilmek için, bunlar; bazı hallerde binaların veya binalar grubunun içerilerini teftiş etmek isteyebilirler. Diğer hallerde bunların vazifeleri tespit edilmiş olmalıdır. Gözetleme postalarının da parça tesirlerine karşı korunmuş olmaları lâzım gelir. (Binaların parça tesirlerine karşı korunma bahsine bakıla) kendi karargâhlarıyla telefon irtibatı olmayan gözetleme postaları diğer muhabere vasıtalarından (meselâ: yakın telefon merkezlerinden, haberciler ve bisikletlilerden) istifade ederek irtibat tesis etmelidirler. Lüzumu halinde raporlarını mahalli pasif hava korunma merkezlerine kendileri götürürler.

5 — Teçhizat: Gözcülerin teçhizatı hava hücumu memurlarının teçhizatlarının aynıdır.

“(Ek—5)e bakılır.

Ek — III

Bir yangın noktası (Mahallinin) Teçhizatı

Malzemenin Cinsi	Adet
Yangın Kovası (Su ile dolu)	3
„ „ (Kum ile „)	1
Açılır kapanır merdiven (Kullanılan en yüksek odanın tavanına yetişecek uzunlukta el tulumbası ve özengi	1 (Dâhiliye nezaretinin numunesine göre)
	1 (Dâhiliye Nezaretinin numunesine göre 9 metre uzunluk ve 2,5 santim kalınlıkta lâstik hortum ve serpmek ve fişkırtmak için 3 borusu ile beraber)
Adi Kürek	1
El Baltası	1
Gaza karşı göz siperi (Gözlük)	1 Paket (6 numaralı paketten)
Elektrik Feneri	1 (El feneri
Koruyucu eldiven (çift)	1
Duvar dolabı	1 (Anahtar ve kilidi ile beraber)
Camlı anahtar kutusu	1

Ek — 4

Pasif hava korunma raporlarına Misal

Tarih

Raporu veren

Bombanın adedi ve cinsi (Yüksek
İştiali yangın bombası Zehirli gaz bombası) (Eğer biliniyorsa;
hangi cinsten olduğu)

Vakanın vaziyeti

Vakanın zamanı

Zayıyatı

Yangın

Ana boru ve kablolardaki hasar (Su Boruları
Gaz „
Elektrik kabloları
Telefon „
Lağım lar)

Kapanan yol kısımları : Kısmen
Tamamen

Patlamayan bombalar (Durumları)

Varsa sair hususat.....

İstenilen veya teklif edilen yardımlar

Hemen yapılması istenen hizmetler için	X İşareti
Yapılması istenen hizmetler için	V İşareti

Tahlisiye takımı	Seyyar Hasta hane	İlk yardım postaları	İtfaiye teşkilâtı	Polis	Hizmetler
					Bildirme tarzı X
Elektrik tamir işleri	Havagazı tamir işleri	Su tamir işleri	Temizleme Takımı	Gaz Bulma	Hizmetler
					Bildirme tarzı X
	Enkaz Temiz	Kanalizasyon	Yol tamir işleri	Telefon tamir	Hizmetler
					Bildirme tarzı X
					Hizmetler
					Bildirme tarzı X
Hatıra:					
1 — Lüzumsuz olan haneler çizilir					
2 — X bu işaret bulunan haneler mesajı gönderen telefon memuru tarafından doldurulur.					
Gönderildiği	Saat	Dakika	Alındığı	Saat	Dakika
İmza					

Ek — 5

Hava hücumlarını haber verme memurları ve gözcülerin teçhizatı

Gaza karşı mahfuz elbiseler :	Adet		
Ceket 233 T. C. Tipi	2	(Memur basma)	
Bez başlık T. C. Tipi	2	“	“
Eldiven (Çift) 225, T. C. Tipi	4	“	“
Yeşil beyaz kareli, Mirrallik tipi	...	“	“
Etamin palto	2	“	“
Gaza karşı göz siperliği	6	(X)	“
Gaza karşı teneffüs cihazı	1	“	“
Teneke kutu içerisinde gaza karşı merhem	2	(X)	“
Çelik başlık (miğfer)	1	“	“
Bisiklet feneri tipinde mücerrep elektrik feneri ...	1	“	“
Alâmet (tefrik işareti)	1	“	“
El zili	1	“	“
Düdük (Ordu tipi)	1	“	“
Kauçuk el Sopası	1	“	“

(X) sarf edilebilir, talep vukuunda yenisiyle değiştirilir.

Ek — 6

Bir birlik veya müessesenin pasif hava müdafaa plânı**için numune olabilecek başlıklar**

Not: Bu başlıklar tam sayılmamalıdır, Bunlardan birçoğunun veya hiç birinin yapılacak plâna dâhil edilmesine lüzum görülmeyebilir.

Pasif Hava Korunma**Plânı**

Birlik veya müessese

Sayı

Tarih

Genel Maddeler

I — Plânın gayesi

II — Beklenen taarruzun mahiyeti

III — Mıntıkanın haritası ve hususiyetlerinin tarifi

IV — Diğer plânlarla müşterek kısımları

Kısım. 1

A — Hali hazırda yapılacak işler

I — Umumî teşkilât

a — Bölgenin mıntıkalara taksim ve kontrolü

b — Memurların tayini

II — Korunma

a — Personel

1 — Ferdi

2 — Müşterek

3 — Şef

4 — Zabıta ve devriye hizmetleri

b — Alârm sistemi

1 — İkaz usulü

2 — İrtibat usulü

3 — Münavebe usulleri

C — Aydınlatma takayyüdatı

1 — Işıkların maskelenmesi

2 — Harici ışıkların söndürülmesi

3 — Aynı işi görecek muhtelif malzeme ve vesait •••

D — Binalar ve tertibatı	
1 — Mühim binalarda hayatî kısımlar	
2 — Tehlikeli ve yanıcı depoların kaldırılması ve dağıtılması	
III — İhtiyatî yangın tedbirleri	
a) Gözcüler	
b) Yangın postaları ve kısımları	
c) Depoları ve teçhizatı	
d) Umumî bilgiler	
IV — Sıhhiye Hizmeti	
a) İlk yardım postaları ve kısımları	
b) Depolar ve teçhizatı	
c) Sabit ve seyyar hasta haneler	
V — Temizleme hizmeti	
a) Personel	
b) Arabalar	
c) Giyim	
d) Sahaları ve malzemeleri	
VI — Tahlisiye ve tamir işleri	
a) Tahlisiye ve enkaz temizleme işleri	
b) İş takımları	
c) Bina ve makinelerin tamiri	
VII — Múnakalât	
a) Teşkilât	
b) Múnavebe usulü	
VIII — Vazife ve talim	
a) Personel ve ihtiyatların ayrılması ve talimi	
b) Teçhizatın teftişi	
B — Ani bir hal zuhurunda yapılacak işler	
a) Hazırlıkların ikmalî	
b) Kontrol merkezleri, postaları	Elâh'ın maksadı
c) Tatbik edilecek olan aydınlatma tekayyüdatı	
II — Kısım	
A) Bir hava tehlikesi ikaz haberi alınınca yapılacak işler	
I — İlk tedbirler	
II — Hava hücumu ihbarı	
III — Mahallî gaz alârmı	

B) Bir hava hücumu esnasında yapılacak işler.	
I — Keşif (gaz ve yangın keşfi)	
II— Zabıta hikmetli	
İÜ — Yangınla mücadele	
IV— İlk yardım ve tahlisiye hizmeti	
V— Lüzumlu hizmetlerin idamesi	
III— Kısım	

Bir hava hücumundan sonra yapılacak işler,

I — Hava hücumunun geçtiği haberinin alınması	
II — Her tarafa serbest işaretinin verilmesi	

aşağıdaki yazılar bu hususta lüzumlu tafsilâtı vermektedir:

a) Plâna bağlanacak zillerde, esas plânda vazifeleri tasrih edilmiş olan korunma personellerinden maada, vazife dar olmayanlar hakkında, malumat verilmiş olmalıdır.

b) Eklerde de şunlar gösterilmelidir:

1 — Muhtelif pasif hava korunma vazifeleri görececek olan mütehasıs Personelin isim ve adetleri

2 — Bir hal zuhurunda üzerinde çalışılacak depolar ve malzemeleri buraya ayrıca şunlarda yazılmalıdır:

- İstihsal ve stokların devam ettirilmesi ve yenilenmesi usulleri
- Depoların ihtiyatı ve elde bulundurulacak malzeme
- 3 — Yeni inşaat plânları ve mevcut binaların uygunluk dereceleri
- 4 — Nazarı dikkate alınması icap eden diğer lüzumlu malûmat

numaralı ekler renkli olarak kitabın sonundadır.

Ek — 8

1 _ KUM TORBALARININ İSTİF USULÜ:

Her hangi bir cins kum torbası veya çuval kullanılarak yapılacak duvarlarda bu torbalardan istenilecek hususlar:

a) Kum torbasının yapıldığı malzeme torbanın doldurulduğu zamanki ve hattâ duvarın en altına konulacağına göre maruz kalacağı sıklete muhtemel olmalı, elyafı doldurulan maddeyi muhafaza edecek kadar sık olmalı ve uzun zaman yağmur ve rutubet tesirlerine karşı dayanabilmelidir.

b) Torbanın ebadı duvarın muntazam olarak inşası için doldurulduğu zaman boyu eninin iki misli olmalıdır ve ağırlığı da müşkülât çekilmeden el ile kaldırılacak kadar olmalıdır.

Halen kullanılmakta olan kum torbaları ketenden yapılmış olup boş iken ebadı 0,825X0,35 M.dır.

Torbanın 3/4 ü doldurduğu zaman, tazyik edilerek 0.50X0.20X0,125 metro ebada getirilir ki o zaman 0.165 metre mikâbı doldurulmuş ve sıkleti de 15,750 kilogram olmuş olur.

Boş torbalar piyasada ekseriya 250 adedi bir arada 43200 kilogramlık balyalar halinde bulunur. Kâğıt çimento torbaları da pasif hava korunması için kullanılabilir Bu kâğıt torbalar, kum doldurulup da tazyik edilince aradaki havanın kaçmasını temin için delinmelidir. Bu suretle torbanın patlaması ve yuvarlanması önlenmiş olur. Torba, 6 postluk bir iğne ile ve dikine olarak 20:30 yerinden delinmelidir. Delme işi kum torbası tamamıyla dolunca, üzerine iğneler tespit edilmiş olan bir tahta parçasıyla çevirerek vurmak suretiyle yapılır.

2 — KUM TORBALARININ DOLDURULMASI:

Kum torbalarına doldurulacak malzeme (kum, toprak) mümkün olduğu kadar kuru olmalıdır. Aynı zamanda torbayı kesebilecek kadar taşlardan ân olmalı, çamur parçaları kireç ve saire de bulunmamalıdır. Bunların mevcudiyeti torbalar doldurulurken arada boşluklar hâsıl edeceği veçhile mukavemeti azaltır ve tanzimi güçleştirmesi dolayısıyla de duvarın yıkılmasını mümkün kılar.

Kum torbalan doldurulduktan sonra üst boğazlarından bağlanır. El ile doldurmada bir saatte üç torba doldurulabilir. Bir kişi toprağı kum torbasının içine doldurur ve diğerleri de mütemadiyen torbaları tutar ve

bağlarsa, bu şekilde saatte 60:90 kum torbası doldurulabilir. Eğer lüzumlu malzeme mevcut ise doldurma işi için makinelerde kullanılabilir. Makine kullanılıncaya öyle kum torbalarını doldurucu insanlara lüzum kalmaz, yalnız dolan torbaları çekmek kâfidir.

3 — KUM TORBALARININ İSTİFİ:

Kum torbalarından yapılan duvarlarda, torbalar mümkün olduğu nispette metin ve uygun olarak istif edilmelidir.

Duvarın inşası bittikten sonra kum torbalarının teşkil ettiği satha duvarın inşasında kullanılan kum torbalarının uzunluğuna torbanın boyu, genişliğine de torbanın eni denir.

Duvarlar şöyle yapılır:

Kum torbaları sıra ile boy ve enleri birbirini takip edecek şekilde ve aşağı sıradaki torbaların faslı müşterekleri üzerine bir torbanın en veya boyunun tamamı gelecek ve ikinci bir faslı müşterek temin edilecek şekilde, konulur. Bu şekli yapmada torbalar arasındaki bağlantılara bu şekli verebilmek için de yarı doldurulmuş torbalar kullanılır.

Şekil. 1 - Bu tarzda yapılmış basit bir kum torbası duvarın gösterir.

Dikkat edilecek hususta şunlardır:

a) Bütün torbaların köşeleri, torbalar konulmadan evvel kırılmalıdır. Bu yapılmazsa köşelerdeki dikiş yerleri sökülüp parçalanmaya daha elverişli olur.

b) Kum torbaları konulurken bağlı ağız kısımlarının aşağıya gelmesine dikkat etmelidir. Ancak duvarın dış sathına konulacak kum torbalarının bağlı ağızları içeri tarafa gelir.

c) Kum torbaları o suretle kullanılmalıdır ki dikişleri gözükmesin yani duvarın iç tarafında kalsın.

d) Kum torbaları dökülerek müsavi mustatiller şekline sokulmalıdır ki duvar yapılırken birbirlerine tamamiyle tetabuk edebilsinler.

e) Duvarın dip ve baş tarafı duvarın sathıyla aynı şakul istikametinde bulunmalıdır.

4 — DİVARLARIN İNŞASI:

Bir duvarın mukavemeti, duvarın yüksekliği ile dipteki kalınlığının

nispetine göredir. Eğer yalnız yüksekliğine ve ince olarak yapılmış bir duvarsa yüksek iştili bombaların parça tesirlerde yıkılabilir.

Bu sebeple kum torbasından yapılan diwarların, tepede asgarî korunmayı temin edecek kadar ve aşağıya indikçe her iki tarafından genişleyerek dibe kadar gidecek şekilde yapılması lâzımdır.

Yüksek iştili bombalara karşı asgarî korunmayı verecek kalınlık % 70 metrodur. Yani bir en ve bir boy kullanmak lâzımdır.

Yanlardan aşağı doğru indirilecek olan ve Batter denilen mail satırlar, eğer duvarın yalnız bir tarafı bu şekilde yapılacaksa 1/4 ve eğer iki tarafı da aynı şekilde yapacak olursa 1/5 nispetinde olmalıdır.

Yani, eğer bir tarafı meydi yapılacaksa duvarın eni tepeden aşağıya doğru her 1,2 metrede bir % 3 metre genişleyecek, eğer iki tarafta meyilli olacaksa (her iki yanda) 1,8 metroda p/r 30 metre genişleyecek demektir. (Şekil - 2)

Eğer yer müsait ise kum torbasından yapılacak livarların her iki sathı da meyilli yapılmalıdır.

Ve eğer meselâ bu kum torbasından duvar mevcut bir binanın ve sair başka bir yerin duvarını korumak maksadı ile yapılıyorsa o zaman kum torbası duvarın iç kenarı şakuli yapılır.

Bacakları zarif olan duvarlarda buraların korunması kum torbası duvarları ile yapılır.

Eğer duvarın dış sathı şakini olarak yapılacaksa birinci sıra kum torbalarını koymak için yeri kazmak ve kum torbalarının ilk sırasını buraya koymak veyahut en altta kama şeklinde (ıskara gibi) bir tabaka koymak lâzımdır.

Meselâ: (Kalas veya travers konulmalıdır. Şekil - 3) kaideleri geniş olan yüksek duvarların dış satırları şakuli ise bunlara bir kum torbası eni kadar bir meyil kâfi gelir.

Pencere ve kapı gibi açıklıkları korumak için yapılacak kum torbası duvarlarının irtifâ parça tesirlerinin tesir zaviyelerine göre önleyecek kadar olmalıdır. Bu tesire karşı duvarın kalınlığı asgarî korunmayı verecek kadar bir kalınlık + korunacak yerin tepesinin duvardan olan mesafesi nispetinde artar. (Şekil - 4)

Duvarın kaidesindeki akıtma temin edilmelidir. Bir duvara bitişik olarak veya duvara amilden yapılacak kum torba, duvarının kaidesinin altına suyun akıtılması için tahta su kutuları veya su boruları konulması lâzımdır. (Şekil - 2) Kum torba duvarlar bilhassa kâğıt torbalardan yapılmış olanların tepelerine, suyun torbaların içirisine girmesine mani olmak için su geçmez malzeme konulmak lâzımdır.

HARİTALAR ÜZERİNE ÇİZİLECEK İŞARETLER

Düşünceler	Tarif	
	Pasif korunma <u>Memurları</u>	W
	Memur mahalli	W
	Baş Memur karargâhı	W
	Fısım memur karar- gâhı	W
	Memurların şefi karar- gâhı	W
	<u>Sıhhiye hizmetleri</u>	+
	İlk yardım postası	
Daire içerisindeki numara depoda yerleşmiş olan kısmın numarasıdır. Bu şekil dairenin sağına o kısmın işareti olan namara yazılarak da kullanılabilir.	İlk yardım kısım postası	1-4 Nolu 4
Bu şekildeki res aş gıda bu- lunan üç köşe temizleme istasyonunun hususi işaretidir. Bu işaret hususi temizleme kolaylıkları gösterebilecek diğer işaretlerle de kullanı- labılır.	İlk yardım kısım de- posu ve istasyonu	1-4 Nolu 4
	Seyyar hastane deposu	+
	Hava bucumu yarallı- ları için hastahane	+
	<u>Tahsiliye hizmeti</u>	+

Düşünceler	Tarif	
Üç köşe içindeki işaret depoda yerleşmiş olan kısmın numarasını gösterir. Bu işaret kısımların hüviyet numaraları şeklin sağ tarafına gelecek şekilde yazılarak da kullanılabilir.	Tahliye kısmı deposu	1-3 No.lu
Şeklin içindeki rakam depoda yerleşmiş olan temizleme takımının numarasını gösterir. Bu işaret, şeklin sağ tarafına takımın hüviyet numarası yazılarak da kullanılabilir.	Tahliye kısmı deposu ve temizleme istasyonu	4-7 No.lu
Esas temizleme istasyonu depodan ayrıldığı zamanlarda kullanılmak için	Temizleme hizmeti Temizleme takımı deposu	1-4 No.lu
(Merkezleri)	Araba temizleme deposu	
	Temizleme takım deposu ve temizleme istasyonu	5-8 No.lu
	Hava hacumlarından korunma hizmetleri için temizleme istasyonu (Halk için değil)	
	Anbarlar	
	Umumî hava hacumundan korunma anbarları.	
	Teneffüz cihazı tevzi merkezi.	
	Mahalli teneffüs cihazı deposu	
	Muvasala ve haberleşme	
	a) umumî telefon muhaberati santralle muhabere	

Düşünceler	Tarif	
	Otomatik muhabere	
	Hem santrali hem otomatik muhabere	
	b) Rapor merkezleri raporları ajandan ve emrindeki diğer merkezlerden ve doğrudan doğruya alan raporsantrali	
	Raporu yalnız kendi emrindeki diğer Merkezlerden alan rapor santrali	
	<u>Umumi haber verme işaretleri</u>	
	Halka hava hucumunu haber verme alâti	
	<u>Yangın hizmetleri</u>	
	Yardımcı yangın istasyonu	
	Küçük yangın istasyonu	
	Esas yangın dalre istasyonu	
	Yangın istasyon karargahı	
Bu tabirler hazerde yalnız itfaiye teşkillerini alâkadar ederler.		

3000

Polis hizmetleri

Köy ve kasaba kuvvetleri	Zabıta belediyesi olan büyük yerler	
Zabıta veya inzibat memur istasyonları	Münferid istasyonlar	
Küçük daire veya müfettişlerin istasyonları	Küçük daire istasyonları	
Daire veya müdür istasyonları	Daire istasyonları	
Umumi karargâhlar istasyonu	Umumi karargâhlar	

Hatıra :

Yukarıda yazılı işaretler Dahiliye nezaretinin hava hücumlarını haber verme dairesi tarafından kullanılır. Gerçe muhtelif teşekküllerin kullandığı işaretler askeri ve Harbiye Nezaretinin müesseselerine girmesse de bütün pasif hava korunması personelinin bunlardan malûmattar olması lâzımdır.

Aşağıdaki işaretler Dahiliye Nezaretinin 30.ikinciteşrin.938 gün ve 702,214/9 sayılı tamininden çıkarılmıştır.

